

”Saa ottaa talteen” –

suomalaisten jalkapallofanien yhteisöllisyyden ja identiteetin
rakentuminen ja ylläpitäminen FutisForum²-keskustelupalstalla

Arimo Laakkonen

Pro gradu -tutkielma

Mediatutkimus

Historian, kulttuurin ja taiteiden
tutkimuksen laitos

Humanistinen tiedekunta

Turun yliopisto

Tammikuu 2016

Turun yliopiston laatu­järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO
Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos
Humanistinen tiedekunta

LAAKKONEN, ARTTU ARIMO JOONATAN: ”Saa ottaa talteen” – suomalaisten jalkapallofanien yhteisöllisyyden ja identiteetin rakentuminen ja ylläpitäminen FutisForum²-keskustelupalstalla

Pro gradu -tutkielma, 71 s.
Mediatutkimus
Tammikuu 2016

Tässä tutkielmassa tarkastelen internetin FutisForum²-keskustelupalstalle lähetettyjä viestejä. Selvitän, millä tavoin palstan käyttäjiksi rekisteröityneet suomalaiset jalkapallofanit rakentavat ja ylläpitävät yhteisöllisyyttään ja identiteettiään. Niihin liittyen tarkastelen erityisesti jalkapallofanien erilaisten identiteettien synnyttämiä sisäisiä ristiriitoja ja niiden luomia pienempiä yhteisöjä palstan sisällä, sekä käyttäjien omaa kielenkäyttöä ja suhteita muihin urheilulajeihin, lähinnä jääkiekkoon ja sen faneihin.

Aineistoesimerkkeinäni on keskustelupalstalle lähetettyjä viestejä, joita poimin temaattisesti kuhunkin aiheeseen liittyvistä viestiketjuista. Tekstuaalisen aineistoanalyysin lisäksi maisemoin jalkapallofaniutta myös muilla esimerkeillä niin median kuin omien havaintojenikin kautta.

Suomalaisten jalkapallofanien identiteetti FutisForum²-keskustelupalstalla rakentuu aineistoesimerkkien analyysin perusteella vahvasti siitä, mitä he eivät ainakaan ole. Ulospäin se näyttäytyy jääkiekkofanien pilkkaamisella, kun taas sisäisesti keskustelupalstan laajin yksimielisyys on siitä, että kotimaisen joukkueen kannattaminen on oikein tapa olla jalkapallofani.

Keskustelupalstan yhteisö näyttäytyy laajimmillaan silloin, kun tarkastelee sen omaa kielenkäyttöä eli slangia ja meemejä sekä jalkapallon ja jääkiekon vastakkainasettelua. Kolmas käsittelemäni aihe eli jalkapallofanisuus itsessään jakaa kuitenkin käyttäjiä eri leireihin, vaikkakin erotettavissa on tietty konsensus siitä, että ulkomaisen seurajoukkueen kannattamisen näyttäytyminen tietynlaisena petturuutena suomalaiselle jalkapallolle.

Koska tutkimus keskittyy internetin jalkapalloaiheiseen keskustelupalstaan, ei siitä voi vetää lopullisia johtopäätöksiä siitä, millainen on keskiverto suomalainen jalkapallofani. Olisikin mielenkiintoista tehdä vertaileva kyselytutkimus, jossa olisi mukana sopiva otanta niin FutisForum²-palstan käyttäjistä kuin vaikkapa Suomen jalkapallomaajoukkueen ottelun katsojista kerättyinä.

Asiasanat: Jalkapallo, internet, keskustelupalsta, identiteetti, yhteisöllisyys, alakulttuuri, fanisuus, slangit, meemit, vastakkainasettelu, jääkiekko.

Sisällysluettelo

1. Johdatus tutkimuskohteeseen – miksi FutisForum ² ?	1
1.1 FutisForum ² -keskustelupalsta kontekstina	2
1.2 Aineisto ja tutkimusmenetelmät	3
1.3 Tutkimuksen rakenne ja tutkimuskysymykset	5
1.4 Aiempi tutkimus, tutkijapositio ja mahdolliset ongelmat	6
1.5 Tutkimusetiikka	7
2. Teoriataustaa	10
2.1 Onelinereita ja trollaamista – keskustelukulttuuri internetissä	10
2.2 (Virtuaali)yhteisön muodostuminen ja sen erityispiirteet	13
2.3 Identiteetti fragmentoituneessa yhteiskunnassa	16
3. Fanius, jalkapallo ja yhteisöllinen identiteetti	19
3.1 Fanius on mielentila	19
3.2 Jalkapallofaniuden erityispiirteitä	21
3.3 Jalkapallofanit esillä nykyajan mediassa	24
3.4 Sisäiset ristiriidat ja eriytyvät identiteetit	27
3.4.1 FF2:n alakulttuurit – yhteisö yhteisön sisällä	28
3.4.2 Barcelona on Suomen suosituin joukkue	30
4. Kielenkäyttö luo yhteisöllistä identiteettiä	37
4.1 Jalkapallon kieli ymmärretään kaikkialla	37
4.2 Meemien ja slangin ymmärtäminen rajaa yhteisöä	39
4.3 FutisForum ² :n oma kieli ja hokemat	40
5. Vastakkainasettelun aika ei ole ohi – me vs. muut yhteisön ja identiteetin rakennuspalikkana	48
5.1 Jalkapallo ja jääkiekko Suomessa	49
5.2 FutisForum ² , jalkapallo ja ympäröivä (urheilu)maailma	50
5.3 FF2:n suhde jääkiekkoon	52
6. Yhteenveto ja loppupäätelmät	60
Lähdeluettelo	64

1. Johdatus tutkimuskohteeseen – miksi FutisForum²?

FutisForum² on Suomen suurin jalkapalloaiheinen keskustelupalsta. Tutustuin siihen itse vuonna 2007, kun päädyin sivustolle linkin kautta. Tämän tutkimuksen kannalta on ironista, että tuo linkki sijaitti jääkiekkoaiheisella keskustelupalstalla nimeltään *jatkoaika.com*. Muistan kuitenkin viehättyneeni välittömästi siitä tunnelmasta, mikä palstalla tuntui vallitsevan. Tuntui siltä, että useimmilla kirjoittajilla oli agendanaan suomalaisen jalkapallon puolustaminen ja kunnioittaminen. Se tuntui oudolta, sillä olin tottunut kaveriporukoissani ja muissa konteksteissa kuulemaan vain valitusta siitä, ettei suomifutiksesta ole mihinkään ja että jääkiekko on ehdoton kuningaslaji.

Tuo ensivaikutelma on sittemmin saanut useita erilaisia vivahteita, mutta pohjimmainen ajatukseni ei ole muuttunut. FutisForum² (myöhemmin myös FF2) tuntui silloin ja tuntuu yhä olevan huomattavasti yhteisöllisempi keskustelupalsta verrattuna Jatkoaikaan, jossa jääkiekkofanit pysyttelevät tiiviisti omien suosikkijoukkueidensa poteroissa. Maajoukkue ja suomalainen jääkiekko tuntuvat olevan siellä toissijaisia intressejä, kun taas FF2:lla saa helposti vaikutelman, että suomalainen jalkapallo ja maajoukkue ovat ensisijaisia faniuden ja arvostamisen kohteita ennen seurajoukkueita.

Tässä tutkimuksessa haluan selvittää, miten tuo FF2:lla vallitseva yhteisöllisyys rakentuu ja pysyy yllä. Lisäksi olen kiinnostunut siitä, millainen on suomalaisen jalkapallofanin identiteetti valtalaji jääkiekon puristuksessa – jos tuo aspekti ylipäättään vaikuttaa asiaan. Joka tapauksessa identiteetti on mielenkiintoinen siksi, että Suomi on urheilumaana poikkeuksellinen: jalkapallo ei ole meillä yleisömäärillä mitattuna seuratuin urheilumuoto.

Koska jalkapallon seuraaminen on minulle intohimoinen harrastus ja FF2 vaikutti edelleen kiinnostavalta paikalta yhteisöllisyyden ja identiteetin näkökulmasta syksyllä 2013, tein kandidaatin tutkielmani ”*Puhutaanko täällä oikeasti jääkiekosta?*” *Jalkapallofanien yhteisöllisyyden ja identiteetin rakentuminen suhteessa jääkiekkoon FutisForum²-keskustelupalstalla* sen pohjalta. Käsillä olevassa pro gradu -tutkielmassani jatkan tuota työtä pidemmälle ottamalla mukaan myös FF2:n oman kielenkäytön sekä jalkapallofaniuden itsessään yhteisöllisyyden ja identiteetin rakentajana.

Jos haluaa tarkastella jalkapallofaneja, on digitaalisen median läsnäolo välttämätöntä. Ylipäätään on tullut yhä mahdottomammaksi käsittää yksilöä jalkapallofanina, jolla on tunteellinen, taloudellinen ja poliittinenkin side todellisiin paikkoihin ja ihmisiin (kuten seura ja sen pelaajat tai kannattajat) ilman, että hän turvautuisi faniudessaan digitaaliseen mediaan. (Ruddock 2010, 325.)

1.1. FutisForum²-keskustelupalsta kontekstina

FF2:n tarina alkoi jo vuonna 1996, jolloin sen edeltäjä FutisForum (FutisForumien verkkosivut) perustettiin. Ensimmäiset vuodet olivat yksinkertaisesti rakennetulla foorumilla hyvin hiljaisia vähäisestä käyttäjämäärästä johtuen. Myöskään rekisteröitymistä ei alussa tarvittu. Uuden vuosituhannen alussa käyttäjien ja viestien määrät lisääntyivät vakaasta palvelimesta ja internetin yleistymisestä johtuen. Näinä aikoina myös palstan suhtautuminen muihin urheilulajeihin kuten jääkiekkoon muuttui entistä suvaitsemattommaksi. Tästä esimerkkejä olivat muun muassa nimimerkki ”tr:n” kirjoittama ”Suomesta jalkapalloyhteiskunta” -ohjelmajulistus sekä loppuvuodesta 2001 kaavailtu ”sota” jääkiekkoaiheista *jatkoaika.comin* keskustelupalsta vastaan. (”FF 1996–2002 – Vaikka minä spämmäisin tuhansilla nikeillä”. Nimimerkki ex_deBoerin FutisForum-historiikki., 9.5.2002.)

FutisForum kärsi kuitenkin koko ajan huonosta toimivuudesta ja kaatui jatkuvasti käyttäjämäärän lisääntyttyä. Vuonna 2006 avattiinkin toimivammalle palvelimelle yksityishenkilön omistama FF2, jonne lähes kaikki keskustelu sittemmin siirtyi alkuperäisen palstan jäädessä marginaaliin. Alkuperäisen FutisForumien sivut ovat kuitenkin vielä olemassa. Myös FF2:sta moderoivat käyttäjät, jotka osallistuvat itsekin aktiivisesti keskusteluun. Moderointi on kuitenkin erittäin löyhää, ja se yhdistettynä foorumilaisten tiettyyn itsekontrolliin onkin luonut palstalle omanlaisensa miellyttävän anarkistisen ilmapiirin. (”FF 1996–2002 – Vaikka minä spämmäisin tuhansilla nikeillä”. Nimimerkki ex_deBoerin FutisForum-historiikki., 9.5.2002.)

Foorumilla on vuosien saatossa syntynyt useita erilaisia käsitteitä tai sanontoja eli *forumismeja* (Peltonen 2010). Nämä voidaankin nähdä Fisksen (1992, 86–87) ajatusten tavoin merkkeinä, jotka saavat merkityksensä vasta saavutettuaan vastaanottajan. Sosiaalista tehtävää ne toteuttavat luomalla yhteisöllisyyttä, kun vastaanottaja tunnistaa ne ja huomaa sitä kautta kuuluvansa yhteisöön nimeltä FF2. Tällainen merkki on

esimerkiksi ”mieshuora”, jolla tarkoitetaan suomalaista, joka kannattaa ulkomaista seurajoukkuetta, esimerkiksi englantilaista. Jääkiekkoon viitataan usein pilkallisilla käsitteillä ”keppitappelu”, ”jääkorona” tai ”kendo”. Jääkiekkoa pelaavaan tai sitä tiiviisti seuraavaan henkilöön viitataan sitten termillä ”kendojanari” (Helsingin Sanomien Nytiliite 2010). Huonoon ja täynnä kirjoitusvirheitä olevaan viestiin viitataan puolestaan usein heitolla ”dosentti tason analyysi”. Muut urheiluaiheiset julkaisut, kuten Urheilulehti, ovat jopa omaksuneet joitain FF:lla tai FF2:lla syntyneitä käsitteitä (Alivalotus/Urheilulehti 30.10.2008).

Foorumit ovat ajan saatossa toimineet alustana usean positiivisen aloitteen leviämiseksi. Esimerkkeinä voi mainita Suomen maajoukkueen kannattajatoiminnan (SMJK) syntymisen ja Suomencup.net -sivuston perustamisen (Lahti & Knuutila 2008). Suomen kulttuuri- ja urheiluministerinä vuosina 2011-2014 toiminut Paavo Arhinmäki (Vas.) on todennut, että foorumilla on ollut keskeinen rooli suomalaisen jalkapallo- ja katsomokulttuurin kehittäjänä. Ei liene yllätys, että jalkapallomiehenä tunnettu ministeri on itsekin ”foorumisti”, kuten käyttäjät itseään kutsuvat. (Peltonen 2010.) Roolista ja vallasta esimerkkinä käy se, että foorumin avulla järjestettiin kesällä 2005 iso mielenosoitus jalkapallomaajoukkueen päävalmentajaa Antti Muurista vastaan. Mielenosoitukseen huipentunut vihakampanja oli jatkunut keskusteluissa jo pidempään, ja pian sen jälkeen Muurinen saikin potkut toimestaan. (Peltonen 2010.)

Kaiken kaikkiaan FutisForum ja sen perillinen FF2:n voidaan sanoa olleen jo yli kymmenen vuoden ajan tärkein ajatustenvaihtokanava internetissä niille, jotka ovat kiinnostuneita jalkapallosta. FF2 onkin erittäin suuri keskustelupalsta: heinäkuuhun 2015 mennessä sinne oli kirjoitettu lähes yhdeksän miljoonaa viestiä yli 50 000 käyttäjän toimesta. Samaan aikaan paikalla on parhaimmillaan ollut 4858 käyttäjää. (FutisForum²:n verkkosivut). Palstalla voi jalkapallon lisäksi keskustella myös muista aiheista, suosituimmat tällaiset alueet ovat ”Yleinen keskustelu” ja ”Muu urheilu”. Nämä alueet ovat kuitenkin näkyvissä vain rekisteröityneille jäsenille.

1.2. Aineisto ja tutkimusmenetelmät

Urheilun ja jalkapallon seuraajien keskinäinen kommunikaatio on vuolainta juuri FF2:n kaltaisilla verkkokeskustelupalstoilla. Tekstimuodossa konkretisoituva kielenkäyttö on kuitenkin vain yksi kommunikoinnin muoto. Palstoilla näkee paljon esimerkiksi videoita

kertomassa vaikkapa käyttäjän mielipiteen käsillä olevasta asiasta. (Turtiainen 2012, 95.) Näin on myös FF2:lla, mutta tässä tutkielmassa keskityn kuitenkin vain teksteihin.

Käytän tutkielmani aineistona siis FutisForum²:lle rekisteröityneiden käyttäjien lähettämiä viestejä. Kuten yllä kävi ilmi, on keskustelupalsta niin laaja, että joudun rajaamaan aineistoani paljon suhteessa sen kokoon. Poimin lähempään tarkasteluun tiettyjä viestiketjuja, jotka koen hedelmällisiksi tutkielmaani ajatellen. Jokaisen käsittelyluvun (3–5) alussa kerron, mitkä viestiketjut eli *topicit* kuuluvat kyseisen luvun aineistoon. Kussakin luvussa on ainakin yksi ja enimmillään kolme viestiketjua, joista aineistoni ammennan. Sama topic voi löytyä myös kahdesta eri luvusta, jos se on tarkoituksenmukaista. Tutkin siis vain muutamia viestiketjuja, mutta käytän myös muunlaista aineistoa hahmottamaan jalkapallofaniuden kokonaiskuvaa ja maisemoimaan sitä.

Susan Herring on artikkelissaan esittänyt erilaisia verkkokeskusteluissa käytettyjä otantatekniikoita. Niitä ovat hänen mukaansa temaattinen, ajallinen, ilmiön mukainen, yksilön tai ryhmän mukainen, satunnaisotanta ja mukavuus eli helppous (Herring 2004, 18–19). Tässä tutkielmassa käyttämäni otantatekniikka on ensinnäkin ilmiön mukainen (jalkapallofanius ja siihen liittyvät vastakkainasettelut) mutta myös temaattinen, sillä käyttämäni viestiketjut sisältävät tiettyyn teemaan kuuluvia viestejä. Toisaalta FF2:n omaan kielenkäyttöön keskittyvä aineisto löytyy useammasta topicista, joten voidaan myös puhua ryhmän mukaisesta otantatekniikasta, jos ajatellaan FF2:n käyttäjiä ryhmänä. Jätän siis Herringin esittämistä otantatekniikoista pois satunnaisotannan, ajallisen otannan sekä yksilön mukaisen otannan, koska en aio tarkastella tiettyjen käyttäjien viestejä. Ajallisuus on kuitenkin mukana siten, etten halua ottaa käsittelyyn liian vanhoja viestiketjuja, vaan pyrin pysymään parin viimeisen vuoden sisällä.

Aineiston eli keskustelupalstan viestien tutkimisessa ja tarkastelussa käytän menetelmänäni sisällönanalyysiä. Se on tekstien analysointiin tarkoitettu metodi, jonka avulla tutkija analysoi ja jäsentää aineistoa joko teoria- tai aineistolähtöisesti tai sitten teoriaohjaavasti. Sisällönanalyysillä pyritään järjestämään aineistosta tutkimuksen kannalta olennaiset löydökset tiiviisti ja selkeästi kadottamatta informaatiota, jota aineisto sisältää.

Käsillä olevassa tutkielmassa käytän sisällönanalyysiä kuitenkin löyhemmin kuin sitä yleensä käytetään, sillä tutkielmani sisältää hyvin vähän perinteisesti sisällönanalyysiin liitettyä kvantitatiivista tutkimusta. Lisäksi hyödynnän sisällönanalyysiä teoriaohjaavasti, eli analysoin sisältöä sekä käytössäni olevien teorioiden pohjalta että aineistosta luotujen kategorioiden kautta. Sisällönanalyysini ei ole kokonaan aineistolähtöinen, koska poimin aineistoni ennalta määritettyjen kategorioiden osoittamista viestiketjuista. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 95–117.)

Tämän tutkielman kannalta se tarkoittaa sitä, että valitsen yllämainituilla periaatteilla viestiketjut, joihin keskityn. Sitten selaan niitä systemaattisesti läpi ja palaan viesteihin, jotka ovat tutkielmani tavoitteiden tai käyttämäni teorioiden kannalta kiinnostavia. Tärkeitä ovat etenkin teemat, joihin ketjuissa palataan toistamiseen. Näin saamieni esimerkkien avulla tuon esille sen, mikä FF2:lla on olennaista liittyen omaan tutkimusalueeseeni.

1.3. Tutkimuksen rakenne ja tutkimuskysymykset

Tutkielmassani etsin vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin: *Miten jalkapalloa ja sen faneja vertaillaan FF2:lla muihin urheilulajeihin? Miten jalkapallofanius itsessään ilmenee FF2:lla ja miten sitä representoidaan? Miten sisäiset ristiriidat vahvistavat palstalta löytyviä alakulttuureja? Millaisia ovat FF2:n kielelliset erikoisuudet ja meemit ja miten niitä käytetään?* Kaikissa tutkimuskysymyksissäni on taustalla laajempi kysymys siitä, miten mikäkin asia lopulta vaikuttaa FF2:lla toimivien suomalaisten jalkapallofanien yhteisöllisyyteen ja identiteettiin.

Tavoitteenani on siis yksinkertaistettuna selvittää, miten ja kuinka paljon kielenkäyttö, fanius sekä suhteet muihin urheilulajeihin rakentavat suomalaisten jalkapallofanien yhteisöllisyyttä ja identiteettiä FutisForum²-keskustelupalstalla.

Tutkielmani rakenne muotoutuu siten, että johdantoluvun jälkeen on vuorossa yksi erillinen teorialuku ja sitten kolme erillistä käsittelylukua ennen loppupäätelmiä ja johtopäätöksiä. Jokaisessa käsittelyluvussa on oma teemansa, jonka näen muokkaavan suomalaisen jalkapallofanin eli FF2:n käyttäjän identiteettiä sekä heidän yhteisöllisyyttään. Ensin käsittelen jalkapallofaniutta itsessään ja FF2:n sisäisiä

ristiriitoja. Sitten on vuorossa FF2:n kielenkäyttö ja meemit sekä lopuksi suhteet muihin urheilulajeihin eli enimmäkseen jääkiekkoon.

Johdantoluvun jälkeisessä teorialuvussa selvitän keskustelukulttuuria internetin keskustelupalstoilla sekä yhteisön ja identiteetin muodostumista. Nämä on välttämätöntä käsitellä heti aluksi, koska koko tutkielmani pohjautuu näihin käsitteisiin. Tuon teoriaa kuitenkin esiin myös käsittelykappaleessa siten, että teksti etenee niin sanotulla vetoketjuperiaatteella. Näin menettelemällä käsikirjoituksesta ei tule liian raskasta, mikä voisi olla ongelma, jos kaikki teoria olisi pakattu heti alkuun.

1.4. Aiempi tutkimus, tutkijapositio ja mahdolliset ongelmat

Internetin keskustelupalstoja ja muita virtuaalisia yhteisöjä on tutkittu ennenkin, mutta jalkapalloaiheiset keskustelupalstat ovat mitä suurimmassa määrin säästyneet tutkimuksen kohteena olemiselta. Muutenkin urheiluun liittyvien aiheiden tutkiminen on ollut melko vähäistä varsinkin Suomessa. FF2 on kuitenkin päässyt väitöskirjan aiheeksi: Samu Kytölä teki Jyväskylän yliopiston englannin kielen väitöskirjansa (Kytölä 2013) FF2:n kielenkäytöstä, mutta hänkään ei pohtinut laajemmin sitä, miten se vaikuttaa jalkapallofanien identiteettiin tai yhteisöllisyyteen. Muista suomalaisista mainitsen Harri Heinosen (2002 ja 2005) ja Riikka Turtiaisen (2012), joiden teosten lukemisesta on ollut minulle suurta hyötyä tämän tutkielman tekemisessä.

Heinonen on tutkinut ansiokkaasti esimerkiksi Suomen maajoukkueen kannattajia vierasmatkalla Liverpoolissa (Heinonen 2002) ja Englannin Valioliigassa pelaavan Evertonin suomalaisia kannattajia (Heinonen 2005). Turtiainen puolestaan on artikkeliansa (2005 ja 2008) lisäksi tehnyt väitöskirjansa (Turtiainen 2012) digitalisoitumisen vaikutuksista mediaurheilun seuraamisen muutoksessa. Varsinkin Heinosen tutkimuksen kaltaiset tavallisiin faneihin tai kannattajiin keskittyvät tutkimukset ovat tervetulleita. Jalkapallofaniutta on nimittäin yleensä tutkittu vain ”poikkeuksellisten” tapausten kautta, kuten huligaanit, rasistit ja pakkomielleiset – tällaiset näkökulmat jättävät usein huomiotta tavalliset jalkapallon suurkuluttajat, jotka eivät nouse otsikoihin (Dixon & Gibbons 2010, 603). On kuitenkin myönnettävä, etteivät tässä tutkielmassa käsiteltävät FF2:lla esiintyvät jalkapalloihmiset hekään välttämättä kuulu ”tavallisiin jalkapallon suurkuluttajiin”.

Kuten alussa mainitsin, olen itse intohimoinen jalkapallofani. Tutkijapositioni on siis erittäin lähellä tutkimaani kohdetta – olen ollut FF2:n rekisteröitynyt käyttäjä vuodesta 2009, ja vierailen sivustolla yleensä useita kertoja päivässä. Joskus tuntuu siltä, että itse palstan seuraaminen on kasvanut suuremmaksi kuin lajin varsinainen seuraaminen. FF2:lta löytyy niin ennakoita kuin kommentteja jokaisesta mahdollisesta kiinnostavasta ottelusta ja jalkapalloon liittyvästä ilmiöstä. Kiintoisaa onkin, että FF2:n lukeminen ja seuraaminen tuntuisi jossain määrin korvaavan ammattilaisten tuottaman sisällön kuluttamisen.

Turtiaisen mukaan onkin niin, että urheiluaiheisen keskustelufoorumien viestien lukeminen on mediaurheilun seuraamista siinä missä sanomalehden urheilusivujen lukeminenkin – kaikki mediavälitteinen toiminta, joka liittyy henkilökohtaiseen urheilun seuraamiskokemuksen rakentamiseen, on mediaurheilun seuraamista (Turtiainen 2012, 8). Mediaurheilu ei siis ole urheilujournalismin synonyymi, vaan se käsittää sekä ammattilaisten että amatöörien tekemän sisällön. Ne ovatkin yhteen kietoutuneita kerroksia yhden ja saman digitaalisen kulttuurin ilmiön sisällä. (emt., 18–19.)

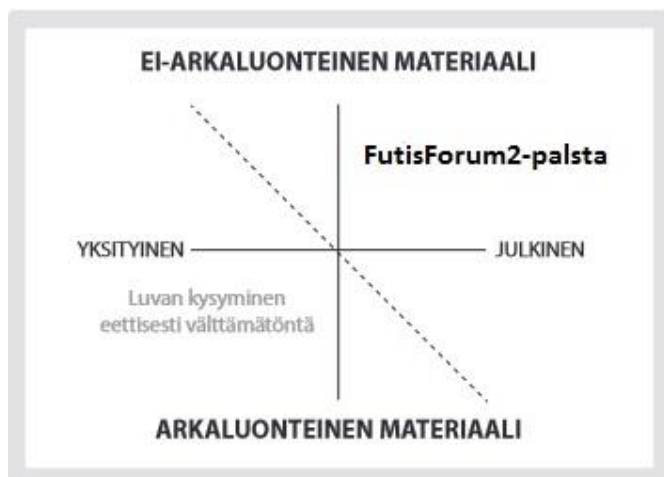
Koska minulla on pitkä ja aktiivinen historia FF2:n käyttäjänä, saatan nähdä ja tulkita viesteissä tiettyjä asioita eri tavalla kuin henkilö, joka ei ole perehtynyt asiaan ollenkaan. Tutkielman mahdollinen ongelma saattaakin olla se, että merkistyksellistään liikaa asioita, joissa joku toinen ei näe mitään ihmeellistä – tämä saattaa päteä myös toisin päin. Uskon kuitenkin, että läheinen tutkimuskohde on eduksi sille, mitä onnistun saamaan aiheistani irti. Toinen ongelma liittyy palstan valtavaan kokoon. Joudun rajaamaan aineistoni muutamaa viestiketjuun, joten on suuri haaste pystyä tavoittamaan FF2:n henki ja toisaalta löytää tarpeeksi edustava aineisto, jotta voisin todeta foorumin tai sen käyttäjien olevan yleisesti jotakin. Pidän nämä mahdolliset kompastuskivet mielessäni ja yritän välttyä niiltä.

1.5. Tutkimusetiikka

Tärkeä kysymys internetin keskustelupalstaa tutkiessa on tutkimusetiikka. Yleinen kysymys on, tarvitseeko julkisten keskustelufoorumien aineiston käytölle kysyä viestien kirjoittajien lupa? Verkkokeskusteluaineistojen luonnetta on kuitenkin aina analysoitava tapauskohtaisesti, eikä yleispätevää vastausta tämän eettisen kysymyksen kohdalla voida antaa. Sveningsson, Lövheim ja Berquist (2003) ovat laatineet aiheesta varsin

käyttökelpoisen nelikentän, joka hahmottaa pystyakselilla verkkomateriaalin *arkaluontoisuutta* ja *ei-arkaluontoisuutta* sekä vaaka-akselilla sen *yksityisyyttä* ja *julkisuutta*. (emt., 186).

Kuva 1.



FF2:n materiaali ei ole arkaluontoista, eikä normaali käyttäjä pysty yhdistämään nimimerkkejä todellisiin ihmisiin (elleivät he itse jaa omaa identiteettiään). Palsta on myös julkinen sillä erotuksella, että ei-jalkapalloaiheinen keskustelu on avoin vain rekisteröityneille käyttäjille. Rekisteröitymiseen vaaditaan kuitenkin vain sähköposti, ja tilin saa auki heti, joten käytännössä koko palsta on julkinen. Siksi FF2-aineisto sijoittuu nelikentässä oikeaan yläkulmaan eikä lupaa viestien käyttämiseen näin ollen tarvitse kysyä.

Sveningsson on vielä määritellyt nelikentän pohjalta jatkumon, jossa on neljä tasoa erilaisille verkkoympäristöille: julkinen (kaikille avoin), puolijulkinen (kaikille rekisteröitymisen kautta avoin), puoliyksityinen (vain osalle esimerkiksi jäsenyyden kautta avoin) ja yksityinen (suljettu, vaatii kutsun sisällöntuottajalta). Kahta jälkimmäistä tasoa on verkkokeskustelufoorumeilla aina lähestyttävä luvanvaraisena materiaalina. (Sveningsson Elm 2009, 74–77.) Tämänkään määrittelyn mukaan lupaa viestien käyttämiseen ei tarvitse kysyä käyttäjiltä, sillä FF2 on selkeästi puolijulkinen nettifoorumi.

Arja Kuulakin on omassa ohjeistuksessaan päätenyt samaan lopputulokseen: tutkittavan on hänen mukaansa useimmissa tilanteissa tiedettävä olevansa tutkimuksen kohteena, mutta poikkeuksen tähän muodostavat juuri internetin avoimet tai puoliavoimet

keskustelupalstat, joiden tutkimisesta ei tarvitse erikseen ilmoittaa käyttäjille. Yksityisyyttä on kuitenkin kunnioitettava. (Kuula 2006, 117–118). Näiden perustelujen jälkeen voin todeta, etten tarvitse FF2:n käyttäjien lupaa käyttäessäni palstan viestejä tutkielmani aineistona, kunhan pidän huolen siitä, että kunnioitan viestien kirjoittajien yksityisyyttä. Sen teen varmasti, sillä vaikka FF2:lta löytyisikin joitain arkaluontoisempia asioita, eivät ne kuulu tämän tutkielman aiheisiin.

2. Teoriataustaa

Tässä pääluvussa määrittelen koko tutkimuksen kannalta oleelliset käsitteet, jotka liittyvät jokaiseen käsittelylukuun. Tällaisia ovat sekä (*virtuaali*)yhteisö että *identiteetti*. Lisäksi kuvailen ensin sitä, millaista keskustelukulttuuri internetissä ylipäänsä on.

2.1. Onelinereita ja trollaamista – keskustelukulttuuri internetissä

Eräs internetin merkittävimmistä piirteistä on aikaan ja paikkaan liittyvien sidosten heikentyminen, jopa kumoutuminen (Laukkanen 2007, 22). Verkossa liikkuvan käyttäjän täytyy silti valita, missä ja milloin on, vaikka hän voisikin teoriassa olla missä tahansa ja milloin tahansa (Jones 1995, 32). FF2:n käyttäjä siis tietoisesti klikkaa itsensä osoitteeseen *futisforum2.org* joko lukeakseen muiden viestejä tai kirjautuakseen sisään, jolloin hän voi itekin osallistua keskusteluun. Keskustelupalstalle tyypillistä on, että viestien lukemisen ja kirjoittamisen dynamiikka muistuttaa paitsi tekstille myös puheelle perustuvaa vuorovaikutusta (Arpo 2005, 16–17). Tähän liittyvä erityispiirre on kuitenkin se, ettei kyseessä ole teoriassa reaaliaikainen keskustelu kuten puhumisessa on, mutta käytännössä keskustelupalstallakin voi ja on keskusteltava nopeatempoisesti, jotta esimerkiksi toiselle käyttäjälle vastaan väittäminen olisi sulavampaa.

Kuitenkin termillä verkkokeskustelu tarkoitetaan ylipäänsä sellaista viestien vaihtoa, joka on eriaikaista eli asynkronista. Keskustelijat kirjoittavat näin ollen viestejä silloin kuin itse haluavat. Toki viestittely voi olla myös lähestulkoon samanaikaista, jos vähintään kaksi keskustelijaa on samanaikaisesti kirjautunut samalle keskustelualueelle ja vastailevat toisilleen. (Varjus 2008, 25.)

Keskustelu nettifoorumilla eroaa normaalista puheesta myös siinä, että toisen sanatarkka siteeraaminen on helppoa käyttämällä lainaustyökälyä, jollainen myös FF2:lta löytyy. Koska katsekontaktia keskustelukumppaniin tai -kumppaneihin ei nettifoorumilla ole, kohdennetaankin viestejä toisille paitsi nimimerkkejä avuksi käyttäen myös siteeraamalla heidän puhettaan eli viestejä (Laukkanen 2007, 41). Monelle keskustelupalstalle on tyypillistä, että kirjoittaja lainaa pitkän pätkän jonkun muun viestiä ja vastaa siihen yhdellä lauseella eli *onelinerialla*. Tätä esiintyy runsain määrin myös FF2:lla. Vaikka online-keskusteluissa ei olekaan yhtä tarkkaa kaavaa kuin kasvotusten puhuessa, säilyvät

yleiset diskurssit tiettyjen alakulttuurien sisällä samoina myös internetissä. Esimerkiksi jalkapallokeskustelut ovat myös verkossa verraten maskuliinisia. (Dixon & Gibbons 2010, 606.)

Robert Arpo on keskusteluryhmiä tutkiessaan havainnut, että niille on ominaista ajoittaiset laajemman yksimielisyyden hetket, ja toisaalta nopeasti tapahtuvat yhteisyyden hajoamiset yksilöllisiin ja pienryhmäkohtaisiin mielipide-eroihin. Jossain ryhmissä nämä ristiriidat saattavat ajoittain kärjistyä avoimiksi konflikteiksi. Tilana keskusteluryhmät määrittyvät kirjoittajien tulkinnoissa pitkälti tämän Arpon ajatuksen mukaisesti ja ne ovat diskursiivisina tiloina jatkuvassa määrittelyn prosessissa, jossa yksimielisyys on vain ajoittain voimakkaampaa. (Arpo 2005, 295.) Kuten jo tutkimuskysymyksistäni kävi ilmi, olen kiinnostunut juuri tällaisista palstan sisäisistä ristiriidoista myös FF2:n tapauksessa: luovatko ne pysyvämpiä yhteisöjä yhteisön sisälle, vai onko taustalla aina laajempi yksimielisyys?

Kaikki keskustelut, myös nettiympäristössä suoritettut, ovat aina ”koodausta”, eli ne perustuvat tietyille keskustelijoiden jakamille merkityksille ja merkityksellistämisen tavoille, joista John Fiske käyttää nimitystä *merkityksellistävät koodit* (Fiske 1992, 86–87). Hänen mukaansa näille koodeille ovat ominaisia merkitysten välittäminen, sopimuksenvaraisuus, tunnistettavissa oleva sosiaalinen tai viestinnällinen tehtävä sekä koodille sopivat viestimet ja viestintäkanavat. Voidaan helposti todeta, että FF2 on täynnä omia merkkejään, jotka saavat ”oikeat” merkityksensä vasta, kun vastaanottajat lukevat ne päätelaitteensa näytöltä. Niihin kuuluvat esimerkiksi monet sanonnat ja ilmaisut, jotka ulkopuoliselle näyttäytyvät täysin järjettöminä. Näitä sopimuksenvaraisia merkkejä käsittelen luvussa 4. Kuvaan sopii hyvin, että FF2:sta on luonnehdittu ”tasavallan mystisimmäksi keskustelupalstaksi” (Peltonen 2010).

Nettikeskusteluista ei voi puhua ilman *trollin* käsitettä. Trollit voivat olla viesteissä lähetettyjä väitteitä tai mielipiteitä, joiden ainoana tarkoituksena on nostattaa vastaväitteitä (Foster 1997, 37). ”Trollaamalla” aikaansaatu kiivasta mielipiteenilmaisua voidaan kutsua sanalla ”flame” eli liekki. Trolliksi voidaan väitteen tai mielipiteen lisäksi nimittää myös kirjoittajaa, joka pyrkii provosoimalla ja tahallisesti muita käyttäjiä ärsyttämällä saamaan aikaan flame-kirjoituksia. Joku sitten esittää syytöksen toista kirjoittajaa kohtaan ja määrittelee tämän trolliksi – syytökset kohdistetaan suoraan nimimerkeille, joilla keskustelijat kirjoittavat. Trollit pyrkivät siis ärsyttämään ja

pilaillemaan toisten kustannuksella. Ilmiö eroaa parodiasta tai ironiasta siinä, että trolli pyrkii tulemaan otetuksi totena. (Arpo 2005, 166–167.) FF2:lla ilmiö näkyy siten, että toiset käyttäjät leimaavat jonkun nimimerkin ”kakkosnickiksi”, eli epäilevät kyseessä olevan jonkin olemassa olevan käyttäjän toinen nimimerkki, jolla provosointi tai trolloaminen suoritetaan.

Meemi puolestaan on netti-ilmiö, joita käyttäjät sekä muokkaavat että levittävät eteenpäin sosiaalisen median avulla. Erilaisia isoja meemejä ovat viime vuosina olleet muiden muassa ”Hitler kuulee jostakin” -videot, Batman läpsäisee Robinia, Tonnin seteli ja Sauli Niinistön virallinen valokuva. (Hirvonen 2012.) Näille kaikille on siis yhteistä se, että aihe nousee jostakin mediasta, ja sitten sitä muokataan erilaisiksi enemmän tai vähemmän hauskoiksi muunnoksiksi. Eräs FF2:lle tyypillinen meemi on esimerkiksi se, että joku käyttäjä toteaa jonkin viestin tai sen osan sopivan johonkin muuhun viestiketjuun. Yleensä tämä tapahtuu vain kirjoittamalla ”heittämällä X:ään”, jossa X on tuo toinen topic. FF2:n meemejä käsittelen tarkemmin luvussa 4.

Keskustelupalstojen tutkimisen kannalta on syytä muistaa, että verkkokeskustelut tulevat tutkijalle sellaisenaan valmiina aineistona. Näin ei ole mahdollista punnita keskustelujen totuudellisuutta tai keskustelijoiden henkilöllisyyttä samaan tapaan kuin kasvokkain keskustellessa. Siksi aineistossa keskeistä ei ole totuudenmukaisuus tai aitous, vaan se, mitä ja miten aiheista keskustellaan ja millaisia kannanottoja käyttäjät esittävät. (Varjus 2008, 27.) Kun aineistona on FF2:n kaltainen keskustelupalsta, voi ongelmaksi kokea sen, etteivät viestit ole välttämättä luotettavia, koska ne kirjoitetaan nimimerkin takaa. Joillakin voi myös olla useita nimimerkkejä.

Viestit kuitenkin tarjoavat yleisen kuvan siitä, miten aktiiviset fanit rakentavat faniuttaan, sosiaalista identiteettiään ja kannattamistyylejään. Näin foorumin diskurssit voivat olla vaihtoehtoja sille, miten faniutta (jota käsittelen tarkemmin luvussa 3) käsitellään ja tai jopa väärinymmärretään valtavirtamediassa. Siksi nämä keskustelut yleensä tarjoavat autenttisemman kuvan faneista ja siitä, mitä on olla kannattaja. (Heinonen 2002, 34–35.) Keskitynkkin tässä tutkielmassa siihen, mitä sanotaan tai jätetään sanomatta – en siihen, kuka sanoo ja voiko siihen luottaa.

2.2. (Virtuaali)yhteisön muodostuminen ja sen erityispiirteet

FF2 on omanlaisensa yhteisö. Perinteinen yhteisön muodostumisen ehto on, että sen jäsenillä on oltava jotakin yhteistä, joka voi ilmetä joko toimintana tai tunteina. Näin muodostuu kaksi yhteisyyden muotoa: toiminnallinen yhteisö ja symbolinen yhteisyys. Ensimmäinen rakentuu konkreettisen toiminnan seurauksena, kun taas jälkimmäinen muotoutuu yhteenkuuluvuuden tunteen kautta. Symbolinen yhteisyys voidaan käsittää myös ryhmäidentiteettiä vahvistavana tietoisuusmuotona. (Lehtonen 1990, 23–29.) FF2:n tapauksessa toiminnallisuus linkittyy tietysti siihen, että käyttäjät täyttävät foorumin viesteillään, joita muut käyttäjät sitten lukevat ja kommentoivat eteenpäin. Symbolinen yhteisyys on tässä katsannossa kuitenkin mielenkiintoisempi, sillä oletan, että FF2:n käyttäjät kokevat yhteenkuuluvuuden tunnetta ja jakavat siten tietynlaisen ryhmäidentiteetin.

Yhteisöjen ja yhteisöllisyyden määrittelyt ovat osin problemaattisia, koska niillä ymmärretään eri asioita määrittäjän omasta tiedetaustasta ja katsantokannasta riippuen. Lisäksi eri määritelmät ovat aina olleet sidoksissa yhteiskunnallisiin muutoksiin. (Heinonen 2008, 13.) Nämä kaksi käsitettä mainitaan useimmiten yhdessä, niin myös tässä tutkimuksessa.

FF2:n tapaisia virtuaaliyhteisöjä tutkinut Ulla Heinonen kuitenkin muistuttaa, ettei yhteisöä ja yhteisöllisyyttä tule missään nimessä sotkea toisiinsa. Yhteisö voi olla olemassa ja siellä toimia paljonkin erilaisia ihmisiä ilman, että he kokevat minkäänlaista keskinäistä yhteisöllisyyttä. Heinosen mukaan yhteisön sisäinen kokemus yhteenkuuluvuudesta erottaa yhteisön ja yhteisöllisyyden käsitteet toisistaan. Tunne yhteisöllisyydestä syntyy usean eri seikan yhteisvaikutuksesta: tällaisia ovat esimerkiksi vuorovaikutussuhteet, tunnesiteet, toimivat yhteydet, samat arvot ja tavoitteet sekä tietty aikaan ja paikkaan sidonnaisuus. Nämä kaikki palautuvat yksilön kokemukseen. (Heinonen 2008, 14; 94.) FF2:n tapauksessa oletukseni on se, että ainakin osa käyttäjistä kokee keskenään yhteisöllisyyttä jo pelkästään siksi, että he jakavat jalkapallofanien yhteisön netissä ja samat mieltymykset ainakin sen suhteen, mitä lajia he seuraavat oletettavasti eniten.

Virtuaaliyhteisö on myös verkkoyhteisö. Verkkoyhteisön käsitteen määritteli alun perin Howard Rheingold. Hän ajatteli verkkoyhteisön olevan sosiaalinen konstruktio, joka

synty internetissä yksilöiden välille. Yksilöt keskustelevat julkisesti, tunteella sekä pidempiä ajanjaksoja, ja heidän tavoitteenaan on muodostaa ihmissuhteita verkossa. (Rheingold 1993, 3.) Jan van Dijkin mukaan verkkoyhteisön käsite määrittyy kuitenkin päinvastaiseksi kuin perinteisen yhteisön käsite, jolla hän viittaa esimerkiksi perheeseen, naapurustoon tai työyhteisöön. Nämä kaikki muodostuvat pääasiassa kasvotusten tapahtuvan vuorovaikutuksen alaisena ja ovat myös sidoksissa aikaan, paikkaan ja ympäristöön. Nämä sidokset ovat kuitenkin verkkoyhteisöille tarpeettomia määreitä. (van Dijk 2006, 159.) Myös FF2:n verkko- tai virtuaaliyhteisössä lähes kaikki ovat kasvottomia toisilleen. Tietenkin joku foorumisti saattaa tuntea useammankin käyttäjän reaali maailmassa, mutta pääasiassa kirjoittaminen ja osallistuminen tehdään anonyymisti – niin kuin internetin keskustelupalstalla yleensä onkin.

Vaikkei verkkoyhteisö olekaan sidoksissa tiettyyn paikkaan, voi yhteisön silti nähdä tilana tai paikkana, kun taas yhteisöllisyys on sosiaalisista suhteista syntyvä tunteellinen kokemus (Heinonen 2008, 13). Olennaista on kuitenkin se, että kaikenlaiset yhteisöt määrittelevät jäsenyydelleen jonkinlaiset rajat, joiden kautta tunnistetaan yhteisöön kuuluvat jäsenet ja samalla erottaudutaan ulkopuolisista – toisista ihmisistä ja toisista yhteisöistä. Näitä määritteleviä rajoja sitten rakennetaan, uusinnetaan ja ilmaistaan yhteisissä rituaaleissa. (Heinonen 2005, 141.) Tällaisia yhteisiä rituaaleja ovat juurikin FF2:lle lähetetyt viestit, joissa enemmän tai vähemmän tehdään selväksi se, mihin yhteisöön tällä palstalla kuulutaan – tai pikemminkin se, mihin yhteisöön ei kuuluta. Näitä rituaaleja ovat FF2:lla esimerkiksi maajoukkueen otteluiden seurantaketjut, jossa suomalaiset jalkapallofanit jännittävät Suomen puolesta.

FutisForum² on siis virtuaalinen yhteisö ja yksityishenkilöiden yhteenliittymä. Tällaisiin yhteisöihin liitytään mukaan erilaisista henkilökohtaisista motiiveista ja tarpeista, ei esimerkiksi kaupallisuutta ainakaan tarkoituksella tukien. Tarkoituksena on yleensä huvittelu, ei niinkään hyödyn tavoittelu. (Heinonen 2008, 60.) FF2:n kaltaiseen virtuaaliyhteisöön liittymisen taustalla lienee useimmilla ensisijaisena motiivina kiinnostus jalkapalloon, mutta en edes yritä väittää, että näin olisi kaikkien käyttäjien kohdalla. Oletan kuitenkin, että kiinnostuksen jalkapalloon on oltava ainakin yksi tärkeimmistä motiivina. Kuitenkin tällainen lähes pelkästään yhteisen kiinnostuksen kohteen ympärille syntynyt verkkoyhteisö voi olla erittäin hauras verrattuna perinteisempiin yhteisöihin (van Dijk 2006, 160). FF2 on kuitenkin jo vakiintunut ja sille on muodostunut paljon perinteitä, jotka vahvistavat sen verkkoyhteisöä.

Virtuaalisen verkkoyhteisön hyvinvoinnille onkin elintärkeää yhteisöllinen henki eli subjektiivinen kokemus yhteydestä. Yksilö tuntee olevansa yhteydessä muihin, tässä tapauksessa FF2-jäseniin, mikä taas luo tunteen kuulumisesta johonkin. Kun yksilöt kokevat näin, pysyy virtuaalinen yhteisö hengissä. (Foster 1997, 28.) Koko termi ”yhteisö” on ollut kriisissä, ja yksilöt ovat joutuneet pohtimaan, mitä ylipäänsä on olla yhteisön jäsen ja mitä kaksisuuntaisia vastuita se tuottaa. Samaan aikaan jalkapallossa kehitys on mennyt siihen, että yhteisöllisyyttä ja identiteettejä ilmaistaan voimakkaasti. Yhteisö onkin yhä enemmän keskeinen teema urheiluasioissa, joten sitä on analysoitava sen hankaluudesta huolimatta. Yhteisön voi nähdä edelleen tärkeänä ja määrittävänä ”käsitteellisenä todellisuutena” (conceptual reality). (Brown, Crabbe & Mellor, 304–306.) Käsittelenkin FF2:ta tässä tutkielmassa kokonaisuudessaan yhteisönä, joka luo ja ylläpitää yhteisöllisyyttä.

Ammattilaisjalkapallo on ollut lähes koko historiansa ajan paikka, jossa on voinut ilmaista yhteistä identiteettiä – viimeaikainen kehitys jalkapallossa ja yhteiskunnassa sen ympärillä on korostanut tätä prosessia. Jalkapalloseurat edustavat nyt enemmän kuin koskaan niitä kollektiivisia symboleja, identifikaatioita ja yhteenkuuluvuuden prosesseja, jotka on pitkään yhdistetty yhteisön käsitteeseen. (Brown, Crabbe & Mellor, 303.) Jalkapalloon liittyviä erilaisia yhteisöjä on lukematon määrä. Joukkueessa pelaaminen, faniryhmään kuuluminen tai nettifoorumin jäsenyys ovat esimerkkejä eniten näkyvissä olevista jalkapalloyhteisöistä.

Yhteisöllisyyden näkökulmasta faniuteen liittyy vahvasti eräänlaisen erottautumisen ja yhteenkuuluvuuden dialektiikka. Jalkapallofanin tapauksessa tätä eroa rakennetaan suhteessa moneen eri ryhmään: urheilusta kokonaan kiinnostumattomiin, muita lajeja seuraaviin ja tietenkin muiden joukkueiden kannattajiin. Samanaikaisesti faniuden määritelmiin kuuluu erottamattomasti faniyhteisö ja tarve jakaa intohimon kohteen parissa koettuja elämyksiä toisten samanhenkisten kanssa. (Järvinen & Sotamaa 2006, 286.) Jalkapallofaniuden voikin tulkita postmoderniksi analogiaksi uskonnolliselle rituaalille. Tätä voi perustella sillä, että laji edistää ihmisten välistä kommunikaatiota, kokoaa heitä yhteen ja varustaa heidät yhteisillä symboleilla, kollektiivisilla identiteeteillä ja jopa solidaarisuudella. (Heinonen 2005, 18.)

2.3. Identiteetti fragmentoituneessa yhteiskunnassa

Jalkapallo on Chris Stonen mukaan niin suuri osa nykyajan henkeä, että se näkyy lähes kaikkialla. Siksi siitä on tullut identiteettipolitiikan taistelukenttä, jossa erityyppiset fanit ilmaisevat ja rakentavat omia sekä ryhmiensä identiteettejä joka puolella, niin katsomoissa kuin keskustelupalstoillakin. Siten jalkapallo on monille faneille tärkeä väline elämän jäsentämisessä myös ottelutapahtumien ulkopuolella: joillekin se johdonmukaistaa oman itsensä kokemista, joillekin se on kuulumista johonkin tiettyyn yhteisöön. Se voi myös olla yhä fragmentoituneemmassa arkielämässä tarttumispinta, joka pysyy samankaltaisena. (Stone 2007, 175–177.)

Stonen ajatuksesta voi todeta, että erilaiset yhteisöt luovat, ylläpitävät ja vahvistavat tiettyjä identiteettejä. Näin on luontevaa siirtyä käsittelemään juuri identiteettejä edellisessä alaluvussa määriteltyjen yhteisön ja yhteisöllisyyden jälkeen. Yksilötasolla identiteetillä viitataan useimmiten siihen, kuka ihminen ajattelee olevansa, miten ja millaiseksi hän kokee itsensä, sekä mihin hän uskoo ja mitä hän tekee (Jokinen & Saaristo 2004, 137). Jalkapallofanius ja FF2:n jäsenyys ovat kuitenkin vain yksi osa suurempaa, monimutkaista prosessia, jossa identiteettiä rakennetaan tai muodostetaan. Stuart Hallin mukaan tästä identifikaatioprosessista on tullut nykyaikana avoimempi, moninaisempi ja ongelmallisempi tapahtuma (Hall 1999, 22–23).

Jalkapallofaniudesta ei siksi ainakaan nykyaikana voi Harri Heinosen mukaan päätellä henkilön ikää, luokka-asemaa tai sosiaalista sukupuolta, kuten ennen ajateltiin olevan mahdollista esimerkiksi Englannissa, jossa peleissä kävivät lähinnä työväenluokan edustajat. Nyt on pikemminkin niin, että tietyn joukkueen kannattaminen mahdollistaa yksilölle erilaisten tyylien, arvojen, identiteettien ja muotien ilmaisemisen. (Heinonen 2005, 249.) Tämä tietysti pätee joukkuevalinnan lisäksi myös yleisesti jalkapallofaniin, joka erottautuu muista, esimerkiksi jääkiekkofaneista, pelkästään sillä, että toteaa suosikkilajikseen jalkapallon. Hieman Heinosen ajatusten vastaisesti väitänkin, että suurimmalle osalle ihmisistä tulee mieleen erilaisia konnotaatioita riippuen siitä, ilmoittaako keskustelukumppani olevansa jääkiekko- vai jalkapallofani.

Iso osa jalkapallofanin identiteettiä on kuitenkin se, mitä joukkuetta hän kannattaa. Näin voidaan ajatella, että yksittäiselle futisfanille identiteetin avoimuus ja valittavissa olevuus on myytti: kun yksilö on kerran joukkueensa valinnut, ei kunniakasta tapaa suosikkinsa

vaihtamiseen ole (Järvinen & Sotamaa 2006, 286–287). Tämän tutkielman osalta lienee mielekästä puhua jalkapallosta ikään kuin ”joukkueena”, jonka FF2:ta käyttävä yksilö on valinnut suosikikseen jonkin muun lajin, esimerkiksi jääkiekon sijaan.

Identiteetti onkin oikeastaan sitä, mitä teemme, eikä sitä, mitä olemme. Siten jalkapallofanin identiteetti on yksi monista, joita henkilöllä saattaa olla esimerkiksi perheenisän tai työntekijän identiteetin lisäksi. Yksilö voi kantaa mukanaan jalkapalloidentiteettejä erilaisilla tavoilla eri paikoissa, mutta ne voivat myös kadota tai vaihtua johonkin toiseen. Eli se, miten yksilö representoi omaa identiteettiään, vaihtuu paikasta ja ajasta toiseen – sen määrittää kulloinkin mukana olevat kilpailevat diskurssit. (Stone 2007, 172–173; 181.) Voisi siis ajatella, että yksilöllä on sisällään eräänlainen identiteettivalikoima, joka vain pyörähtää eri tilanteessa eri sektoriin, ja käyttäytyminen saattaa sen perusteella muuttua. Identiteetti kokonaisuutena on siis suosikkijoukkueensa jo valinneelle futisfanille avoin, mutta jalkapallofanin sektori on ainakin jossain määrin pysyvä (vrt. edellinen kappale).

Ihminen on sosiaalisena olentona osa erilaisia yhteisöjä ja perinteitä, jotka omalta osaltaan jäsentävät ja pitävät yllä yksilön identiteettiä. Sitä ei kuitenkaan kannattele mikään selvärajainen yhteisö, joka ei vaatisi minkäänlaista reflektointia, vaan identiteettiä on jatkuvasti pidettävä yllä ja luotava yhä uudestaan. (Jokinen & Saaristo 2004, 138.) Näin voidaan ajatella, että mikäli käyttäjä ei pitkään aikaan kirjoita mitään tai edes vieraile palstalla tai otteluissa, jalkapallofaniuden käsittävä osa identiteetistä haalistuu tai vähintään muuttuu joiltakin osin.

Identiteetti ylipäätään rakentuu erojen kautta (Hall 1999, 13). FF2:lla viihtyvän jalkapallofanin tapauksessa vaikuttaa usein siltä, että iso osa identiteetistä rakentuu nimenomaan siitä, miten hän tekee eroa muiden lajien eli lähinnä jääkiekon seuraajiin. FF2:ssa ei kuitenkaan pohjimmiltaan ole kyse yksilöllisestä identiteetistä, vaikka se toki onkin kirjoitusten ja muun toiminnan pohjana. Enemmänkin voidaan puhua sosiaalisesta tai kollektiivisesta identiteetistä, joka vaikuttaa koko palstalla – kyseessä on siis yhteisöllinen identiteetti.

Siinä missä yksilöllinen identiteetti on paljolti tietoisuutta eroista suhteessa muihin, perustuu sosiaalinen identiteetti samanlaisuuden kokemiseen. Kysymys on siis siitä, että tunnetaan ryhmäkohtaista yhteenkuuluvuutta ja samaistutaan samoissa sosiaalisissa

verkostoissa ja tilanteissa oleviin. Tärkeää kuitenkin on, ettei samanlaisuutta voi kokea tekemättä eroa oman ryhmän (jalkapallofanit) ja muiden (jääkiekkofanit) välillä. (Ruonavaara 2001, 22.)

Eron tekeminen muihin on identiteetin luomisessa ja ylläpitämisessä muutenkin tärkeä asia. Jalkapalloseurojen avulla on historian saatossa osattu erottaa, miten eri kaupungit tai alueet eroavat toisistaan (Brown, Crabbe & Mellor 2008, 304). Nykyään tällainen ajattelutapa on lieventynyt, mutta siinä on vieläkin perää ainakin ulkomailla: saman kaupungin eri joukkueiden kannattajien nähdään usein tulevan tietyistä kaupunginosista. Jalkapalloseura tarjoaa yhteisölle näin ollen mahdollisuuden tunnistaa itsensä. Ensinnäkin jalkapalloseuran fanius edistää yksilöiden oman identiteetin tuntemusta, koska he voivat kokea kuuluvansa johonkin tiettyyn ryhmään tai joukkoon. Jalkapalloseurat ovatkin historian saatossa olleet yksi suurimmista tekijöistä siinä, miten kollektiivisia sosiaalisia identiteettejä luodaan ja vahvistetaan. (emt., 304.)

3. Fanius, jalkapallo ja yhteisöllinen identiteetti

Tässä luvussa keskityn jalkapallofaniuteen ja siihen, miten erilaisten seurajoukkueiden fanittaminen vaikuttaa FF2:n yhteisöllisyyteen, sisäisiin ristiriitoihin ja alakulttuureihin. Ensin käyn läpi faniuden teoriaa ja jalkapallofanien erityispiirteitä, minkä jälkeen pureudun siihen, miten mediassa esillä oleminen vaikuttaa jalkapallofaniuteen ja toisin päin. Lopuksi keskityn ulkomaisten seurajoukkueiden kannattamisen yleisyyteen Suomessa sekä kyseisen ilmiön luomiin ristiriitoihin FF2:n yhteisön sisällä.

Tämän luvun aineisto koostuu kahdesta viestiketjusta: ensimmäinen on ”Seurajoukkueet”-osiosta löytyvä ”Jättiläiset kohtaavat – HJK vs, FC Barcelona 9.8.2014 @ Stadikka” (FutisForum², 2014a), jossa keskusteltiin elokuussa 2014 Helsingin Olympiastadionilla järjestetystä harjoitusottelusta HJK:n ja Barcelonan välillä. Ketjuun kirjoitettiin yhteensä 1216 viestiä. Käytän tästä jatkossa yksinkertaisuuden vuoksi nimitystä ”Barca-ketju”. Toinen käyttämäni viestiketju on FF2:n keustosuosikki ”Mieshuoraus on jalkapallon syöpä” (FutisForum², 2009), jossa paheksutaan ulkomaisten seurajoukkueiden kannattajia eli ”mieshuoria”, jotka suomifutiksen nimeen vannovien mielestä aiheuttavat toiminnallaan hallaa suomalaiselle jalkapalloseuralle. ”Jalkapallokulttuuri”-osiosta löytyvä ketju on avattu jo vuonna 2009, ja sinne on kirjoitettu 7746 viestiä (tilanne 12.8.2015). Tätä nimitän jatkossa ”Mieshuoraketjuksi”. Molemmat topicit ovat luettavissa ilman foorumille rekisteröitymistä.

3.1. Fanius on mielentila

Sana fani tulee englannin kielestä, jossa ”fanatic” tarkoittaa innokasta ihailijaa tai intoilijaa, fanaatikkoa. Sen etymologinen kantasana on latinan kielen *fanaticus*, joka tarkoittaa ”jumalallisen innostuksen vallassa olemista”. Kyseinen määritelmä vastaakin melko hyvin arkikokemustamme faneista. (Godenhjelm & Heinonen 2001, 7.) Faniuden voi luokitella esimerkiksi eräänlaiseksi mielentilaksi, jossa huomio kiinnittyy ennen kaikkea tunteisiin sekä tyyliin ja ”asenteeseen”, joiden avulla alakulttuurin edustajat erottautuvat valtakulttuurista ja luovat yhteisöllistä diskurssia (Heinonen 2005, 257). Aiheesta paljon kirjoittanut Kaarina Nikunen toteaa, että faniutta on mahdollista löytää muun muassa musiikin, elokuvan, television, sarjakuvan, urheilun tai kirjallisuuden alalta, ja että erään määritelmän mukaan fanius kytkeytyisi vahvasti populaarikulttuuriin,

mutta toisaalta raja populaarin ja korkeakulttuurin välillä on jatkuvassa liikkeessä (Nikunen 2008, 7).

Harri Heinonen vahvistaa omalta osaltaan näkökantaa, jonka mukaan fanius näyttäisi kuuluvan lähinnä populaarikulttuuriin ja urheiluun, eikä esimerkiksi olisi luontevaa puhua oopperan yleisöstä faneina. Toisin kuin populaarikulttuurissa, määrittelee jalkapalloon assosioituvaa faniutta usein maskuliinisuus (Heinonen 2005, 28). Tämän vahvistaa Veijo Hietalan näkemys, jonka mukaan urheilu on miehistä saippuaopperaa, jonka kertomus rakentuu yksinkertaisen kysymyksen ”kuka voittaa?” -ympäriin (Hietala 1996, 104–106). Voidaan todeta, että fanius on jonkinlainen mielentila, mutta sen laatu riippuu huomattavan paljon tuon edellä mainitun kysymyksen vastauksesta. FF2:lläkin on aivan erilainen tunnelma silloin, kun vaikkapa Suomen maajoukkue on voittanut ottelunsa verrattuna siihen, kun tuloksena on ollut tappio. Vaikka Heinonen erottaa urheilun populaarikulttuurista maskuliinisuuden perusteella, voi urheilun kuitenkin nähdä kuuluvan populaarikulttuurin käsitteeseen. Se on suosittua ja yleistajuista kulttuuria, eli populaarikulttuuria (Turtiainen 2012, 12).

Fanius tulkitaan monesti jopa patologiseksi poikkeavuudeksi, äärimmäisyydeksi ja arkisen kohtuullisuuden ylittäväksi intoiluksi. Jos vielä fani-termin eteen lisätään sana ”jalkapallo”, saadaan monesti aikaan yllättävänkin vahvoja negatiivisia konnotaatioita – jalkapallofanit on rinnastettu usein huligaaneihin niin arkikielessä kuin julkisuudessa. Tämä mielikuva jättää kuitenkin huomiotta sen, että urheilun ja jalkapallon seuraaminen on yksi suosituimmista kansanhuveista ja että isoimman osan yleisöstä ja faneistakin muodostavat täysin tavalliset kansalaiset. Edelliseen liittyen onkin havaittu, että termiä fani käytetään usein synonyyminä puhuttaessa urheilun harrastajasta tai sen yleisöstä. (Heinonen 2005, 28–30.)

Suomen kielessä on myös sana kannattaja, jota käyttämällä voidaan kenties välttää sanaan fani liittyvät negatiiviset konnotaatiot, joista mainitsin ylempänä. Kannattajuus voidaan niin ikään ymmärtää faniutta laajempänä käsitteenä, johon kuitenkin olennaisesti kuuluu kiinnostus ja pitäminen jostakin. (Heinonen 2005, 30.) Fani eroaa nykypäivän aktiivisesta urheilun seuraajasta lähinnä siinä mielessä, että urheilun maailmassa fani on jonkun joukkueen tai urheilijan fanaattinen kannattaja (Turtiainen 2008, 66). Tässä tutkielmassa rinnastan kaikki FF2:lle kirjoittavat jalkapalloihmiset faneiksi kannattajien sijaan. Tämän teen Turtiaisen määritelmän varjolla: kyseisellä foorumilla voi nimimerkkinsä yhteydessä

ilmoittaa julkisesti suosikkijoukkueensa muille käyttäjille, mutta jos käyttäjä ei ole ilmoittanut sitä, luen hänen ”suosikkijoukkueeseen” jalkapallon lajina. Tällä perusteella lokeroin kaikki FF2:n käyttäjät selvyuden vuoksi yksinkertaisesti faneiksi.

3.2. Jalkapallofaniuden erityispiirteitä

Jalkapallofaneilla on omat tapansa toimia ja käyttäytyä sekä keskustelupalstalla että katsomossa. 1990-luvun lopulla alkoi suomifutiksen buumi, joka syntyi Jari Litmasen ja Sami Hyypiän kaltaisten tähtipelaajien noustua parrasvaloihin. Silloin maajoukkuetta alettiin tosissaan kannattamaan, eikä Olympiastadionille menty enää vain katsomaan vierailevan joukkueen tähtiä. Tämä johti siihen, että seurajoukkueillekin perustettiin faniyhdistyksiä, ja katsomoihin tullut nuorempi sukupolvi hylkäsi perinteisen suomalaisen tavan olla urheilukatsomossa: hiljaa istuminen, kohteliaat taputukset ja hurraukset vain maalien tullessa. Tämä oli uuden fanikulttuurin alku suomalaisessa jalkapallossa. (Heinonen 2002, 29.) Jalkapallo-ottelut voivat tuottaa katsojaryhmälle tunteen yhteisöstä, vaikka ryhmän sisällä olisi suuriakin jännitteitä. Kyse on kuitenkin väliaikaisesta siteestä ihmisjoukon kesken. (Brown, Crabbe & Mellor 2008, 307.) Näin voi sanoa, että vaikka ottelun jokainen katsoja puhuisi eri äidinkieltä, on heillä silti yhteys, sillä he kaikki ymmärtävät jalkapallon kielen.

Vaikka jalkapallo ja siihen liittyvä fanius näyttäisivät ensin olevan todella kaukana uskonnosta, voivat ne kuitenkin ajoittain nostaa ihmisen mitäänsanomattoman arjen yläpuolelle – aivan kuten uskonnotkin. John Bale on demonstroinut yllämainittua ilmiötä vertaamalla urheiluareenaa pyhän alueeseen, jossa urheilijat eli tässä tapauksessa jalkapalloilijat ovat pappeja, jotka esittävät katsojille uskonnollisen liturgian. (Heinonen 2005, 17; Bale 1991, 131.) Ei siis ole ihme, että esimerkiksi suomalaiset jalkapallofanit, jotka kannattavat vaikkapa englantilaista joukkuetta, puhuvat vierailusta sen kotistadionilla ”pyhiinvaelluksena” (Heinonen 2005, 197). Tähän liittyen ei myöskään yllätä, että FF2:lla on kokonaan oma osionsa ”Jalkapallomatkailu”, joka on pyhitetty keskustelulle ja vinkeille siitä, miten käyttäjät matkustavat ympäri Euroopan seuraamassa otteluita.

Jalkapallofaniksi voi tulla monella eri tavalla. Siihen voi kasvaa jo lapsena oppimalla faniuden kotoa tai sitten myöhemmällä iällä esimerkiksi puolisoilta. Yksilöstä voi tulla jalkapallofani myös omien valintojensa kautta milloin tahansa. Vaikka elämäntyylillä ilman

jalkapalloa olisikin jo ehtinyt tulla tutuksi, se voi muuttua, kun tulee kosketuksiin uudenlaisten ihmisten tai kulttuurien kanssa. (Dixon 2013, 345–346.) Esimerkiksi omalla kohdallani en oppinut jalkapallofaniutta, sillä kotonani ei lajia seurattu eikä kavereiltakaan saanut kuulla kuin korkeintaan naljailua suomalaisen ”potkupallon” tasosta. Valitsin itse sen, että aloin käydä sekä Suomen maajoukkueen että Veikkausliigan otteluissa. Tämä uusi kulttuurikosketus veikin mukanaan, ja nykyään olen suomalaisen jalkapallon ”lähettiläs” houkuttelemalla kavereitani mukaan peleihin.

Marianne Roivas (2004, 144–145) on Richard Giulianottia mukaillen jakanut nykyajan jalkapallofanit kolmeen eri kategoriaan. Ensimmäiseen kuuluvat perinteiset kannattajat, jotka ovat valinneet joukkueensa passiivisesti esimerkiksi isänsä ”perintönä” ja ovat aktiivisia katsojia stadionilla, joskus jopa huligaaneja. Toisen ryhmän muodostavat modernit fanit, jotka ovat passiivisempia kuluttajia, mutta valitsevat joukkueensa aktiivisesti. Tähän ryhmään voisi kuulua esimerkiksi henkilö, joka on valinnut suosikkijoukkueekseen Barcelonan, koska se menestyy ja sen pelejä näkee usein televisiosta. Kolmannen ja viimeisen kategorian muodostavat 1990- ja 2000-lukujen postfanit, jotka valitsevat joukkueensa passiivisesti kuten ensimmäinen ryhmä. He kuitenkin ovat aktiivisia katsojia ja jalkapallotoimijoita, esimerkiksi pienlehden tekijöitä – tai tähän tutkielmaan sopivammin aktiivisia kirjoittajia keskustelupalstalla. Sekä katsomo että nettifoorumit ovat postfanille osallistumisen, luovuuden ja itseilmaisun tiloja. Tämän perusteella voi todeta, että suurin osa FF2-käyttäjistä lukeutuu nimenomaan postfanien heimoon.

Harri Heinonen (2002, 45) on omassa tutkimuksessaan jakanut suomalaiset jalkapallon seuraajat viiteen eri arkkityyppiin. Ensimmäinen on jalkapallofani, jolla on pitkäaikainen suhde lajiin ja tiettyyn joukkueeseen. Hän on äänekäs ja solidaarinen muita faneja kohtaan. Toinen on virtuaalihuligaani, joka ihailee aggressiivista käytöstä mutta ilmaisee itseään lähinnä nettifoorumeilla. Kolmas on satunnainen kannattaja, joka etsii viihdettä ja seuraa useita lajeja – hänellä ei ole varsinaista suosikkijoukkuetta. Hän on usein *gloryhunter*, eli kannattaa juuri sillä hetkellä menestyviä joukkueita. Neljäs tyyppi on anglofiili, joka on pitkäaikainen Englannin liigan joukkueen fani. Hän kannattaa maaotteluissa Suomea, mutta samaistuu enemmän ulkomaiseen seurajoukkueeseen. Viides ja viimeinen tyyppi on ailahteleva katsoja, joka pitää fanikulttuuria lapsellisena ja jolla on pessimistinen asenne. He ovat kuitenkin vähemmistössä.

On kuitenkin huomattava, että Heinosen tutkimus on jo reilusti yli kymmenen vuotta vanha. Tuolloin suomalainen jalkapallofanikulttuuri oli vasta ottamassa ensimmäisiä askeleitaan maajoukkueen nousevien odotusten mukana. Heinonen itsekin huomauttaa, että kyselyssä enemmistö vastaajista odotti Suomen tappiota käsillä olevassa MM-karsintaottelussa Englantia vastaan – tämän hän näki merkkinä fanikulttuurin olemattomuudesta tai siitä, että suomalaiseen psyykeen kuuluu tietty pessimismi (emt., 43). Tyypittely ei ole kuitenkaan vielä täysin vanhentunut, ja FF2:llakin saattaa olla keskustelemassa kaikkia viittä arkkityyppiä. Suurin ryhmä on kuitenkin puhtaat jalkapallofanit, joilla on verraten pitkä suhde lajiin – eiväthän he muuten olisi rekisteröityneitä jalkapalloaiheiselle keskustelupalstalle. Vaikkei kaikilla olisi selvää suosikkijoukkuetta, luen heidät kaikki yhden tietyn joukkueen jäseniksi. Tuo joukkue on FutisForum².

Useimmat käyttäjät FF2:lla eivät ilmoita omaa suosikkijoukkuettaan ainakaan julkisesti. Esimerkiksi tässä luvussa käsiteltävän Barca-ketjun 50 viimeisessä viestissä vain 13:ssa kirjoittaja on ilmoittanut jonkin joukkueen suosikikseen. Moni on kuitenkin laittanut tuohon kohtaan esimerkiksi suosikkipelaajansa. Jos faniksi tässä laskettavalla käyttäjällä kuitenkin on suosikkijoukkue, ei sen valinta ole kuitenkaan koskaan täysin satunnainen, valitsi hän sen sitten aktiivisesti tai passiivisesti: hän hylkää monet maailmat ja identiteetit hypätessään mukaan vain yhteen monista (Järvinen & Sotamaa 2006, 293). Tällöin voidaan ajatella, että esimerkiksi jo kuusivuotias poika, joka valitsee suosikkijoukkueensa ”hienon logon” takia, on ainakin jollain tasolla hyväksynyt sen arvomaailman, jota joukkue hänen mielessään edustaa. Oli se sitten vaikkapa pelkästään voittaminen.

Jalkapallo on Suomessa vahvasti kaupunkien laji ja ilmiö – esimerkiksi maajoukkueen ulkomailla pelattaviin vierasotteluihin matkustaa useimmiten noin 30-vuotias kaupunkilainen mies (Heinonen 2002, 35–38). Suomalaiset jalkapallofanit tulevat kuitenkin todennäköisesti kaikista sosiaaliluokista. Tämän voi päätellä esimerkiksi siitä, että Englanti-Suomi -karsintaotteluun Liverpooliin vuonna 2001 matkanneista faneista neljäsosalla oli yliopistotutkinto. (emt., 35–38.) Tämä lukema vastaa suurin piirtein myös suomalaisten yleistä koulutustasoa, sillä vuonna 2013 15 vuotta täyttäneistä suomalaisista noin 30 prosentilla oli korkea-asteen tutkinto (Tilastokeskus 2014).

Heinosen tutkimuksen lukema voisi toki olla täysin erilainen, jos vastaava tutkimus olisi tehty jonkin toisen vierasottelumatkan yhteydessä. Toisaalta matkustaminen vierasotteluihin vaatii aikaa ja rahaa, joten voi myös olla, että vierasotteluihin matkustavat suomalaiset jalkapallofanit ovat keskimääräistä paremmassa sosiaalisessa asemassa. Toisaalta fanien ryhmä on aina jonkinlaisessa muutoksen tilassa.

Onkin niin, että ihmiset tulevat ja menevät jalkapalloyhteisöissä, ja niiden jäsenet reflektoivat jatkuvasti sitä, ketkä muodostavat heidän yhteisönsä ja miltä se heille tai ulkopuolisille näyttää. Näin yhteisön jäsenet kuluttavat jalkapallon lisäksi omaa ”tuotettaan” eli yhteisöään, koska tämä tuote kuuluu heille ainakin kulttuurisesti. Jalkapalloseuran faniyhteisön jäsenenä oleminen on monille osa jokapäiväistä ja oikeaa elämää – fanius jäsentää sitä ja mahdollistaa yksilön kuulumisen johonkin kaikesta huolimatta pysyvään yhteisöön nykyajassa, jossa monet sosiaaliset suhteet ja järjestelmät ovat toisinaan hyvin epävakaita. (Brown, Crabbe & Mellor 2008, 308–309.)

3.3. Jalkapallofanit esillä nykyajan mediassa

Internet on tarjonnut parin viime vuosikymmenen aikana uudenlaisen väylän jalkapallofanien omalle sisällöntuotannolle. Keskeisessä asemassa ovat erityisesti keskustelufoorumit, joita voi pitää aiemmin esimerkiksi pubeissa tapahtuneen kommunikaation uutena paikkana ja yhteisön tuottamisena digitaalisessa tilassa, jossa sääntelyn ja sensuurin määrä on hyvin vähäinen (Roivas 2004, 149). Näin voidaan sanoa olevan myös FF2-palstalla. Nettikeskusteluita edelsi kuitenkin aikakausi, jolloin jalkapallofanit tekivät ja levittivät itse omia fanilehtiään (*football fanzines*). Fanilehtiä alkoi ilmestyä yhä runsaammin 1980-luvun lopulla, eivätkä ne sisältäneet lähestulkoon minkäänlaisia otteluraportteja – enemmänkin kyse oli siitä, että fanit kirjoittivat, millaista on olla fani ja mitä otteluun meneminen sellaisena merkitsee. Kyse oli jalkapallosta nimenomaan katsojien kokemuksena. (emt., 143.)

Fanilehtien kehityksen ja suuren osan niiden sisällöistä voikin nykyaikana nähdä siirtyneen lähes sellaisenaan internetympäristöön. Esimerkiksi FF2:lta löytää yleensä vain harvoin (ainakaan puolueettomia) otteluraportteja, mutta sitäkin enemmän fanien omia kokemuksia ja näkemyksiä ilmiöstä nimeltä jalkapallo. Fanin ei kuitenkaan tarvitse olla aktiivinen keskustelupalstoilla tai muissakaan medioissa ollakseen aito fani. Vaikka osallistuminen ja kommunikaatio ovatkin nykyään suuri osa mediaurheilun seuraamista,

on syytä muistaa, etteivät digitaaliset mediateknologiat poissulje mahdollisuutta keskittyä seuraamiskokemukseen ilman näitä elementtejä (Turtiainen 2012, 17).

Kysymys ei kuitenkaan ole pelkästään jalkapallosta, kun todetaan, että mediakuluttamisesta on tullut yhä suuremmissa määrin mediatuottamista. Riikka Turtiainen (2008, 52–53) kirjoitti jo kahdeksan vuotta sitten mediaurheilun kohdanneen suuren murroksen: internet on muuttanut valta-asetelmia siten, että mediateknologioiden käyttäjistä on itse asiassa tullut tuottajia. Urheilun kuluttajat eivät enää osallistu aina valtamedian ylläpitämään keskusteluun, vaan kääntävät asetelman ajoittain toisin päin.

Räikeä esimerkki tällaisesta nähtiin vuonna 2010, kun Iltalehti julkaisi lähes sellaisenaan jääkiekkoihteisella Jatkoaika.com -sivuston keskustelupalstalla kirjoittaneen nimimerkin henkilökohtaisen tutkimuksen (Julkisen sanan neuvoston langettava päätös 2010). Julkisen sanan neuvosto antoi Iltalehdelle tapauksesta huomautuksen hyvän journalistisen tavan rikkomisesta.

Kaarina Nikunen (2005, 131–132) on todennut, että ne materiaalin tuottajat, jotka loistavat teknologisella osaamisellaan, nauttivat faniyhteisöissä muiden arvostusta. Tällaisen yhteisön hierarkia muodostuukin Nikusen mukaan tiedon, osallistumisen, teknologian ja kielellisen ilmaisun kompetenssien varaan. Tätä ajatusta mukaillen voi sanoa, että myös FF2:lla on käyttäjiä, jotka ovat jollain tavalla arvostetummissa asemassa kuin muut. Enimmäkseen kyse on kolmesta Nikusen mainitsemasta kompetenssista, eli tiedosta, osallistumisesta ja kielellisestä ilmaisusta.

Osoitus siitä, että FF2:lla käyttäjät ovat eriarvoisia, on jokavuotinen äänestys siitä, kenet valitaan vuoden foorumistiksi. Perustelut voivat olla mitä tahansa, kunhan saa ääniä eli muiden käyttäjien arvostusta. Vuoden 2014 paras foorumisti valittiin ketjussa ”*Vuoden Foorumilainen² 2014 Gaala – Lue ohjeet ennen äänestämistä!*” (FutisForum², 2014b) Esimerkissä 1 nimimerkki Elmo perustelee valintojaan vuoden foorumistiksi.

Esimerkki 1.

Elmo
 Poissa
Suosikkijoukkue: LGBTQIA-ystävällinen nimimerkki

Vs: Vuoden Foorumilainen? 2014 Gaala - Lue ohjeet ennen äänestämistä!
Vastaus #3 : 06.12.2014 klo 15:18:56

1. Jorma Teräs
Tilastot. Arvostan siihen laitettua työtä ja aikaa.
2. straiter
Forum paras musiikkimaku. Muutoinkin vaikuttaa asialliselta ihmiseltä.
3. #10
JK-ääni, lähinnä aktiivisuudesta, en muista onko hän asiakirjoittaja vai ei.
4. Joey
Savolaiseksi asiakirjoittaja.
5. Tonton Drozdowski
Asiakirjoittaja.
6. Nice10
Ei mikään suuri älykkö, mutta monissa topikeissa silti erottuu edukseen (johtuen yleisestä tasosta).
7. Pyhäinhäivistys
Nimimerkki tullut tutuksi, joten aktiivisuudesta.
8. Röytän Karhu
Lista piti saada täyteen ja ymmärtääkseni asiakirjoittaja.
9. Tzagallo
Lista piti saada täyteen ja ymmärtääkseni asiakirjoittaja.
10. Orion
Lista piti saada täyteen ja ehkä joskus asiakirjoittaja.

Forum tasohan on tänä vuonna romahtanut. En tiedä onko tänne tullut nyt paljon uusia kirjoittaja-jonneja vai onko degeneraatio vain yllättänyt, mutta aivan häkellyttävää jalkapallosta mitään ymmärtämättömyyttä on tänä vuonna saanut forumilta lukea. Toivottavasti kyykkäys oli tilapaista ja jatkossa taso taas palautuisi normaalin huonoksi.

Nimimerkki Elmon perustelut ovat itseään toistavia, mutta tuovat hyvin esiin sen, mitä hän arvostaa – sitä, että käyttäjät ovat ”asiakirjoittajia”, mutta toisaalta myös tilastoihin laitettua työtä ja aikaa, eli Nikusen mainitsemaa teknologista osaamista. Kolme muuta kompetenssia vaikuttaisivat myös olevan tärkeitä: osallistuminen (aktiivisuus), tieto ja kielellinen ilmaisu. Näistä kaksi viimeistä muodostavat nähdäkseni ”asiakirjoittajuuden” ytimen.

Jalkapallofanit käyttävät internetiä paljon tarkastellakseen tuloksia ja katsoakseen videoita tai kokonaisia otteluita, mutta tärkeää on myös se, miten paljon he säännöllisesti kirjoittavat keskustelupalstoille. Siten he muodostavat virtuaaliyhteisöjä, joissa keskustellaan ajankohtaisista asioista ja yritetään vaikuttaa niihin. Näin ”uusi media” ja fanitus yhdistyvät muokaten ja ylläpitäen jalkapallofanien sosiaalisia identiteettejä. Internetistä on ylipäätään tullut tärkein väline fanien (myös fanien ja jalkapalloseuran) väliselle kanssakäymiselle. Jalkapallomaailmassa ei voikaan olla huomaamatta keskustelupalstojen olemassaoloa ja vaikutusta. (Dixon & Gibbons 2010, 600–602.) Kaiken kaikkiaan futisfanien keskustelu netissä on arkipäiväistä eikä yhtään sen vähemmän autenttista kuin paikan päällä otteluiden seuraaminen – itse asiassa suuri osa käy luultavimmin sekä katsomassa pelejä että kirjoittamassa tai vähintään lukemassa keskustelupalstoilla (Dixon & Gibbons 2010, 608).

Tapa, jolla jalkapallofaneja mediassa ammattilaisten toimesta käsitellään, on useimmiten ollut vääristynyt: vaikkei Suomessa ole minkäänlaista huligaaniongelmaa, on seurojen ja maajoukkueen fanit perinteisesti leimattu häiriköiksi mediassa (Heinonen 2002, 32). Mediassa näyttäytyvään urheiluun kohdistuukin aina tiettyjä rajoituksia ja sitä esitetään tietyistä näkökulmista vaihtelevin painotuksin – nykyään tuon diskurssin tuottamiseen osallistuvat aktiivisesti myös urheilun seuraajat tuottamalla ”omaa mediaurheiluaan” (Turtiainen 2012, 5–6).

Näin voi ajatella, että tuo mainittu häiriköiksi leimaaminen olisi vähentynyt ja että positiivisempiakin juttuja ilmestyisi. Tämä pitää paikkansa ainakin elokuun 2015 tilannetta tarkastelemalla: esimerkiksi ainoasta Mestarien liigan karsintaotteluun matkustaneesta HJK:n fanista oli positiivinen artikkeli Ilta-Sanomien verkkosivuilla (Sundelin 2015). Kyseinen fani on myös tunnettu FF2-nimimerkki, ja foorumilla hän on ollut ”julkkis” jo useamman vuoden ajan. FF2 on siis ainakin tässä tapauksessa ollut mukana tuottamassa omaa näkökulmaansa, kun tunnetusta foorumistista on tehty positiivinen juttu.

3.4. Sisäiset ristiriidat ja eriytyvät identiteetit

Suomalaiselle jalkapallofanille on tyypillistä kaksoisidentiteetti eli se, että hän kannattaa Suomen maajoukkuetta mutta myös jotain ulkomaista seurajoukkuetta. Useimmiten ja perinteisesti tuo joukkue on ollut englantilainen, koska suomalaisessa futisfaniudessa on pitkään ollut ”english connection” Englannin liigan televisioinnin takia. (Heinonen 2002, 27; 45.) Tämä kaksoisidentiteetti näkyy myös FF2:lla. Kansainvälisiin seurajoukkueisiin keskittyvä keskustelualue on kerännyt jalkapalloaiheisista alueista eniten keskustelua eli yli miljoona viestiä verrattuna suomalaisen Veikkausliigan reiluun puoleen miljoonaan (tilanne 6.8.2015). Maajoukkuealue on kerännyt ”vain” vajaat 300 000 viestiä, mutta tämä selittyy sillä, että maajoukkue pelaa niin harvoin. Silloin kun ”Huuhkajat” pelaavat, on maajoukkueosio suosittuampi kuin muut jalkapalloaiheiset alueet. Seurajoukkueetasolla suurin kiinnostus näyttäisi siis kuitenkin suuntautuvan ulkomaille.

Jalkapallon ammattilaisseurat kehittyivät Englannissa yleensä jonkin valmiiksi olleen yhteisön, esimerkiksi kirkon, harrastuskerhon tai työpaikan pohjalta. Useimmat joukkueet ristittiin kantamaan kaupungin tai alueen nimeä, jolloin niiden voitiin nähdä edustavan laajaa joukkoa ihmisiä. Jalkapalloyhteisöjen tutkimuksessa ajateltiinkin Adam

Brownin, Tim Crabben ja Gavin Mellorin mukaan pitkään, että yksilöt, jotka tuon yhteisön muodostavat, ovat maantieteellisesti lähellä seuran kotipaikkaa. Tämä tutkimusajatus on kuitenkin muuttunut 1990-luvulla alkaneen pelin voimakkaan kaupallistumisen takia, sillä nykyään suurjoukkueilla on faneja ympäri maailmaa. (Brown, Crabbe & Mellor 2008, 304–305.)

Brownin, Crabben ja Mellorin (2008, 305–306) mukaan on kuitenkin selvää, että viimeistään 1930-luvulta alkaen kannattajayhteisöt eivät enää muodostuneet pelkän maantieteellisen sijainnin perusteella. Ne alkoivat perustua yksilön valintaan olla kiinnostunut lajista ylipäätään, jolloin joukkuevalinta oli joko satunnainen tai ”määrätty” esimerkiksi perhesuhteiden kautta, tai sitten yksilö vain kiinnostui suoraan tietyistä joukkueesta. Sotien jälkeen tämä kehitys kiihtyi ja johti enemmän tai vähemmän siihen, että jalkapallon ympärille muodostuneet yhteisöt linkittyivät yhä tarkemmin rajattuihin kulttuurillisiin konteksteihinsa. Näin ihmiset valitsivat yhä suuremmissa määrin joukkueensa jonkin muun syyn kuin maantieteellisyyden perusteella.

Olisikin mielenkiintoista tehdä kyselytutkimus, jossa ulkomaista seurajoukkuetta kannattavat foorumistit ja muut suomalaiset vastaisivat, miksi kannattavat juuri sitä joukkuetta. Esimerkiksi Suomen ulkoministeri ja Perussuomalaisen puheenjohtaja Timo Soini on perustellut lontoolaisen alasarjajoukkuetta fanitusta seuraavasti: ”Kannatan Millwallia, koska haluan sitä” (Soini 2010). Hän toteaa lisäksi samassa blogitekstissä, että ”en jalkapalloharrastukseeni lupia kysele ja tiedän, että kaltaisiani on paljon. Joidenkin mielestä liikaa.” Tällä hän viittaa nähdäkseni ulkomaisten seurajoukkueiden kannattamiseen ja kannattajiin, joita todella on paljon Suomessa. Seuraavassa tarkastelen juuri heidän muodostamaa joukkoa FF2:n laajemman yhteisön sisällä.

3.4.1. FF2:n alakulttuurit – yhteisö yhteisön sisällä

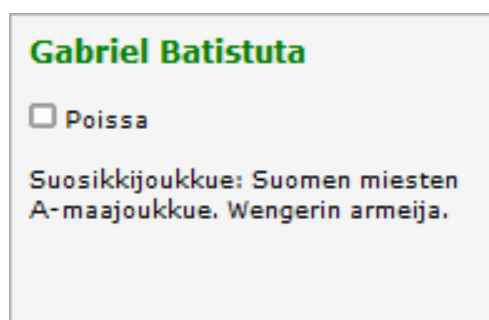
Alakulttuurit viittaavat kulttuurisesti rajattuihin, mutta ei suljettuihin ihmisten verkostoihin, joiden jäsenet jakavat tiettyjen ideoiden (arvot ja uskomukset), materiaalistien objektien (esimerkiksi pukeutuminen) ja käytäntöjen (esimerkiksi rituaalit tai puhutavat) merkityksiä. Tällaisten verkostojen sisäiset interaktiot kehittyvät ajan myötä diskursseiksi ja kulttuureiksi, jotka muokkaavat, mutta eivät määrää jaettujen ideoiden, objektien tai käytäntöjen tuottamista, käyttämistä tai muokkaamista.

Alakulttuurit ovat myös jatkuvassa muutoksessa, ja ne saavat erilaisia muotoja ajasta ja paikasta riippuen. (Williams 2011, 35–43.)

Jalkapalloyhteisöt ovat yhteisöjä ilman sitoumuksia tai ”ohuita yhteisöjä”, joihin yksilö voi ajoittain hypätä mukaan saadakseen esimerkiksi turvallisuuden tunnetta ilman, että tarvitsee reflektoida sitä, mistä mahdollinen epävarmuus tai turvattomuuden tunne omassa elämässä tai fani-identiteetissä juontaa juurensa (Brown, Crabbe & Mellor 2008, 308). FF2:n sisällä olevien alakulttuurien voi nähdä kumpuavan juuri tästä ajatuksesta: tyypillinen kaksoisidentiteetillä varustettu foorumisti saattaa ensin elää ja hengittää Suomen maajoukkueen otteita, mutta huonoista tuloksista johtuva epävarmuus vie hänet tiukasti kiinni fanittamaansa ulkomaiseen seurajoukkueeseen ja FF2:lla siihen liittyvään keskustelualueeseen. Seuraavien maaotteluiden alla sama fani saattaa jälleen palata FF2:n maajoukkueosioon, ja edellä esitetty kuvio toistuu foorumistin hypätessä yhteisöstä toiseen.

Edellinen on toki spekulointia, mutta se voisi olla suoraan esimerkiksi nimimerkki ”Gabriel Batistuta” käyttäytymistä. Hän on nimittäin ilmoittanut kahdeksi suosikkijoukkueekseen Suomen miesten A-maajoukkueen ja Englannin Valioliigan Arsenalin (päävalmentaja Arsene ”Wengerin armeija” kuvassa 2).

Kuva 2.



Jalkapallofaniuden alakulttuureihin kuuluu ulkomaisen seurajoukkueen kannattaminen. Richard Giulianotti ja Ronald Robertson (2007, 177) ovat erottaneet kaksi yleisintä tyyppiä, jolla kyseistä alakulttuuria harjoitetaan. Ensimmäisessä ja yleisemmässä tyypissä fanius ”keksitään itse” ilman varsinaista suhdetta seuran kaupunkiin tai maahan. Fani kuitenkin omaksuu erittäin pitävän sosiaalisen suhteen joukkueeseensa, ja antaa seuran luonteenpiirteiden (esimerkiksi vihollisuussuhteet, ylimielisen menestynyt tai sympaattisen huonosti menestyvä) vaikuttaa myös omaan identiteettiinsä vahvasti.

Tämän tyyppinen fanisuus on useimmiten syntynyt median eli television ja internetin välityksellä, joskus myös sillä, että yksilön suosikkipelaaja siirtyy uuteen joukkueeseen.

Toisessa tyypissä fanit ovat ikään kuin ”diasporassa” ulkomailla, ja joutuvat näin kannattamaan omaa joukkuettaan muualta kuin paikan päältä. Heillä on kuitenkin useimmiten ollut tiivis ja pitkäaikainen side seuraan jo ennen maastamuuttoa. Italialaisilla, turkkilaisilla ja kreikkalaisilla joukkueilla on paljon tällaisia faneja juuri runsaan maastamuuton takia. FF2:lla esiintyvät ”mieshuorat”, kuten heitä pilkallisesti palstalla nimitetään, kuuluvat lähes poikkeuksetta ensimmäiseen kategoriaan.

Ulkomaisten seurajoukkueiden kannattajayhteisöillä on yleensä ”kotipaikka” (esimerkiksi sporttibaari tai puheenjohtajan asunto), jonne kerääntyään katsomaan otteluita tai muissa merkeissä (Giulianotti & Robertson 2007, 177). Suomessa tuo paikka lienee nykyään lähinnä FF2, jossa jokaisella edes jokseenkin merkittävällä ulkomaisella joukkueella on oma viestiketjunsä. Vielä ennen internetin yleistymistä esimerkiksi suomalaiset Everton-fanit kokoontuivat vähintään kerran vuodessa tapaamiseen (Heinonen 2005), mutta näin aktiivisia yhdistyksiä lienee enää todella harvassa jos ollenkaan Suomessa.

Erilaisia alakulttuureja voi FF2:lta löytää niin paljon kuin vain haluaa laskea, mutta pelkästään ulkomaisiin seurajoukkueisiin linkittyviäkin on todella paljon. FF2:n kansainvälisille seurajoukkueille pyhitetyllä keskustelualueella on alaosio, josta löytyy eri joukkueiden omat, tiettyihin sarjakausiin liittyvät viestiketjut. Näitä ketjuja on 540 (tilanne 12.8.2015), mutta on toki huomattava, että suosituimmilla joukkueilla on oma ketjunsä joka kaudelle vuodesta 2006 alkaen, jolloin FF2 käynnistettiin. Joka tapauksessa tämä kertoo sen, että ulkomaisten seurajoukkueiden faneja on FF2:lla todella paljon. Siksi onkin mielestäni mielekkäämpää puhua tässä yhteydessä vain yhdestä suuremmasta alakulttuurista palstan yhtenäiskulttuurin sisällä, kun puhutaan siitä joukosta käyttäjiä, jotka fanittavat ulkomaisia seurajoukkueita.

3.4.2. Barcelona on Suomen suosituin joukkue

Euroopan johtavilla seuroilla kuten vaikkapa Barcelonalla tai Manchester Unitedilla voi olla maailmanlaajuisesti yli 50 miljoonaa fania (Giulianotti & Robetson 2007, 177). Suomalaiset eivät siis ole yksin ulkomaisten joukkueiden fanittamisessa, vaan

esimerkiksi Aasiassa Englannin valioliigaseurojen kannatus on ollut viime vuosina todella suuressa nousussa ja seurat ovat pelanneet kautta edeltäviä harjoitusotteluita kaukana kotoa laajentaakseen fanipohjaansa (Valioliiga.fi, 2011).

HJK:n ja Barcelonan harjoitusottelu elokuussa 2014 keräsikin Olympiastadionin täyteen yleisöä, ja jokaisella katsojalla oli varmasti omat syynsä ja odotuksensa mennä katsomaan ottelua. Monella syy saattoi kuitenkin olla se, että tunnustautuu ainakin jonkinlaiseksi ”Barcan” faniksi. Nimimerkki ”Mendes” kirjoittikin Barca-ketjun sivulla 45 (esimerkki 2) olleensa paikalla siksi, että näki ”maailman kauneimman jalkapalloseuran” pelaavan kotimaassaan. Hän totesi halunneensa ”nähdä osan siitä kaikesta magiikasta, mitä olen television ja muiden tiedotusvälineiden kautta nähnyt ja kuullut”.

Esimerkki 2.



The screenshot shows a forum post by a user named Mendes. The post title is "Vs: Jättiäiset kohtaavat - HJK vs FC Barcelona 9.8.2014 @ Stadikka". The post content includes a quote from another user, Spangen, and Mendes's own response. Mendes explains that he went to the match to see the "most beautiful football club in the world" play in their home stadium. He mentions that he had heard about the match through television and other media, and he was excited to see it in person. He also mentions that he had heard that the match was sold out, and he was happy to be able to attend. The post ends with a signature "P.S. Toivottavasti rahat todellakin menevät halliin. Olisi hieno nähdä HJK mestareiden liigassa 10 vuoden sisällä."

Kyseisen käyttäjän fanisuus on siis syntynyt median välityksellä. Viestinsä lopussa käyttäjä vielä provosoi muita käyttäjiä toteamalla, että mieshuorilla sentään on jokin intohimo. Kuitenkin hän pehmentää viestinsä sanomaa lopussa toteamalla, että olisi hienoa nähdä suomalaisseura HJK Mestarien liigassa. Viesti luo erittäin vahvan kuvan kyseisen käyttäjän jalkapalloidentiteetistä. Hän myös vahvistaa omaa kuuluvuuttaan sekä Barcelonan maailmanlaajuiseen yhteisöön että FF2:n sisäiseen alakulttuuriyhteisöön, jossa yksilöt kannattavat mieluummin ulkomaista kuin kotimaista joukkuetta.

Muiden foorumistien tuomio oli kuitenkin armoton, sillä hetken päästä ketju täyttyi ivallisista tai sarkastisista kommenteista. Esimerkiksi nimimerkki ”Sportacus” aisti uuden FF2-klassikon syntyneen ja nimimerkki ”petepeters” vastasi pilkallisesti peukuttelulla ja hymiöllä sekä sanoilla ”muista huorata myös Barcan kendojengiä” eli jääkiekkjoukkuetta (esimerkki 3). Hymiöt voi tässä tapauksessa tulkita pilkallisiksi, koska sanatkin ovat sitä. Muita vastauksia olivat esimerkiksi ”Suomifutiksen seuraajilla

ei ole intohimoa???” tai ”kaunista tuosta ei saisi tekemälläkään”. Tässä tapauksessa on kyse siitä, että laajempi FF2:n yhteisö, joka fanittaa suomalaista jalkapalloa ja puhuu sen puolesta, vahvistaa omaa identiteettiään pilkkaamalla tätä Barca-fania. Nämä kirjoittajat myös rakentavat koko FF2:n yhteisöllistä identiteettiä tekemällä varsin selväksi, ettei tällaisia kirjoituksia katsota hyvällä. Lisäksi he representoivat omaa identiteettiään kaikkea muuta kuin mieshuorina ja niin sanottuina ”oikeinkannattajina”, jotka tukevat suomalaista jalkapalloa. Sana ”oikeinkannattaja” on peräisin FF2:lta ja useimmiten sillä viitataan futisfaniin, joka ”oikeaoppisesti” kannattaa kotipaikkansa joukkuetta.

Esimerkki 3.

Sportacus

Poissa

Vs: Jättiäiset kohtaavat - HJK vs FC Barcelona 9.8.2014 @ Stadikka

Vastaus #1112 : 10.08.2014 klo 00:43:33

Lainaus

Lainaus käyttäjältä: Mendes - 09.08.2014 klo 23:04:10

No itse olin paikalla siksi, että näin maailman kauneimman jalkapalloseuran pelaavan kotimaassani. Halusin nähdä edes osan siitä, miksi Barça on Barça. Halusin nähdä osan siitä kaikkesta magiikasta, mitä olen television ja muiden tiedotusvälineiden kautta nähnyt ja kuullut. Halusin nähdä osan siitä, miksi seuraan ja kannatan Barçaa vieläkin, 16 intohimoisen vuoden jälkeen. Pääsin tavoitteeseeni ja mietin samalla miten Suomessa päästäisiin siihen suuntaan askel.

Itkeekää mieshuorille. Heillä on edes jokin intohimo, ja se vain kasvaa tämän jälkeen.

Aistin klassikon syntyneen. 🙌

[Ilmoita valvojille](#) [tallennettu](#)

petepeters

Poissa

Suosikkijoukkue: Haka
Valkeakoski, Veikkausliigassa
ROPS

Vs: Jättiäiset kohtaavat - HJK vs FC Barcelona 9.8.2014 @ Stadikka

Vastaus #1113 : 10.08.2014 klo 00:46:15

Lainaus

Lainaus käyttäjältä: Mendes - 09.08.2014 klo 23:04:10

No itse olin paikalla siksi, että näin maailman kauneimman jalkapalloseuran pelaavan kotimaassani. Halusin nähdä edes osan siitä, miksi Barça on Barça. Halusin nähdä osan siitä kaikkesta magiikasta, mitä olen television ja muiden tiedotusvälineiden kautta nähnyt ja kuullut. Halusin nähdä osan siitä, miksi seuraan ja kannatan Barçaa vieläkin, 16 intohimoisen vuoden jälkeen. Pääsin tavoitteeseeni ja mietin samalla miten Suomessa päästäisiin siihen suuntaan askel.

Itkeekää mieshuorille. Heillä on edes jokin intohimo, ja se vain kasvaa tämän jälkeen.

🙌 😊 🙌

Muista huorata myös Barcan kendojengiä.

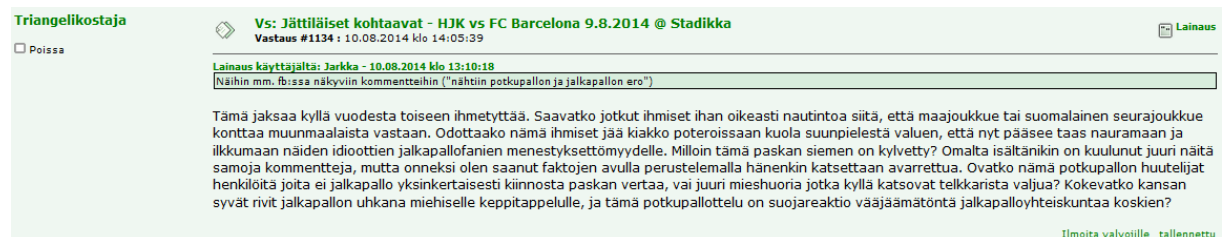
[Ilmoita valvojille](#) [tallennettu](#)

HJK hävisi kyseisen ottelun maalein 0-6. Barca-ketjussa keskusteltiin paljon suomalaisen jalkapallon tasosta pelin jälkeen, ja nimimerkki Mendesin kaltaiset ulkomaisten joukkueiden kannattajat saivat tulitukea niiltä, jotka tulivat ketjuun haukkumaan suomifutista. Esimerkiksi nimimerkki ”Earl Godwin” totesi, ettei tulos ”yllätyksenä tullut kenellekään, joka tietää, että Suomi on jalkapallon kehitysmaa”. Väittely jatkui keskustelupalstoille tunnusomaisen kiivaana, ja nimimerkki ”Jukka Emil Vanaja” kommentoikin keskustelua osuvasti: ”Tämä ketju on taattua forumia. Avatkaa nyt edes se kauluspaidan ylimmäinen nappi, niin maailma tuntuu heti mukavammalta.” Kuten viestistä voi päätellä, on FF2:lle tyypillistä erittäin mustavalkoiset näkemykset nimenomaan käsillä olevasta asiasta: Mikä on suomalaisen jalkapallon taso, ja kannattaako sitä edes seurata? Miksi niin moni kannattaa ulkomaisia seurajoukkueita? Tällainen jatkuva sisäinen vääntö vaikuttaa kuuluvan varsin vahvasti FF2:n suomalaisten jalkapallofanien yhteisöön ja identiteettiin.

32

Barca-ketjun keskusteluun tuli myös intermediaalisuutta, kun tuotiin esille, että Facebookissa ihmiset ovat kirjoittaneet otteluun liittyen ”nähtiin potkupallo ja jalkapallon välinen ero” -tyylisiä päivityksiä haukkuen siis suomalaista jalkapalloa potkupalloksi. Nimimerkki ”Triangelikostaja” ihmettelikin tähän liittyen (esimerkki 4), miksi Suomesta löytyy niin paljon ihmisiä, jotka jaksavat haukkua suomifutista. Hän kysyi, eikö näitä potkupalloa huutelijoita yksinkertaisesti kiinnosta jalkapallo vai ovatko he mieshuoria, jotka kyllä katsovat televisiosta Englannin Valioliigaa? Tämä onkin erittäin kiinnostava kysymys, johon tuskin on mahdollista saada aukotonta vastausta. Omien empiiristen havaintojeni pohjalta voin todeta, että yleensä potkupallosta puhuva henkilö ei seuraa jalkapalloa ollenkaan, mutta on sen sijaan usein jääkiekkofani.

Esimerkki 4.



Triangelikostaja Poissa Vs: Jättiläiset kohtaavat - HJK vs FC Barcelona 9.8.2014 @ Stadikka Vastaus #1134 : 10.08.2014 klo 14:05:39 Lainaus

Lainaus käyttäjältä: Jarkka - 10.08.2014 klo 13:10:18
[Näihin mm. fb:ssä näkyviin kommentteihin ("nähtiin potkupallo ja jalkapallon ero")]

Tämä jaksaa kyllä vuodesta toiseen ihmetyttää. Saavatko jotkut ihmiset ihan oikeasti nautintoa siitä, että maajoukkue tai suomalainen seurajoukkue konttaa muunmaalaista vastaan. Odottaako nämä ihmiset jää kiakko poteroissaan kuola suunpielestä valuen, että nyt pääsee taas nauramaan ja ilkkumaan näiden idioottien jalkapallofanien menestyksetömyydelle. Milloin tämä paskan siemen on kylvetty? Omalta isältäni on kuulunut juuri näitä samoja kommentteja, mutta onneksi olen saanut faktojen avulla perustelemalla hänenkin katsettaan avarrettua. Ovatko nämä potkupalloa huutelijat henkilöitä joita ei jalkapallo yksinkertaisesti kiinnosta paskan vertaa, vai juuri mieshuoria jotka kyllä katsovat telkkarista valjua? Kokevatko kansan syvät rivit jalkapallon uhkana miehelle keppitappelulle, ja tämä potkupallo on suojareaktio väijäämätöntä jalkapalloyhteiskuntaa koskien?

[Ilmoita valvojille](#) [tallennettu](#)

Nimimerkki ”Dirk Kuyt” vastasi edelliseen esimerkiviestiin tavalla, joka on varsin kiintoisa tämän tutkielman näkökulmasta (esimerkki 5). Hän totesi, ettei potkupalloksi haukkumisessa ole kyse mistään jääkiekko-jalkapallo -vastakkainasettelusta, vaan siitä, että Suomi on ”menestysuumayhteiskunta eikä urheiluyhteiskunta”. Näin hänen mukaansa kaikkea, missä ei menestyä, kuuluu Suomessa pilkata, kunnes menestytään ja sitten ”käännetään takkia” ja aletaan seurata lajia. (Ks. luku 5.1.) Tuntuukin siltä, että kyseinen nimimerkki osuu todellakin naulan kantaan pohdinnassaan. Juuri tällainen kuva minulla on kilpaurheilu-Suomesta: perinteitä ja urheilukulttuuria ei pääse juurikaan syntymään, koska massat seuraavat vain niitä lajeja, joista kulloinkin tulee menestystä.

Esimerkki 5.

Dirk Kuyt
 Poissa
Suosikkijoukkue: Huhkajat, Oranje, Klubi

Vs: Jättiäiset kohtaavat - HJK vs FC Barcelona 9.8.2014 @ Stadikka
Vastaus #1138 : 10.08.2014 klo 14:51:50

Lainaus käyttäjältä: Triangelikostaja - 10.08.2014 klo 14:05:39
Tämä jaksoa kyllä vuodesta toiseen ihmetyttää. Saavatko jotkut ihmiset ihan oikeasti nautintoa siitä, että maajoukkue tai suomalainen seurajoukkue konttaa muunmaalaista vastaan. Odottaako nämä ihmiset jaa kiakko poteroissaan kuola suunpielestä valuen, että nyt pääsee taas nauramaan ja ilkkumaan näiden idioottien jalkapallofanien menestyksättömyydelle.
Kokevatko kansan syvät rivit jalkapallon uhkana miehishelle keppitappelulle, ja tämä potkupallo on suojareaktio väijäämätöntä jalkapalloyhteiskuntaa koskien?

Ei tässä ole kyse mistään jalkapalloyhteiskunta vs jääkendon yhteiskunta vastakkainasettelusta, vaan enemmänkin siitä että Suomi on menestyshuumayhteiskunta eikä urheiluyhteiskunta. Mitään lajia ei osata arvostaa itse lajin takia vaan menestyksen takia. Jääkiekko ja formulat nauttivat kansansuosiota, koska niissä menestytään, mutta kuka muistaa, että jokunen vuosikymmen sitten vastaavaa hypeä oli esimerkiksi kestävyysjuoksun, uinnin tai moottoripyöräilyn suhteen? Kaikkea muuta missä ei menestytäkään, kuuluu Suomessa pilkata, kunnes menestytään ja sitten käännetään takkia ja unohdetaan se aiempi pilkka.

Jalkapallon lisäksi samaa pilkkaa näkyy myös kaikissa muissa lajeissa, jossa Suomi ei ole perinteisesti menestynyt, mutta joku suomalainen on lajista silti jaksanut innostua. Luin kerran Kalle Palanderin junnuvuosista, ja siitä kuinka työkaverit oli aina naureskelleet Palanderin hitsari-isälle, kun tämä oli työpäivän jälkeen jäänyt rakentelemaan harjoitusvälineitä pojalleen. Eihän menestyneessä murtomaahiihtomaassa nyt kuulunut alppihihtoa harrastaa. Jokunen vuosi myöhemmin alppihihtoa tuli talvisin jatkuvasti telkkarissa, kun menestyshuumayhteiskunta tapitti silmä kovana Palanderin laskuja. Nyt tämä "alppihihtoyhteiskunta-Suomi" on sekin kadonnut, kun menestyshuumaa ei taas olekaan luvassa.

Nämä samat potkupallonaureskelijätkin olisivat hetkessä jo 70-luvulta lähtien Suomea kannattaneita tosifaneja, jos Suomi sattuisi tekemään Costa Ricat tai luultavasti hetkellisesti suomifutisfaneja jo silloin, jos Klubi yllättäisi Barcan...

Ilmoita valvojille tallennettu

FF2:lla vaikuttavan suomalaisen jalkapallofanin identiteettiin kuuluu jatkuva reflektointi siitä, millainen fani itse kukin on. Monella tuo kysymys linkittyy vahvasti siihen, onko varmasti oikeanlainen fani tai kannattaja. Tämä liittyy FF2:n hegemoniseen diskurssiin siitä, että ”oikeinkannattaja” fanittaa suomalaista seuraa ja Suomen maajoukkuetta, eikä istu kotona katsomassa Valioliigan pelejä mieshuoran tavoin. Mieshuoran käsite ei kuitenkaan tarkoita kaikille pelkästään sitä, että kannattaisi ulkomaista joukkuetta. Esimerkiksi mieshuoraketjun sivulla 308 nimimerkki ”The Bruyne” toteaa (esimerkki 6), että yksinkertaisempaan määritelmään on vielä lisättävä se, että ulkomaista joukkuetta fanittava henkilö haukkuu suomalaista jalkapalloa. Alakulttuuri on siis jatkuvassa muutoksessa, ja tässä sen identiteettiä määrittää todennäköisesti sen ulkopuolinen taho – mieshuoria kritisoiva nimimerkki.

Esimerkki 6.

The Bruyne
 Paikalla

Vs: Mieshuoraus on jalkapallon syöpä
Vastaus #7693 : 10.08.2015 klo 18:12:11

Lainaus käyttäjältä: törömömmö - 10.08.2015 klo 17:11:47
Kaikki ulkomaisten seurojen kannattajat kun eivät dissa suomifutista.
Nämä eivät ole niitä varsinaisia mieshuoria. Itselle ainakin ihan sama jos joku kannattaa ulkomaalaista joukkuetta, mutta jos kyseiset henkilöt alkavat dissaamaan tai muuten vain väheksymään suomalaista jalkapalloa, niin kyseessä on mielestäni mieshuora.

Toki nämä ”Vii aar livöpuul”-janarit miellän myös suoraan mieshuoriksi vaikeivat he olisikaan suoraan suomifutista vastaan. Suosikkijoukkueet / muut sympypaukset on mielestäni okei, jos kohtuudella vedetään.

E: Tämä siis minun oma mielipide siitä mitä tarkoitetaan sanalla mieshuora.

« Viimeksi muokattu: 10.08.2015 klo 18:21:58 kirjoittanut The Bruyne »

Ilmoita valvojille tallennettu

Oikeinkannattajien ja mieshuorien välinen rajanveto on FF2:n tutkimisen perusteella palstan suurin vastakkainasettelu, jonka taakse jää myös luvussa 5 käsiteltävä jalkapallon ja jääkiekon välinen vastakkainasettelu. Sille oli tyypillistä myös runsaan huumorin käyttö, mutta mieshuoraketjun perusteella vaikuttaisi siltä, että keskustelu ja väittely jalkapallofanien sisäisistä ristiriidoista on totisempaa ja aidomman tuntuista. Nimimerkki ”Giggs82” ilmaisi ketjussa (esimerkki 7) ihmettelynsä siitä, että kyseisestä jakolinjasta

on tehty niin suuri asia: ”Jotenkin toivoisin tänne enemmän ymmärrystä muita lajeja ja kirjoittajia kohtaan sekä vähemmän itsensä, oman lajinsa ja oman kannattamisensa jalustalle nostamista.” Hän myös toteaa ketjun aiheeseen liittyen, että ”mieshuoraus on pienempi syöpä kuin tämä oikein kannattaminen”.

Esimerkki 7.

Giggs82 □ Poissa

Vs: Mieshuoraus on jalkapallon syöpä
Vastaus #7569 : 03.08.2015 klo 23:33:17 Lainaus

Sanon tämän nyt ääneen vaikka siitä joku luonnollisesti herneen nenään vetääkkin. Itse katson lähes kaikkea urheilua. Futis on se ykkönen ja joukkuelajeista muun muassa lätkäkin kelpaa hyvin. Vaikka jalkapallo onkin ykkönen niin täytyy sanoa, että lätjän puolella nettikeskustelu on paremmalla tolalla. Futiksen puolelle on kasautunut järjetön määrä tätä ”oikein kannattamista”. Koskee niin seuroja kuin myös lajeja. Jos kannatit ulkomaista seuraa niin aina löytyy iso joukko niitä jotka väheksyy tätä, ja vain siksi, että kyseessä on ulkomainen seura. Kaikista pahinta on jos seura on menestynyt. Sama oikein kannattaminen koskee myös mm. seuran pelaajapolitiikka. En haasta riitaa, mutta on huomattavasti mukavampi lukea ja kirjoittaa lätkä palstoille jossa ei jatkuvasti joudu oikein kannattajien tullinjalje. Lätkäfaneilla ei myöskään ole futisfanien tavoin tarvetta korostaa oman lajinsa yliveraisuutta. Ja sanon tämän jalkapallon suurena ystävänä jonka mielestä futis vaan on ykkönen. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että jääkiekko tai edes hiihto ja muut pikkulajit olisi täyttä paskaa. Jopa pesäpallokin voi joillekin olla todella hieno laji ja iso juttu vaikka se itsestäni melkoista kuraa onkin. Jotenkin toivoisin tänne enemmän ymmärrystä muita lajeja ja kirjoittajia kohtaan sekä vähemmän itsensä, oman lajinsa ja oman kannattamisensa jalustalle nostamista.

Mieshuoraus on pienempi syöpä kuin tämä oikein kannattaminen.

Ilmoita valvojille tallennettu

Faniuden eri identiteettien ja FF2:n sisäisten yhteisöjen kiinnostavuus nousee erinomaisesti esille tässä viestissä. Oikeinkannattajat määrittelevät oman identiteettinsä erittäin vahvasti mutta he muodostavat myös sen ryhmän, joka kertoo, millaisia mieshuorat eli väärinkannattajat ovat. Koko tämä rajanveto on siis valtavan iso tekijä siinä, miten nimenomaan oikeinkannattajien identiteetti ja yhteisöllisyys rakentuu. He ovat vahvasti tietynlaisia faneja, mutta eivät missään nimessä toisenlaisia faneja. Onko jopa niin, että mieshuoriksi haukutut pystyvät nauttimaan lajista enemmän, koska heidän ei tarvitse jatkuvasti olla representoimassa omaa fani-identiteettiään ja nostamassa omaa kannattamistaan jalustalle kuten oikeinkannattajien?

Oikeinkannattajat ovat myös pitämässä eräänlaista ”tuomioistuinta” mieshuoraketjussa. Tasaisin väliajoin joku käyttäjä tulee kirjoittamaan omasta tilanteestaan, ja kysyy viestinsä lopuksi, onko tämä mieshuorausta. Yleensä joku toinen käyttäjä tulee sitten vastaamaan ja kertomaan oman tuomionsa. Tällainen tapaus oli esimerkiksi nimimerkki ”JaJaJe”:n aprikointi, johon nimimerkki ”Switek” tuli antamaan siunauksensa todeten ”tuohan on nimenomaan jalkapallokulttuuria” (esimerkki 8). Kysyvä nimimerkki siis reflektoi omaa faniuttaan ja representoi omaa fani-identiteettiään jättäen määrittelyn kuitenkin muiden käsiin. Siten vastaava nimimerkki sai tavallaan vallan rakentaa paitsi itsensä, myös kysyneen nimimerkin identiteettiä. Lisäksi tuomion antaja rakensi kuvaa siitä, miten voi alkaa joukkueen faniksi väärällä tavalla: joko valitsemalla vain maan menestyneimmän joukkueen tai sitten olemalla vain pari kuukautta vaihdossa Englannissa ja yhtäkkiä kiinnostua jalkapallosta. ”Switekin” käyttämässä esimerkissä

fanius on kuitenkin syntynyt ”normaalilla” tavalla: henkilö on tullut kosketuksiin uudenlaisten ihmisten ja kulttuurien kanssa, kuten luvussa 3.2. esitettiin.

Esimerkki 8.

Switek
□ Poissa
Suosikkijoukkue: 1907

Vs: Mieshuoraus on jalkapallon syöpä
Vastaus #7702 : 10.08.2015 klo 20:09:45 Lainaus

Lainaus käyttäjältä: JaJaJe - 10.08.2015 klo 14:16:39

Entä jos muuttaa esim. työn, perheen tai opiskelun takia vaikka Lontoon, ja samalla tykästy/rakastuu johonkin seuraan siellä, jonka jälkeen alkaa aktiivisesti käymään koti- ja vieraspeleissä paikanpäällä. Onko mieshuorailua? Yhdellä tutullani nimittäin kävi näin.

Itsekin olen miettinyt Englantiin muuttamista ja siellä opiskelusta, sillä Englanti maana ja sen kulttuuri kiinnostaa itseäni. Pienestä pitäen olen itsekin seurannut Valioliigaa(Liverpoolia) joten myös futis olisi yksi syy muuttoon. Telkkarille huutaminen on minusta melko muovista, mutta olisiko ulkomaille muutto ns. vielä pahempaa huorasta, vai lieventäisikö se asiaa, jos pystyisi paikanpäällä katsomaan otteluita. Tällöin minusta ei tulisi varmaankaan mieshuoraa? Pliis, eihän? 😊

Ei: Ja niin, omistan Klubin kausarin Päättyyn ja käyn mahdollisuuksien mukaan vieraspeleissä.

No tuohan on nimenomaan jalkapalokulttuuria. Eihän sen parempaa oikeinkannatusta olekaan kuin paikallisen/lähiseurojen peleissä käyminen. On eriasia käydä Lontoolaisen jengin peleissä, koska asuu siellä kuin siksi että erikseen matkustaa sinne koska suomalainen futis on paskaa. Siinä vaiheessa menee huoraukseksi jos Klubia ei yht'äkkiä enää voikaan kannattaa kun muuttaa ulkomaille koska ne paikalliset jengit on niin vitusti parempia..

Toki vaikka muuttaisi ulkomaille niin voi silti mieshuorata. Eräs tuttu muutti Saksaan, mutta alkoi huoraamaan Bayern Müncheniä koska paikalliset jengit oli kaikki kuulemma paskoja 😊

Ja tosiaan ei asunut edes Baijerissa ja lähikaupungissa pelattiin ihan Bundesliigaakin...

Suomessa futis ei kiinnostanut Ylen tsamppäriähetkyksiä lukuun ottamatta, mutta Saksassa piti alkaa Bayernia huorata "koska Saksa on futismaa ja taällä pitää jotain paikallista jengii kannattaa". 😊

Tätä ilmiötä olen muuallakin ihmetellyt, eli ihmisistä joita ei voisi vähempää suomessa joku potkupallo kiinnostaa tulee intohimoisia futiskannattajia koska olivat 3kk vaihdossa Englannissa...

Sinänsä futisinnostuksen herääminen on hieno asia, mutta yleensä sitä kiinnostusta lajiin ei herätä paikallisen joukkueen pelissä vierailu vaan se menee jotenkin "Olin Readingis vaihdossa ja sit mentii pubii parin paikallisen kaa kattoo Valjuu ni oon nyt Chelsea kannattaja".

Suomessa kun tätä tyyppiä pyydettiin aikaisemmin katsomaan Valjua baariin, niin ei voinut vähempää kiinnostaa...

Ilmoita valvojille tallennettu

Edellinen esimerkki vaikuttaa melko aidolta, mutta ketjusta löytyy myös FF2:lle tyypillisiä hassutteluja, joissa tehdään koko asiasta ja oikeinkannattajista pilaa kysymällä mieshuorauksesta ivalliseen sävyyn. Esimerkiksi nimimerkki ”Animaali” kirjoitti 12.8.2015 ketjuun seuraavasti: ”Juhlin eilen barkaa ja hihittelin taannoiselle lupin housuunpaskomiselle, onko tämä paha?” ”Barka” tarkoittaa tässä Barcelonaa ja ”lupi” Klubia eli HJK:ta. ”Housuunpaskomisella” puolestaan viitataan HJK:n lisääjalla tulleeeseen tappioon Mestarien liigan karsinnoissa elokuussa 2015. Tähän kysymykseen ei vastattu ketjussa millään tavalla, joten sen nähtiin ilmeisesti olevan tarkoitettu vain provosoinniksi tai vitsiksi.

4. Kielenkäyttö luo yhteisöllistä identiteettiä

Tässä keskimmaisessa käsittelyluvussa käänän katseeni suomalaisten jalkapallofanien FF2:lla käyttämään kieleen ja erityisesti sille ominaisiin piirteisiin. FF2:lta löytyy paljon sanoja, heittoja tai meemejä, joita ulkopuolinen ei todennäköisesti helpolla pysty ymmärtämään. Sellaiset ovatkin omiaan rakentamaan foorumistien identiteettiä sekä yhteisö- että yksilötasoilla. Ensin käyn läpi jalkapalloa lajina ja sen antamia edellytyksiä omalaatuiselle kielenkäytölle – itse jalkapallon kielihän on lähtökohtaisesti globaali ja kaikkien ymmärrettävissä, kuten seuraavassa luvussa nähdään. Sen jälkeen käsittelen meemien teoriaa, sillä ilman sitä olisi vaikeaa käydä läpi varsinaisen analyysiosion esimerkkejä, jotka tuon esille pääluvun viimeisessä alaluvussa.

Tässä luvussa käytän aineistonani FF2:n viestiketjuja ”Bongaa FF²-kisa vol.3” (myöhemmin bongausketju) ja ”FC Astana - HJK | UCL (Q3 2. osa) ke 5.8.2015 klo 17.00” (FutisForum² 2015, myöhemmin UCL-ketju). Ensin mainittu topic löytyy FF2:n yleisen keskustelun puolelta, joten se näkyy vain rekisteröityneille käyttäjille. Foorumistien bongaukseen reaali maailmassa tarkoitettu bongausketju on avattu vuonna 2011, ja siihen on kirjoitettu 7733 viestiä (tilanne 14.8.2015). Tämä on kuitenkin jo FF2:n historian kolmas (vol.3) käytössä oleva bongausketju, koska kaksi aiempaa ovat menneet viestien suuren määrän takia liian raskaiksi avata.

UCL-ketju käsittelee puolestaan HJK:n Mestarien liigan karsintapeliä kazakstanilaista FC Astanaa vastaan. Ottelu pelattiin 5.8.2015. Ketju avattiin kaksi päivää ennen ottelua, ja sinne on kirjoitettu 2430 viestiä (tilanne 17.8.2015). Lisäksi yksi esimerkeistäni löytyy FF2:n viestiketjusta ”Jalkapallo vs. jääkiekko” (myöhemmin vertailuketju). Tätä topicia ammennan tarkemmin luvussa 5. Kyseinen ketju on vapaan keskustelun alueella, joten se näkyy vain rekisteröityneille käyttäjille.

4.1. Jalkapallon kieli ymmärretään kaikkialla

Jalkapallo on maailman harrastetuin urheilumuoto, jossa kaksi joukkuetta kilpailee siitä, kumpi saa tehtyä enemmän maaleja 90 minuutin pelin aikana. Jalkapallon säännöt ovat maailmanlaajuisesti samat ja lajin hallinto on myös yhdenmukaistettu kansainvälisesti (Giulianotti & Robertson 2007, 169). Kyseessä on siis maailmanlaajuinen laji. Jalkapallo

on kuitenkin ennen kaikkea joukkuepeli, johon sosiaalisuus kuuluu olennaisena osana – myös ainakin joidenkin katsojien intohimo peliä kohtaan nousee erityisesti halusta kommunikoida muiden katsojien kanssa (Haynes 1995, 192). Tätä halua kommunikoida toteutettiin ennen esimerkiksi pubeissa, nykyään keskustelu on osittain siirtynyt internetympäristöön, kuten FF2:lle.

Jalkapallo, kuten urheilu ylipäätäänkin, on peruspiirteiltään varsin yksinkertaista ja siten sen seuraaminen on ikään kuin jokamiehen oikeus: urheilun kielen eli kamppailun voitosta ymmärtävät lähes kaikki, joten sen seuraaminen ei vaadi juurikaan erityisiä taitoja tai kompetensseja. Tästä johtuneeksi myös se, että urheilun seuraamisella on perinteisesti ollut suhteellisen alhainen kulttuurinen status. (Heinonen 2005, 20.) Omien havaintojeni mukaan FF2:n käyttäjät (jotka ovat jalkapallofaneja) kuitenkin arvostavat toisiaan yleensä melko paljon ja muiden käyttäjien bongaus maailmassa onkin saanut palstalle aivan oman ketjunsä. Bongauksia raportoidaan esimerkiksi sanoilla ”Nimimerkki Thouni nähty klubihuiviin (eli HJK:n kaulaliinaan) pukeutuneena kymppin ratikassa” tai myöhemmin esimerkissä 11 nähtävällä tavalla.

Kansainvälisissä olosuhteissa jalkapallon tarjoamat sosiaaliset suhteet nousevat erityisen merkittäviksi. Esimerkiksi jalkapallon maailmanmestaruuskilpailujen voi nähdä muodostavan eräänlaisen *lingua francan*, joka laittaa ihmiset puhumaan toistensa kanssa. Jos kaksi eri kulttuureista tulevaa yksilöä kohtaavat ilman yhteistä kieltä, he voivat muodostaa vahvan yhteyden vain luettelemalla tunnettujen pelaajien nimiä. (Giulianotti & Robertson 2007, 166–167.) Jalkapallo siis yhdistää ihmisiä sekä paikallisesti että globaalisti.

Samu Kytölän (2013, 192) huomio jalkapalloon liittyvistä diskursseista eli puhetavoista onkin kiinnostava. Koska jalkapalloa pelataan lähes maailman joka kolkassa eli kyseessä on todella globalisoitunut urheilulaji, heijastuu se myös ”jalkapallogiurssien” ilmenemismuotoihin. Jalkapallopuhe ja -kirjoitukset heijastelevat Kytölän mukaan paikallisissakin konteksteissa usein koko lajin kansainvälisyyttä ja monimuotoisuutta.

Kuten jo johdannossa todettiin, näyttäytyy urheilun ja jalkapallon seuraajien keskinäinen kommunikaatio vuolaimpana juuri FF2:n kaltaisilla verkkokeskustelupalstoilla. Kielenkäyttö, joka konkretisoituu tekstimuodossa, on kuitenkin vain yksi kommunikoinnin muoto. Palstoilla näkee paljon esimerkiksi videoita kertomassa

vaikkapa käyttäjän mielipiteen käsillä olevasta asiasta. (Turtiainen 2012, 95.) FF2:lla käytetään videoiden lisäksi runsaasti hymiöitä, joiden tietynlaisesta käytöstä on muodostunut palstalle ominaisia vakiintuneita kielenkäytön muotoja, joista osaa voi nimittää *meemeiksi*.

4.2. Meemien ja slangin ymmärtäminen rajaa yhteisöä

Termin *meemi* keksi Richard Dawkins vuonna 1976, ja se kuvaa kulttuuriin kuuluvia pieniä osia tai yksikköjä, jotka leviävät ihmisiltä toisille kopioimalla tai matkimalla. Yleensä pelkkä käsite meemi kuvaa nykypäivänä *internetmeemiä*, joka taas on useimmiten vitsi, video tai huhu, joka leviää internetissä henkilöltä tai ryhmältä toiselle. Kuvaavaa internetmeemeillä on parodiointi, remix, mash-up sekä intertekstuaalisuus: useimmiten nettimeemit viittaavat toisiinsa monimutkaisilla, luovilla tai yllättävillä tavoilla. (Shifman 2014, 2.)

Nettimeemi on ryhmä digitaalisia yksikköjä (esimerkiksi tekstiä, kuvaa tai videoita), joilla on samoja piirteitä, näkökantoja tai muotoja. Ne ovat useimmiten luotu tietoisuudessa toisistaan, ja niitä kierrätetään, matkitaan ja muokataan useiden käyttäjien toimesta. Näin internetmeemejä voi analysoida sosiaalisesti rakennettuina julkisina diskursseina. (Shifman 2014, 7–8.) Useimmiten meemin käsitettä käytetään kuvallisiin elementteihin, mutta FF2:n tapauksessa meemi sopii myös tekstin ja hymiöiden sekä niiden yhdistelmien analysoinnin käsitteeksi. Tämä johtuu siitä että, FF2:lla tiettyjä tekstielementtejä käsitellään nimenomaan meemien tavalla, kuten seuraavassa alaluvussa käy tapauskohtaisesti ilmi. Jos ajattelee FF2:n kaltaista keskustelupalstaa, on siellä käytössä diskurssi ja meemigenre, joka poikkeaa huomattavasti sekä valtavirrasta että muista rajatuista yhteisöistä.

Meemigenret syntyvät siitä, että jokaisella yksittäisellä käyttäjällä on taipumus tehdä samankaltaisia meemejä kuin muut, vaikka hänellä olisi näennäinen vapaus tehdä mitä tahansa. Kuten FF2:n tapauksessa tullaan näkemään, on meemigenreillä osansa ryhmäidentiteettien ja sosiaalisten rajojen muodostamisessa. Periaatteessa meemien tekeminen on lastenleikkiä, mutta silti niiden ymmärtäminen saattaa vaatia ”meemilukutaitoa”, ja eri meemigenret vaativat sitä eri tasoilla: jotkin meemit voi ymmärtää ja tehdä kuka tahansa, kun taas toiset vaativat yksityiskohtaista tietoa

digitaaliseen meemiin liittyvästä alakulttuurista. (Shifman 2014, 99–100.) FF2:n meemit ovat useimmiten jälkimmäisessä ryhmässä.

Toinen kuvaava käsite FF2:n kielellisille erikoisuuksille on slang. Slangin käsitteellä tarkoitetaan kielellisen yhteisön (esimerkiksi suomenkieliset) jonkin puhujaryhmän käyttämää, etenkin sanastoltaan ja äännerakenteeltaan puheyhteisön yleisestä kannasta poikkeavaa kielimuotoa (Saanihahti & Nahkola 2000, 87).

Tarkemmin määriteltyinä slangit on kokoelma sanoja, joita sirotellaan sujuvasti normaalin arkipuheen joukkoon. Slangi on erityisesti sanastollinen ilmiö: kyse on tietyistä slangisanoista, joita puhuja sijoittaa normaalin arkikielensä tarjoamiin kehyksiin. Slangisanat ovat useimmiten substantiiveja. Slangilla ei varsinaisesti ole omaa muoto- tai lauseopillista säännöstöä, vaan nämä ainekset tulevat lähes kokonaan puhujan omasta arkipuheesta. Slangisanoja ja -sanontoja voidaan viljellä hyvin tiheään, jolloin puhe kuulostaa todella "slangimaiselta", tai sitten voi lisätä toisinaan sanan tai pari normaalin puhekielen sekaan. (Saanihahti & Nahkola 2000, 87–88.)

Monet FF2:n hokemat voi nähdä joko slangina tai meeminä tai sitten niiden yhdistelmänä. Mikäli jokin foorumin kielellinen elementti muokkautuu ajan ja erityisesti sen kierrätyksen myötä, on meemin käsite lähempänä. FF2:n kielellisistä erikoisuuksista voidaan käyttää taas slangin käsitettä silloin, kun jonkin tietty yleiskielinen substantiivi on korvattu foorumin omalla kielellä eli slangilla. FF2:n slangia voi pitää eräänlaisena harrastusalan omana slangina. Sellaiselle on tyypillistä melko hidasta uusiutumista (emt., 105). Vaikuttaakin siltä, että kun jokin tietty FF2-slangisana on otettu laajaan käyttöön, ei siitä ole luovuttu ollenkaan. Tällaisessa virtuaalisessa yhteisössä slangit toistuu jatkuvasti kirjoitettuna, joten ehkäpä se myös vaikuttaa siihen, että vakiintuneet slangisanat eivät niin vain muutu.

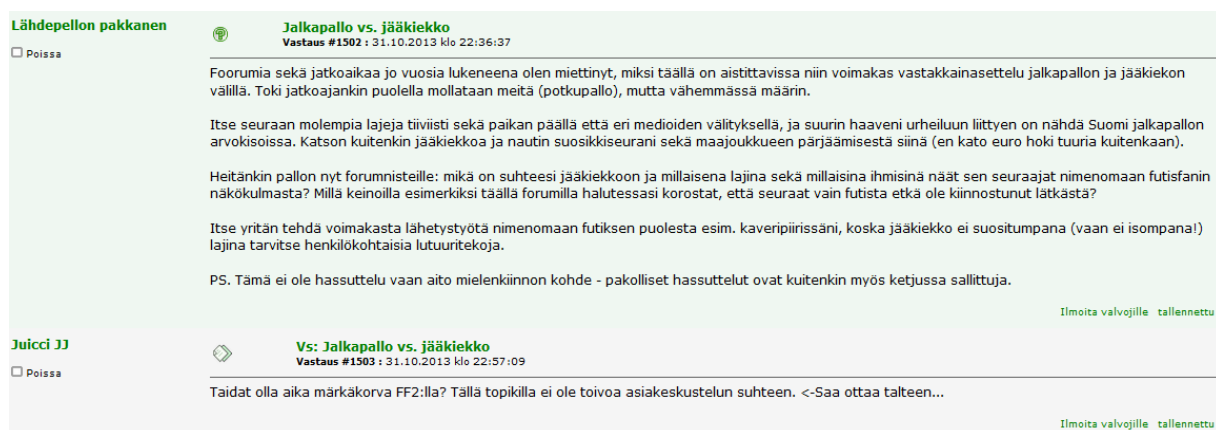
4.3. FutisForum²:n oma kieli ja hokemat

Robert Kozinetsin mukaan verkkoyhteisöissä ja -kulttuureissa käyttäjähierarkiat linkittyvät useimmiten siihen, miten kokenut yhteisön jäsen on. Hänen mukaansa on syytä havainnoida piirteitä, joilla uudet käyttäjät erottuvat vanhoista, kokeneemmista käyttäjistä. (Kozinets 2010, 33–34.) Yksi mahdollisista erottavista piirteistä voi olla kielenkäyttö: jos joku käyttäjä ei yrityksestään huolimatta onnistu tavoittamaan FF2:n

henkeä viestissään, saattaa hän paljastua kokemattomaksi foorumistiksi. Muut käyttäjät voivatkin tarkastaa hänen viestihistoriansa julkisesta käyttäjäprofiilista, jossa näkyy muun muassa liittymispäivä sekä lähetetyt viestit. Toinen yleinen syy epäillä uutta käyttäjää on silloin, kun viestit ovat erityisen provosoivia tai sisältävät muuten räikeitä mielipiteitä, tai silloin, jos viesti vaikuttaa liian ”idealisticelta”.

Nimimerkki ”Lähdepellon pakkasen” kirjoitti vertailuketjuun viestin (esimerkki 9), jossa hän tunnustautui sekä jalkapallon että jääkiekon seuraajaksi ja ihmetteli lajien välistä vastakkainasettelua FF2:lla. Hän totesi asian olevan ”aito mielenkiinnon kohde” ja kyseli FF2:n käyttäjiltä heidän suhteestaan jääkiekkoon. Ei mennytkään kuin noin 20 minuuttia, kunnes nimimerkki ”Juicci JJ” vastasi seuraavasti: ”Taidat olla aika märkärä FF2:lla? Tällä topikilla ei ole toivoa asiakeskustelun suhteen. Saa ottaa talteen.”

Esimerkki 9.



The screenshot shows a forum thread with two posts. The first post is by 'Lähdepellon pakkasen' and is titled 'Jalkapallo vs. jääkiekko'. The second post is a reply by 'Juicci JJ' with the title 'Vs: Jalkapallo vs. jääkiekko'. The text of the posts is as follows:

Lähdepellon pakkasen
Vastaus #1502 : 31.10.2013 klo 22:36:37

Foorumia sekä jatkoaikaa jo vuosia lukeneena olen miettinyt, miksi täällä on aistittavissa niin voimakas vastakkainasettelu jalkapallon ja jääkiekon välillä. Toki jatkoaikankin puolella mollataan meitä (potkupallo), mutta vähemmässä määrin.

Itse seuraan molempia lajeja tiiviisti sekä paikan päällä että eri medioiden välityksellä, ja suurin haaveeni urheiluun liittyen on nähdä Suomi jalkapallon arvokisoissa. Katson kuitenkin jääkiekkoa ja nautin suosikkiseurani sekä maajoukkueen pärjäämisestä siinä (en kato euro hoki tuuria kuitenkaan).

Heitänkin pallon nyt forumisteille: mikä on suhteesi jääkiekkoon ja millaisena lajina sekä millaisina ihmisinä näät sen seuraajat nimenomaan futisfanin näkökulmasta? Millä keinoilla esimerkiksi täällä forumilla halutessasi korostat, että seuraat vain futista etkä ole kiinnostunut lätkästä?

Itse yritän tehdä voimakasta lähetystyötä nimenomaan futiksen puolesta esim. kaveripiirissäni, koska jääkiekko ei suosituimpana (vaan ei isompana!) lajina tarvitse henkilökohtaisia luteritekoja.

PS. Tämä ei ole hassuttelu vaan aito mielenkiinnon kohde - pakolliset hassuttelut ovat kuitenkin myös ketjussa sallittuja.

Juicci JJ
Vastaus #1503 : 31.10.2013 klo 22:57:09

Taidat olla aika märkärä FF2:lla? Tällä topikilla ei ole toivoa asiakeskustelun suhteen. <-Saa ottaa talteen...

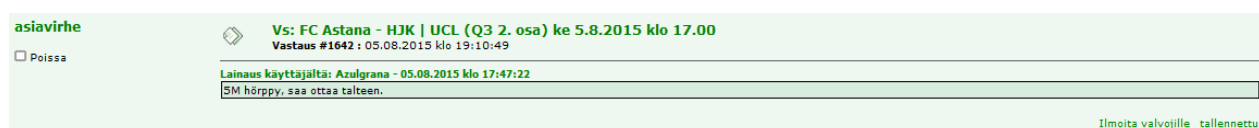
Tässä oli siis kyse siitä, että ”Lähdepellon pakkasen” viesti vaikutti liian idealisticelta siksi, että hän toivoi foorumistien keskustelevan asiallisesti aiheesta, josta on yleensä puhuttu lähinnä huumorin ja pilkan avustuksella. Viesti ei siis tavoittanut FF2:n kielellisiä normeja – se vaikutti olevan jopa liiankin asiallinen. Heti ensimmäinen vastaaja olikin sitä mieltä, että kysyjä on uusi foorumilla. Vierailu kysyjän profiilisivulla vahvisti tämän oletuksen: hän oli rekisteröitynyt foorumille samana iltana vain kirjoittaakseen kyseessä olevan viestin. Nimimerkki ”Juicci JJ” toi vastauksessaan selkeästi nähtäväksi FF2:n identiteetin palstana, jossa jääkiekolla on alhainen asema: siitä ei kannata yrittää aloittaa asiallista keskustelua, koska yhteisön jäsenet eivät siihen halua lähteä.

”Lähdepellon pakkasen” oli siis rekisteröitynyt foorumille vain yhden viestin kirjoittamista varten tai vasta aloittelemassa kirjoittajauraansa. Tällaisessa tapauksessa on

myös paljon syytä epäillä, että kyseessä on ns. *kakkosnikki* eli jonkin jo pidempään FF2:lla vaikuttaneen käyttäjän toinen tai jopa kolmas rekisteröimä nimimerkki (*nickname*). Tämä johtuu siitä, että henkilö haluaa esittää väitteen tai tarinan, joka ei joko sovi normaalisti käytetyn käyttäjänimen identiteettiin tai sitten asia on niin arka, ettei hän halua kenenkään pystyvän yhdistämään viestiä häneen reaali maailmassa. Kakkosnikin käyttö saattaa olla FF2:lla melko yleistä, sillä uuden nimimerkin voi milloin tahansa rekisteröidä sekunneissa pelkän toimivan sähköpostiosoitteen avulla. Tässä tutkielmassa käsitellyissä viestiketjuissa sitä on kuitenkin epäilty hyvin harvoin muiden käyttäjien toimesta, vaikka yleisesti FF2:lle tyypillinen hokema on juuri epäily siitä, että uusi nimimerkki on jonkun vanhemman käyttäjän luoma.

”Juicci JJ”-n vastauksessa esiintyy yhteisön identiteetin määrittelyn lisäksi myös usein FF2:lla esiintyvä hokema ”Saa ottaa talteen”. Tällä tarkoitetaan sitä, että käyttäjä pitää esittämänsä asiaa niin varmana, että muut käyttäjät voivat tulla vapaasti muistuttamaan ja naureskelemaan väärästä väitteestä, mikäli se ei pidäkään paikkaansa. Yleensä tätä hokemaa käytetään jalkapallo-otteluiden yhteydessä esimerkiksi reaaliaikaisessa otteluseurannassa, kuten UCL-ketjussa, kun nimimerkki ”Azulgrana” kirjoitti kesken ottelun: ”5M hörppy, saa ottaa talteen”. Nimimerkki ”asiavirhe” ottikin heiton talteen, ja laitto sen lainaustoimintoa käyttäen ketjuun esille ottelun jälkeen (esimerkki 10).

Esimerkki 10.



The screenshot shows a forum interface. At the top, it says "asiavirhe" and "Vastaus #1642 : 05.08.2015 klo 19:10:49". Below that, there is a quote from user "Azulgrana" dated "05.08.2015 klo 17:47:22". The quote text is "5M hörppy, saa ottaa talteen." There is a "Poissa" button on the left and "Ilmoita valvojille tallennettu" on the right.

Nimimerkki ”Azulgrana” viittasi kommentillaan HJK:n maalivahdin päästämään erittäin helppoon maaliin, jolla Astana kavensi tilanteeksi 1-2. Nimimerkki siis uskoi tuossa kohtaa, että helppo maali maksaa lopulta koko pelin voiton ja viiden miljoonan euron (”5M”) palkintorahat, jotka olisivat jatkoonpääsystä HJK:lle tulleet. Hän olikin oikeassa, sillä Astana voitti lopulta 4-3. Monesti ”saa ottaa talteen” -hokemaa käytetäänkin erittäin pessimistisissä yhteyksissä, ainakin jos kyse on suomalaisesta jalkapallosta. Tämä useasti toistuva hokema ja kolmisanainen fraasi on ehdottomasti yksi kulmakivi FF2:n slangissa, vaikkei se varsinaisesti korvaakaan mitään tiettyä substantiiviä. Se ei kuitenkaan ole meemi, koska sen sisältö pysyy jatkuvasti samana – toisaalta sitä käytetään ja kierrätetään

aina erilaisissa yhteyksissä. ”Saa ottaa talteen” on siis ehkäpä sekä slangia mutta myös osittain meemi.

Bongausketjusta napatussa esimerkissä (11) nähdään hyvin tapa, jolla luvussa 4.1. mainittu toisten foorumistien bongaaminen voidaan suorittaa. Monet käyttäjät tuntevat toisensa ulkonäöltä, jolloin havaintoihin voi laittaa suoraan tietyn nimimerkin, mutta tässä tapauksessa niin ei ole. Nimimerkki ”siskosbroidi” raportoi havainnostaan, ja odottaa, että bongattu käyttäjä tulee paikalle tunnustamaan asian. Näin myös tapahtuu. Tämä on otteluiden ja vierasmatkojen lisäksi kenties yleisin tapa, jolla käyttäjät oppivat yhdistämään nimimerkin ja ulkonäön. Esimerkistä myös löytyy muutama jatkuvasti FF2:lla esiintyvä sana, ilmaisu tai hokema.

Esimerkki 11.

The screenshot shows a forum thread with three posts. Each post has a header with the user's name, a subject line, and a timestamp. The first post is from 'siskosbroidi' with the subject 'Vs: Bongaa FF2-kisa vol.3' and the text 'Yanari (ei se nick) Suomen kotipaita päällä Pitäjänmäen S-Marketilla HH:n kanssa. Naxuttelut suoritettu autosta käsin.' The second post is from 'samje' with the subject 'Vs: Bongaa FF2-kisa vol.3' and the text 'Lainaus käyttäjältä: siskosbroidi - 28.07.2015 klo 20:58:35 Yanari (ei se nick) Suomen kotipaita päällä Pitäjänmäen S-Marketilla HH:n kanssa. Naxuttelut suoritettu autosta käsin. vittu se olin minä, menin aivan hämilleen kun eka ajatus oli "kax kax" ja mietin et mikä matsi on muka päättynyt 2-2 😊 Paita päällä koska oiva treenivaruste.' The third post is from 'HÄI' with the subject 'Vs: Bongaa FF2-kisa vol.3' and the text 'Lainaus käyttäjältä: siskosbroidi - 28.07.2015 klo 20:58:35 Naxuttelut suoritettu autosta käsin. Heittämällä myötähäpeätopikkiin.' Each post has a 'Lainaus' button and a 'tallennettu' status.

Ensinnäkin ”naxuttelu” viittaa foorumistien väliseen tervehtimiseen. Jos henkilö näkee jossain toisen, jonka luulee olevan foorumisti, tulee tälle huutaa ”nax nax”. Tervehdys viittaa puutarhasaksien ääneen. Tämä on perua siitä, että FF2:lla vaadittiin aikoinaan maajoukkuevalmentaja Muurisen sukupuolielintä katkottavaksi surkeiden tulosten johdosta. Kenties älyttömyydestään johtuen heitto jäi elämään ja sitä on käytetty monissa yhteyksissä, esimerkiksi vuonna 2015 FF2:lla nähtiin puutarhasaksien kuva silloista maajoukkuevalmentajaa Mixu Paatelaista käsittelevässä viestiketjussa. ”Yanari” tai toisinaan ”janari” viittaa puolestaan yleisesti keneen tahansa mieshenkilöön, mutta siinä on foorumistille vähintäänkin lievä negatiivinen konnotaatio: jääkiekkoa pelaavaan tai paljon sitä seuraavaan henkilöön nimittäin viitataan usein termillä ”kendojanari”.

HH taas viittaa foorumistin puolisoon ja tulee sanoista *hunajahuuli*. Tämänkin on joku lanseerannut aikanaan foorumilla, ja se on otettu yleisesti käyttöön. Toinen yleisesti käytetty nimitys naisseurasta foorumistin seurassa on *sisko*. Tämä perustuu siihen, ettei normaalilla FF2:n käyttäjällä voi mitenkään olla onnea naisrintamalla, joten seuralaisen täytyy olla hänen siskonsa. Kaikki tällaiset edellä esiteltyt substantiivit, jotka korvaavat yleiskielisen sana-, sanapari tai fraasivastineensa, ovat FF2:n omaa slangia.

Nimimerkki ”HÄI”:n esimerkissä toteama ”Heittämällä myötähäpeätopikkiin” on taas yleisesti foorumilla käytetty hokema, jos jokin viesti tai sen osa kuuluisi kirjoittajan mielestä toisaalle. ”Myötähäpeätopikin” voi hokemassa korvata millä tahansa muulla viestiketjulla tilanteen ja hokeman käyttätarkoituksen mukaan. Tämä kielellinen erikoisuus on puolestaan meemi, koska sitä kierrätetään tilanteesta toiseen ja matkitaan, sillä kyseinen meemi on todettu hyväksi. Lisäksi sitä muokataan aina tilanteeseen sopivaksi, kuten ”Heittämällä X:ään” -fraasista voidaan päätellä. Yleensä tämä meemi liittyy vielä siihen, että sitä käyttävä kirjoittaja pilkkaa tai alentaa kirjoittajaa, johon hän meemillä viittaa.

Tällainen erittäin omalaatuinen kielenkäyttö on omiaan luomaan ja vahvistamaan FF2:n yhteisöllisyyttä, koska ulkopuolisella ei luultavasti ole mitään hajua, miksi käyttäjät kirjoittavat tietyllä tavalla. Vain foorumistit ymmärtävät, mistä on kysymys, joten yhteisö tekee eroa muihin eli niihin, jotka eivät ymmärrä. Myös käyttäjien identiteetti muovautuu: esimerkiksi se, että pitää jonkun toisen kirjoittamaa tai tekemää asiaa myötähäpeällisenä, kertoo nimimerkin takana olevasta käyttäjästä jotakin. FF2:n yhteisö ylläpitää itse itseään myös silloin, kun käyttäjät eivät ole palstalla: jos joku ”naxuttelee” henkilölle, joka ei vastaa siihen, voi sanoa, että tuo henkilö ei ole FF2:n yhteisön jäsen. Näin oma asema yhteisön sisällä vahvistuu negaation kautta, ja tällaisen julkisen diskurssin ymmärtäminen vahvistaa yhteenkuuluvuutta.

Jalkapalloseurat ja FF2 voidaan nähdä symboleina, joiden ympärillä yhteisöllisyyden rituaaleja suoritetaan. Jalkapallon ympärille muodostuneet yhteisöt eivät kuitenkaan ole staattisia, vaan ne ovat jatkuvassa muutoksessa. Yksilöt paljastavat jotakin identiteetistään kuulumalla kannattajayhteisöön tai johonkin muuhun yhteisöön jalkapallon ympärillä. (Brown, Crabbe & Mellor 2008, 307.) Yhteisöllisyyden rituaaleiksi voidaan lukea edellä mainittu meemien ja slangin käyttö tai myöhemmin tarkemmin käsiteltävä jääkiekon tai sen fanien pilkkaaminen, mutta yksi useimmin

toistuvista rituaaleista on se, että jonkun kirjoittajan onnistuneen heiton jälkeen monet muut tulevat ”hyväksymään” kirjoituksen *peukkuhekottelemalla* sille.

Tämä tarkoittaa sitä, että käyttäjä laittaa viestiinsä vain nauravan hymiön sekä hymiön, jossa peukalo osoittaa ylöspäin, kuten esimerkissä 12 nähdään. Myös tämä esimerkki on bongausketjusta, ja nimimerkin ”Huupponen” viesti ”hyväksytään” peräti kahdella peukkuhekottelulla vain tunnin sisällä viestin kirjottamisesta. Tätä hymiöparia ei voi nähdä meeminä, koska se ei muokkaudu ollenkaan, vaikka sitä kierrätetään tilanteesta toiseen. Se on enemmänkin slangi-ilmaus, vaikkei se ei välttämättä ole niin spesifi ja FF2:n alakulttuuriin syntynyt kuin edellä esiteltyt tapaukset, vaan samaa peukkuhekotteluhymiöparia käytetään luultavasti myös muilla palstoilla. Siitä huolimatta kyseessä oleva slangi-ilmaus kuuluu elimellisesti FF2:n omaan kielenkäyttöön.



Esimerkki 12.

The screenshot shows three chat messages in a Finnish sports forum. Each message is a reply to a thread titled "Vs: Bongaa FF2-kisa vol.3".

- Message 1:** From user **Huupponen**. It contains a quote: "Luultavasti sattumaa mutta samoihin aikoihin Alan Knillin ilmoituksen kanssa oli eräällä lahtelaiskannattajalla FB:ssa kuva jossa piti naisten peruukia päässään." The message has a "Lainaus" icon and a "tallennettu" status.
- Message 2:** From user **marcelo vieira da silva**. It contains a quote: "Luultavasti sattumaa mutta samoihin aikoihin Alan Knillin ilmoituksen kanssa oli eräällä lahtelaiskannattajalla FB:ssa kuva jossa piti naisten peruukia päässään." The message has a "Lainaus" icon and a "tallennettu" status.
- Message 3:** From user **Lunatic Leopard**. It contains a quote: "Luultavasti sattumaa mutta samoihin aikoihin Alan Knillin ilmoituksen kanssa oli eräällä lahtelaiskannattajalla FB:ssa kuva jossa piti naisten peruukia päässään." The message has a "Lainaus" icon and a "tallennettu" status.

Yksi UCL-ketjussa tiheästi esiintyvä ja FF2:lle tyypillinen slangisana on *pupellus* ja sen eri johdannaiset. *Pupeltamisella* viitataan joukkueen häviämiseen ennakolta selvästi heikommalle vastustajalle tai häviämiseen erityisen nololla tavalla, esimerkiksi joukkueen johdettua ottelua jo 2-0, kuten HJK:n tapauksessa Astanaa vastaan. Esimerkissä 13 kaksi peräkkäistä UCL-ketjun viestiä puhuu pupeltamisesta, mutta tässä vaiheessa vielä ennakoivan pessimistisesti, sillä tuossa kohtaa HJK oli menossa jatkoon. Kun tappio oli tullut, jatkettiin viestiketjussa pupeltamisesta puhumista: esimerkiksi nimimerkki ”valkopäämerilutka” kirjoitti tappion olleen ”vuosituhannen pupellus” ja ”Seitan” totesi tuloksen olleen ”uskomaton pupellus”.



Esimerkki 13.

walög <input type="checkbox"/> Poissa	Vs: FC Astana - HJK UCL (Q3 2. osa) ke 5.8.2015 klo 17.00 Vastaus #1403 : 05.08.2015 klo 18:47:32	 Lainaus
	Uskomatonta 😊	
	Vieläkö onnistuu pupellus?	Ilmoita valvojille tallennettu
Manc <input type="checkbox"/> Poissa	Vs: FC Astana - HJK UCL (Q3 2. osa) ke 5.8.2015 klo 17.00 Vastaus #1404 : 05.08.2015 klo 18:47:32	 Lainaus
	Huh huh älkää pupeltako!!!	Ilmoita valvojille tallennettu

Pupelluskin on slangisanana sellainen, ettei se välttämättä ole niin sidoksissa juuri FF2:n kulttuuriin kuin moni muu tässä tutkielmassa käsitellyistä sanoista tai heitoista. Sanasta saattaa myös asiaan vihkiytymätön ymmärtää, mistä suurin piirtein puhutaan – ainakin sen, ettei kyseessä ole positiivinen tapahtuma. Hakukoneen käyttö kertoo, että pupeltamisesta puhutaan myös jääkiekon parissa samassa merkityksessä, mutta enemmän tuloksia saa silti jalkapalloon liittyvä käyttö. Sana siis selkeästi liittyy vahvasti lajiin ja siitä keskustelemiseen, joten sen käyttäminen ja ymmärtäminen ylläpitävät muista lajiyhteyksistä huolimatta niin FF2:n yhteisöllisyyttä kuin yksittäisen foorumistin identiteettiäkin.

Erilaisilla yhteisöillä on omia symbolejaan, joilla sen jäsenet voivat osoittaa kuuluvansa tiettyyn (kuviteltuun) yhteisöön. Tällaisia ovat esimerkiksi Suomen lippu tai vaikkapa moottoripyöräjengin tunnukset. Samalla tavalla on FF2:lla omat symbolinsa, joilla yhteisöllisyyttä tunnustetaan: yksilö voi käyttää esimerkiksi edellä mainittuja meemejä sekä muita hokemia, tai sitten julistaa Suomesta jalkapalloyhteiskuntaa jääkiekkoa halveksuen. FF2:n yhteisöllisyyttä luovia tai ylläpitäviä symboleja voi löytää myös reaali maailmassa, jossa tunnukseksi on muotoutunut ainakin ”Kuningaspaidan” (Jari Litmasen kunniaksi tehty paita) käyttäminen ja niiden bongaaminen. Bongausetjun sivulla 307 kaksi peräkkäistä foorumistibongausta koskikin juuri henkilöitä, joilla oli mainittu paita päällään (esimerkki 14).

Esimerkki 14.

Morfeo <input type="checkbox"/> Poissa Suosikkijoukkue: TPS	Vs: Bongaa FF2-kisa vol.3 Vastaus #7672 : 24.07.2015 klo 20:11:20	 Lainaus
	Sininen kuningaspaita bongattu Uittamon BeachFutiksessa. Naks naks 🍌	Ilmoita valvojille tallennettu
Ameobi <input type="checkbox"/> Poissa Suosikkijoukkue: Suomen maajoukkue, FC PaSa, HJK, LFC	Vs: Bongaa FF2-kisa vol.3 Vastaus #7673 : 24.07.2015 klo 22:50:37	 Lainaus
	Musta kunkkupaita Rytmirannalla.	Ilmoita valvojille tallennettu

Sana ”kuningas” tai ”kunkku” tarkoittaakin suomalaiselle jalkapallofanille vain yhtä asiaa: Suomen kaikkien aikojen parasta jalkapalloilijaa, Jari Litmasta. Häntä kunnioittaakseen moni foorumisti kirjoittaa sanan vieläpä isolla alkukirjaimella (esimerkki 15). ”Kuningas” on siis erittäin vahvasti FF2:n omaa slangia – sen merkitys on sama koko massiiviselle yhteisölle yli sisäisten ristiriitojen ja alakulttuurien. Toisaalta FF2:n ulkopuolinen ja varsinkaan suomalaista jalkapalloa seuraamaton henkilö ei varmasti tunnista sanassa samaa merkitystä kuin foorumistit. Tämä slangisana kuten muutkin tässä luvussa käsitellyt esimerkit siis edustavat FF2:n *lingua francaa*, koska fragmentoituneista fanikulttuureista huolimatta henkilöt, jotka eivät muuten ”puhu samaa kieltä” jalkapallon suhteen, ymmärtävät sanat ja hokemat. Toinen vannoo suomifutiksen ja toinen Liverpoolin nimeen, mutta molemmat tietävät, mitä vaikkapa ”Kuningas” tarkoittaa.

Esimerkki 15.



The screenshot shows the header of a forum post. On the left, the user name 'Yltiöoptimisti' is displayed in green, with a 'Poissa' (Away) status indicator below it. The user's favorite group is listed as 'JIPPO'. In the center, the post title is 'Vs: Bongaa FF2-kisa vol.3' and the post number is '#7660', dated '19.07.2015 klo 04:54:08'. Below the title, the post content is 'Toinen Kuningaspaita Ilosaareissa, nikki kehiin'. On the right side, there is a 'Lainaus' (Quote) icon and the text 'Ilmoita valvojille tallennettu'.

Tästä vaikutetaan FF2:lla olevan hämmentävän samaa mieltä, sillä kuninkuuden kiistämistä ei näy ainakaan käsittelemissäni viestiketjuissa. Sitä en muista oman monivuotisen foorumiurani aikana nähneeni muissakaan topiceissa koskaan, joskin Litmasen kompetenssia muissa tehtävissä onkin kritisoitu. Pelaajana Litmanen vaikuttaisi olevan kaikille foorumisteille Kuningas.

5. Vastakkainasettelun aika ei ole ohi – me vs. muut yhteisön ja identiteetin rakennuspalikkana

Suomalaisissa urheilupiireissä saatiin pienimuotoinen kohu aikaiseksi maaliskuun 2015 lopussa, kun Suomen jalkapallomaajoukkueen hyökkääjä Eero Markkanen provosoi twiiteillään jääkiekkofaneja (Tuisku 2015). Suomi oli pelannut erittäin tärkeän EM-karsintaottelun, ja Markkasen mukaan suomalaisten olisi pitänyt hävetä, koska ottelu sai vain 300 000 katsojaa televisiossa, vaikka peli oli hänen mielestään tärkeämpi kuin ”Skoda cupin finaali”. Tällä hän viittasi jääkiekon MM-kisojen loppuotteluun. Puhtaasti faktoilla ajatellen Markkanen on oikeilla jäljillä, sillä jalkapallon EM-kisoja ajatellen tällainen ottelu pelataan kerran neljässä vuodessa, kun taas jääkiekkokisoja pelataan joka vuosi. Provosoivalla tyylillään Markkanen sai kuitenkin aikaan reaktion, jossa jalkapallofanit osoittivat tukeaan uudelleentwiittaamalla ja merkitsemällä viestiä suosikiksi muutamassa tunnissa satoja kertoja, kun taas jääkiekkofanit raivostuivat lajinsa vähättelystä (Tuisku 2015).

Maajoukkuepelaajan viesti olikin aivan kuin suoraan FF2:lta, ja provosoinnin aiheuttamaa reaktiota eli jääkiekkofanien runsasta palautetta kommentoidessaan hän myös jatkoi keskustelupalstalle tyypillisesti: ”Kendofanit flippaa ihan täysin kun joku arvostelee kisoja joista Suomella on 2 voittoa” (@eeromarkkanen 30.3.2015). Provosointi siis jatkui, ja nämä kaksi twiittiä olisivat voineet aivan hyvin voineet olla suoraan FF2:lle kirjoitettuja viestejä. Nyt erona oli se, että kirjoittaja oli maajoukkuepelaaja, joka ilmaisi mielipiteensä omalla nimellään.

Tapauksen saama huomio oli omiaan rakentamaan jalkapallon ja jääkiekon vastakkainasettelua Suomessa – Markkanen ei sinänsä hyökännyt jääkiekon kimppuun lajina, vaan perimmäinen ajatus lienee ollut se, ettei Suomessa osata arvostaa jalkapalloa tarpeeksi, ja toisaalta arvostetaan jääkiekkoa ”liikaa” vain siksi, että siinä ollaan maailman huipulla. Markkanen siis tavallaan moitti suomalaisia menestyshulluksi kansaksi. Twiitit voi kuitenkin tulkita niin, että Markkanen hyökkäsi jääkiekkofanien kimppuun pitämällä heitä vähä-älyisinä, koska he seuraavat mielummin marginaalilaji jääkiekkoa kuin kuningaslajia eli jalkapalloa.

FutisForum²:n käyttäjiä yhdistäviä tekijöitä on ainakin yksi. Koska he ovat rekisteröityneet jalkapalloaiheiselle keskustelupalstalle, voidaan hyvällä syyllä olettaa, että he ovat myös kiinnostuneita jalkapallosta. Toinen yhteinen asia monille on rakkaus nimenomaan kotimaiseen jalkapalloon, vaikka tämä ei luultavasti kosketakaan kaikkia jäseniä. Helsingin Sanomien Nyt-liitteen jutussa nimettömänä pysytellyt FF2:n käyttäjä kertoi, että aito *foorumisti* on kiinnostunut kotimaisesta jalkapallosta, erityisesti maajoukkueesta, ja pitää jääkiekkohmisiä ”Karjalaa kittaavina massajunttiorpoina” (Peltonen 2010). Tämä käyttäjä vetää erittäin selkeän rajan meidän (foorumistit) ja muiden (tässä tapauksessa jääkiekkoväki) välille. Samalla hän rakentaa omalta osaltaan käsitystä FF2:n käyttäjistä ja miksei jopa jalkapallofaneista laajemminkin – vähintäänkin hän rajaa omaa identiteettiään ja määrittelee yhteisöä, johon kokee kuuluvansa.

Tässä luvussa otan esille FutisForum²:lle lähetettyjä viestejä erityisesti sen kannalta, miten niissä luodaan ja ylläpidetään jalkapallofanien identiteettiä ja yhteisöllisyyttä suhteessa muihin. Tärkein vastapooli forumisteille jo edellisen kappaleen lainauksen perusteella lienee jääkiekkofanit, joten analyysiosiossa tulen keskittymään enimmäkseen tähän asetelmaan. Tarkemmat esimerkkini poimin kahdesta FF2:lta löytyvästä viestiketjusta eli *topicista*, jotka ovat ”Jalkapallo VS Jääkiekko” (myöhemmin vertailuketju) ja ”Balla <3 Tappara” (myöhemmin kiekkoketju).

Molemmat topicit löytyvät FF2:n ”Muu urheilu” -osiosta, joka kuuluu alueeseen, joka näkyy vain rekisteröityneille käyttäjille. Vertailuketju on avattu 24.3.2013, ja siihen on kirjoitettu 10.8.2015 mennessä 1890 viestiä. Jälkimmäinen topic puolestaan käsittelee jääkiekkokautta 2014–2015. Ketjun nimi on itsessään jo vitsi: siinä yhden aktiivisen FF2-käyttäjän, ”Ballan” (liittynyt 2.4.2006, lähes 18 000 kirjoitettua viestiä 18.11.2014 mennessä), todetaan rakastavan jääkiekkoseura Tapparaa. Kyseinen topic on avattu 8.8.2014, ja siihen on kirjoitettu 10.8.2015 mennessä 2055 viestiä. Ennen esimerkkien analysointia käyn läpi suomalaista urheilumaisemaa ja asemoin FF2:n osaksi sitä.

5.1 Jalkapallo ja jääkiekko Suomessa

Suomi on länsimaisena urheilumaana siitä erikoinen paikka, että täällä jalkapallo ei ole suosituin laji. Yleisömäärissä mitattuna lienemme Kanadan kanssa maailman ainoat maat, joissa jääkiekko on suosituimpaa kuin jalkapallo. Tämä siitäkin huolimatta, että harrastajamäärissä jalkapallo peittoaa jääkiekon kevyesti. Vuoden 2010 lopussa

jalkapallolla oli Suomessa peräti 114 656 lisenssin omaavaa harrastajaa, kun jääkiekon vastaava lukema oli 67 463 (Huippu-urheilun faktapankki 2010).

Jalkapallo on kuitenkin ollut Suomessa erittäin suosittua huolimatta siitä, ettei nimenomaan *suomalainen* jalkapallo ole jaksanut kiinnostaa suurta yleisöä. Suomalaista liigaa on vahvasti pilkaten kutsuttu potkupalloksi, joka ei penkkiurheiluna vaikuta yhtä kiinnostavalta kuin kotoinen jääkiekkoliigamme, jolla on suuri kansansuosio. (Heinonen 2005, 20.) Ulkomaalaisten ja etenkin englantilaisten joukkueiden kannattajia Suomesta on kuitenkin vuosien varrella löytynyt rutkasti. Suurin syy tälle lienee se, että Englannin liigan televisioinnilla on täällä vuosikymmenten perinteet 1960-luvulta asti ja että Veikkaus otti liigan Vakioveikkauksen kohteeksi heti sotien jälkeen (Heinonen 2002, 27).

Urheilulla ylipäänsä on aikojen saatossa ollut suuri merkitys Suomelle ja suomalaisille. Kansallisen identiteetin perustan muodostavat historia, kokemukset ja saavutukset, ja nimenomaan urheilu on ollut se kenttä, jonka kautta suomalaisuutta on tahdottu ilmaista. Tästä on kuitenkin seurannut se, että kansamme on perinteisesti suhtautunut urheiluun hartaasti ja jopa tosikkomaisesti. (Kopra 2004, 7.) Tällaisen ajattelutavan voi kaiketi nykypäivänä liittää enemmänkin perinteisiin suomalaislajeihin, kuten vaikkapa hiihtoon tai yleisurheiluun, mutta myönnettävä on, että esimerkiksi jääkiekon MM-kisat saavat osan kansasta vakavaksi: menestystä on tultava.

Suomalaisia voisikin luonnehtia menestyshulluksi kansaksi, ei niinkään urheiluhulluksi, kuten myyttinen määritelmä on joskus aiemmin ja kenties vielä nykyaikanakin kuulunut. Tästä esimerkkinä voidaan mainita se, että suuret massat innostuivat seuraamaan jääkiekkoakin vasta 1990-luvun mitalisateen myötä. Toisaalta Suomi on aina oikeastaan ollut enemmänkin juuri menestyshullu, ja kansa on janonnut vain voittoja: esimerkiksi 1500 metrin olympiavoittaja Sebastien Coe on todennut, että olympialaisissa menestyminen merkitsee suomalaiselle enemmän kuin minkään muun maan kansalaiselle. Suomalaista identiteettiä onkin rakennettu paljolti urheilusankarien varaan jo ennen itsenäistymistä. (Kopra 2004, 10.)

5.2 FutisForum², jalkapallo ja ympäröivä (urheilu)maailma

FutisForum² on tietysti enimmäkseen jalkapalloon keskittyvä keskustelupalsta, mutta silti siellä seurataan enemmän tai vähemmän vakavasti myös montaa muuta urheilulajia.

Osiassa ”Muu urheilu” löytyy omat ketjunsä muiden muassa jääkiekolla, formuloille, tennikselle, amerikkalaiselle jalkapallolle ja jopa baseballille. Tästä voi helposti vetää johtopäätöksen, ettei lajien välinen vastakkainasettelu ole välttämättä kovinkaan yleistä. Kuitenkin viestiketjuja selaamalla käy selväksi, että nimenomaan jääkiekkoketjut nousevat esille sellaisina, joissa esiintyy eniten vastakkainasettelua, ivaamista tai sarkastista huumoria.

Vaikka eri lajien fanit sitten morkkaisivatkin toisia lajeja netin keskustelupalstoilla, on vaikea nähdä, että esimerkiksi Suomen jalkapallomaajoukkueen pelaajat vihaisivat tai halveksuisivat kollegoitaan Suomen jääkiekkomaajoukkueessa. Nimimerkki ”uuba” kirjoitti vertailuketjussa tätä aihetta mielenkiintoisesti sivuavan viestin 11.11.2014:

Jaa täällä puhuttiin tosissaan jostain pihkaloista. Täytyy myöntää, että pesispiireissä en ole ikinä pyörinyt, jotain junnukesien pesiskouluja lukuunottamatta. Niissä käytiin silloin samoilla ryhmillä, jotka pelasivat lätkää ja futista. En sitten tiedä tapahtuuko aivopesu vasta joukkueessa pelattaessa. Futis ja lätkäpiirit tunnen, niissä ei pelaajilla ole ikinä ollut mitään ongelmaa eri lajien kanssa. Jollain marginaalisilla ”faniryhmillä” ainakin nettihuuteluiden perusteella valitettavasti on.

Kyseinen käyttäjä ei selkeästi itse näe tarpeelliseksi luoda vastakkainasettelua jääkiekon ja jalkapallon välille, ja syykin on selvä: hän on ollut mukana molempien lajien toiminnassa. Hän kuittaa vastakkainasettelun kuuluvan lähinnä ”marginaalisille faniryhmille”, jotka toimivat netin keskustelupalstoilla. Onko sitten niin, että ne, jotka vastakkainasettelua peräänkuuluttavat, ovat pieni mutta kovin äänekäs ryhmä sekä FF2:lla että mahdollisesti jatkoaika.com:issa? Kysymystä ei voi kuitenkaan kuitata näin marginaaliseksi ilmiöksi, kuten tämän luvun alussa esitelty Markkasen tapaus osoittaa.

Pitäessään jääkiekkofaneja jalkapallofaneja tyhmempinä Markkanen rinnastuu suoraan FF2:n käyttäjiin ja foorumin suomalaisten jalkapallofanien yhteisöön. FF2:n käyttäjien viesteistä voi nimittäin monesti päätellä sen, että jääkiekon pelaajia tai seuraajia pidetään jollain tavalla vähempiälyisinä tai vastaavasti futisfaneja älykkäämpinä. Esimerkiksi vertailuketjuun kirjoittanut nimimerkki ”yoshi” pitää lätkää ”tositosissaan” fanittavia ”jotenkin yksinkertaisina” (esimerkki 16).

Esimerkki 16.

yoshi

□ Poissa

Suosikkijoukkue: Päätty kii

Vs: Jalkapallo vs. jääkiekko
• Vastaus #1509 : 1. Marraskuuta 2013 klo 00:28:05 •

Lainaus

Juteltiin tästä vähän aikaa sitten kaverin kanssa. Nyt kun on anäriä tullut katsottua paljon vetojen puolesta, niin on tullut ensikertaa joku kosketus edes kyseiseen lajiin. Muutama kerta on tullut jäähallissa käytyä mutta ei kertaakaan esim. SM-Liiga matsissa, ei vain kiinnostaa, ei pysty syttymään lajista.

Tultiin tulokseen, että muutamia poikkeuksia lukuunottamatta, kaikki kaverit jotka fanittaa lätkää ihan tosisissaan, on jotenkin "yksinkertasia" ja ehkä voisi kuvata sanalla junttimaisia piirteitä. Ehkä se liittyy tohon lajiin ja juttuihin joita tulee pakosti sen mukana, tässä voisi kai sanoa että ns. KOODISTO.


Jonkun kuukauden on katsonut joka yö about anäriä ja nauranut kun hanskat tippuu jäähän ja sitten tulee *kopkop* mailoilla molemmista vaihtoaitoista ja *taputapu* yleisöltä. Ei vaan pysty käsittämään mitä jujua on hakata se kaveri sinne jäälle ja se vaan "kuuluu" lajiin? Sytyttele vähe oma joukkue taistelu VERTA!!! lol.

Jalkapallossa on tottunut siihen että nämä sääriulit katkovat serbokroatit eivät välttämättä ole kovin arvostettuja, paitsi tottakai niillekin faninsa löytyy. Mutta lajeina toki niin eri, joten eri KOODISTO. haha!

Eniten naurattaa toi **termistö** mitä kuulee lätkäpeleissä, selostajilta ja pelaajiltakin.

edit. noi forkalla vijellyt top5-listat naurattaa ainakin lähes poikkeuksetta meikäisiä 😂

« Viimeksi muokattu: 2. Marraskuuta 2013 klo 04:28:30 kirjoittanut yoshi »

Ilmoita valvojille 

Tällainen näkemys sai kenties yllättäväkin taustatukea jääkiekkotoimittaja Esko Seppäseltä kesällä 2012. Hän kirjoitti jalkapallon EM-kisoja käsitelleen kolumnin, jossa hän ihmetteli, miksi suomalainen asenne on niin erilainen jalkapallon ja jääkiekon suhteen. Ruotsi oli hävinnyt Ukrainalle kisojen avausottelun, ja reaktiot Suomessa olivat Seppäsen mukaan ”samaa luokkaa kuin naapurin 11-viikkoinen koiranpentu olisi pyllähtänyt pepulleen kesken palloleikkien”. Ruotsin kohtaloa siis pahoiteltiin ja voivoteltiin yhdessä. Seppänen jatkaa, että jos vastaava olisi käynyt jääkiekon puolella, olisi ”lällätelty suu vaahdossa lännen suuntaan”. Hän kysyykin, miksi suomalaiset eivät osaa käyttäytyä jääkiekon parissa, mutta jalkapallossa reaktiot ovat luonnollisia ja peliä kunnioittavia? ”Miksi jalkapallo tekee suomalaisista aikuisia ja jääkiekko räkänokkia?” Seppänen itse arvelee sen johtuvan siitä, ettei Suomi paini jalkapallon osalta samassa sarjassa kuin Ruotsi. (Seppänen 2012.)

Huomio on varmasti oikea ainakin osittain, mutta toisaalta tämä kertoo siitä, että jääkiekko todella on massojen laji Suomessa. Koska Ruotsi ja ruotsalaiset lienevät suurelle osalle suomalaisista jonkinlainen punainen vaate, aiheuttaa alemmuuskompleksi tarpeen olla vahingoniloinen länsinaapurin suuntaan lajissa, jota suurin osa suomalaisista seuraa ainakin keväisin MM-kisojen aikaan. Jos Suomi yhtäkkiä kaataisi Ruotsin jalkapallossa, menisi se luultavasti ainakin aluksi ”ohi” siltä kansanosalta Suomessa, joka seuraa urheilua vain menestyksen mukana. Menestyksen puute lieneekin suurin yksittäinen syy sille, etteivät suomalaiset kollektiivisesti innostu jalkapallosta.

5.3 FF2:n suhde jääkiekkoon

Kuten aiemminkin on käynyt ilmi, ovat jääkiekko ja jalkapallo ovat Suomessa valtalajeja keskimääräisillä yleisömäärillä mitattuna (Huippu-urheilun faktapankki 2011). Näiden

kahden lajin välillä on olemassa tietty jännite siitä, kumpi esimerkiksi saa jatkossa houkuteltua enemmän nuoria lajin pariin. Edellä mainittua potkupallo-termiä tuntuu kuulevan erityisen paljon juuri intohimoisten jääkiekkohimisten suista, mutta sitä saattavat käyttää myös ne, jotka seuraavat vaikkapa Englannin Valioliigaa. Jalkapallofanit taas monesti kokevat, että potkupalloilijoista puhuvat jääkiekkoilijat ovat syyllisiä moniin suomalaisen jalkapallon ongelmista, puhuttiin sitten katsojamääristä tai menestyksen puutteesta. Futisfaneilla on myös omat halveeraavat nimityksensä jääkiekolle: kendo, keppitappelu tai marginaalilaji. (Leipola 2013.)

Me vastaan muut -vastakkainasettelu tuntuukin ilmenevän suomalaista urheilua ajatellessa nimenomaan jalkapallon ja jääkiekon välillä. Tuntuu siltä, että toinen laji haluttaisiin ajoittain sulkea pois kokonaan. Esimerkiksi suomalaisten Everton-fanien (jalkapallojoukkue Liverpoolista) yhdistyksen tapaamisessa vuonna 1995 eräs jäsenistä halusi katsoa Suomen jääkiekkomaajoukkueen peliä kokoontumisen aikana, mutta televisio suljettiin välittömästi sen avaamisen jälkeen. Tällä haluttiin luoda yhteisöllisyyttä siten, että kaikki yhteisön jäseniä erottavat tekijät suljetaan tehokkaasti pois, kun taas samanlaistavia tekijöitä (kaikki Evertoniin ja miksei myös muutenkin jalkapalloon liittyvä) tuotetaan ja vahvistetaan voimakkaasti. (Heinonen 2005, 205.)

Löyhästi moderoidulla keskustelupalstalla kuten FutisForum²:lla ei voida kuitenkaan vain ”sulkea televisiota” edes vertauskuvallisesti, vaan erottavien tekijöiden käsittely on suoritettava kirjoittamalla viestejä tai vastaamalla niihin. Usein tämä tapahtuu huumorin varjolla, jolloin ikään kuin naureskellaan jääkiekon tai sen fanien kustannuksella. Viime vuosien aikana yksi yleisimmistä tämän kaltaisista viestityypeistä on ollut top5-listat, joilla nähdäkseni parodioidaan jääkiekkournalismissa usein käytettyjä top-listoja komeista maaleista tai taklauksista. FF2:n listat koostuvat kuitenkin esimerkiksi ironisista tai muuten humoristisista jutuista, ja sisäänrakennettuna oletuksena on se, että listat pitää tahallaan kirjoittaa todella huonolla suomen kielellä. Tämä johtuu siitä, että jääkiekkoilijoita tai ”kendojanareita” pidetään niin tyhminä, etteivät he osaisi kirjoittaa. Esimerkiksi nimimerkki ”Fenley Status” kirjoitti 25.8.2014 kiekkoketjuun tämän kaltaisen top-listan otsikolla ”kautta aikain jokeri pelaat” (esimerkki 17).

Esimerkki 17.

Fenley Status

Poissa

Suosikkijoukkue: I support Turikka
Talonen, petkuvuuden Jari-aate

Vs: Bitsinybläys, AKA juntikeppitappelu
Vastaus #176 : 25. Elokuuta 2014 klo 13:26:51 » [Lainaus](#)

kautta aikain jokeri pelaat:
1. peter "tim stables" ton -sametin pehmyt stekki tukka taito niakka
2. valdemar "jorma" immodium - se pikku pakki jota ei ollut tajtava tai vahvuus sulava liikehdintä b pisteksellä
3. juha-pekka aaltola - mulko silmäisen peli silmäjen omaava tajto niakka jota ei bida euroobassa muuta kuin huanu kiäli taito eli nimi kirjoituksena ei käy buu maila merkki (tors po)
4. kimmo esa - esa toskaomenan kaima poika jonka räbylä mitattiin tuomarin toimesta jermu ganja lahti latiettiin haistamaan hanska liiman varatta ei ollut liimaa syy: ei tarvitse kiakko stoppaa luannollisesti
5. pekka "suamen bono" järvinen - hyvän aktiivi sen peli otteen omaava erin omaisella luistel uasennolla paikkoihin päsäeva maalin sykljjä myohemmin kunnodstautui oranssi piku takki miähenä hersbergian huori talolla

buuttuva lenk ki: ville vitjanluotsi listalla siksi ketä ei ole pelannut putin johgurteissa vielä

[Ilmoita valvojille](#) [Tallennettu](#)

Tällainen oudohko ja leikkisän humoristinen suhtautuminen vaikuttaisi olevan yksi tapa käsitellä jalkapallon ja jääkiekon eroa sekä tehdä ero ”meidän” ja ”niiden” välille. Toki on huomattava, että kyseinen viesti edustaa ääripäätä. Monet vastaavat listat eivät ole näin yliampuvia, mutta tässä nähdään hyvin se, mistä on kysymys.

Jos taas joku foorumisti näyttäisi uhkaavasti olevan seuraamassa ”liikaa” jääkiekkoa, tulee useimmiten paikalle toinen käyttäjä, joka muistuttaa siitä, kummassa joukkueessa eli yhteisössä sitä oikein ollaan. Esimerkiksi kiekkoketjussa nimimerkki ”Ylävitonen” kirjoitti 23.9.2014: ”On kyllä hieno katsella kendoakin kun on noin asiantunteva selostaja kuin tämä Viasatin Antti Mäkinen, joka oikeasti seuraa peliä ja tietää siitä (peukku ylöspäin -hymiö) Oikein tässä odottaa jo änäri-kauden alkua.”

Tämä viesti sai nopeasti kaksi vähättelevää vastausta. Ensin nimimerkki ”Mathias Sindelar” kirjoitti: ”Terve Mäkinen, itse en huutamistasi enkä kendoa jaksa katsoa viittä sekuntia kauempaa.”, minkä jälkeen nimimerkki ”stuba_” kuittasi alkuperäisen viestin pelkällä nauravalla hymiöllä sekä peukulla alaspäin. Molemmat vastaukset liittyvät myös FF2:n omaan kieleen ja hymiöihin, joita käsittelin jo luvussa 4. Näistä negatiivisista reagoineista tulee kuitenkin mieleen se, että FF2:n tapauksessa yksilön identiteettiä määrittää vahvasti se, millainen identiteetti yhteisöllä on. Tähän viittasin jo alaluvussa 2.3. Jos käyttäjä on liikaa FF2:n yhteisöllistä identiteettiä vastaan, hänet ”tuomitaan” tai hänelle naureskellaan muiden kirjoittamissa viesteissä.

FF2:lla osataan myös kuitenkin vertailla lajeja asiallisemminkin, ei pelkästään huumorin tai naljailun avulla. Nimimerkki ”Marquinho” kirjoitti vertailuketjussa 22.8.2014 seuraavan viestin: ”HIFK pelasi (eilen?) Sønderjyskeä vastaan 3-3 jääkiekon Mestareiden Liigassa. Kaivakaas, joku osaava, Sønderjysken vuosibudjetti. Tekis mieli vertailla, kun samaan aikaan Klubi kaatoi 20 miljoonan vuosibudjetilla operoivan Rapid Wienin.”

Tässä kyseinen käyttäjä hakee ylpeydenaihetta omalle lajilleen vertailemalla seurajoukkueiden tuloksia kansainvälisistä otteluista. Suomalainen jääkiekkoujoukkue on pelannut ”vain” tasapelin tanskalaista kääpiötä vastaan, kun taas suomalainen jalkapallojoukkue on voittanut eurooppalaisen suurseuran. Tämä viesti muokkaa suomalaisen jalkapallon (ja sen fanien) identiteettiä siten, että se olisi pienempi mutta silti hyvin pärjäävä, kun taas jääkiekko määrittyy suuremmaksi mutta siitä huolimatta kompuroivaksi.

Tässä alaluvussa käsitellyt top-listat, kuittailut ja lajeja vertailevat viestit voidaan nähdä jalkapallofanien yhteisön tuottamina tarinoina ja kertomuksina, joilla uusinnetaan ja rakennetaan jalkapallofanien identiteettiä etenkin suhteessa muihin, tässä tapauksessa jääkiekkoon ja sen faneihin. Sosiologit Jokinen ja Saaristo (2004, 140) ovatkin todenneet, että erilaiset tarinat ensinnäkin selittävät ryhmän itselleen, toiseksi perustelevat sen teot ja pyrkimykset sekä kolmanneksi tarjoavat yhteisön ulkopuolella oleville mahdollisuuden ymmärtää ryhmän tai yhteisön kulttuurista identiteettiä.

Tarinat myös tekevät eroa meidän ja muiden välille. Tätä eroa luodaan FF2:lla myös aiheista, jotka oman ryhmän kohdalle sattuesssa olisivat positiivisia, mutta kun kyseessä on jääkiekko, nähdään hyvätkin asiat pahana. Esimerkiksi vertailuketjussa keskusteltiin heinäkuun 2013 lopussa siitä, miten suomalaisessa jääkiekossa liikkuu niin paljon enemmän rahaa kuin jalkapallossa. Nimimerkki ”Kuku” kirjoitti 30.7.2013 viestissään seuraavasti: ”Niin kai, kun jäkiksessä osataan nykyään nyhtää venäläisiltäkin rahat :D”. Tässä hän siis naureskelee jääkiekon rahastuskulttuurille, jossa on ennenkin otettu rahat tyhmiltä pois, ja nyt se onnistuu ”venäläisiltäkin” liittyen jääkiekkoseura Jokereiden siirtymiseen KHL-liigaan. Tähän viestiin sisältyy nähdäkseni arvolataus, jonka mukaan raha vie lajia eli jääkiekkoa yhä enemmän pois aidon urheilun piiristä. Uskoisin kuitenkin, että tämä nimimerkki olisi melko tyytyväinen, jos venäläisten rahat siirtyisivät jääkiekon sijaan suomalaisen jalkapallon hyväksi.

Osa jalkapallofanien identiteetin rakentamisesta suhteessa jääkiekkoon tapahtuu sitä pilkkaamalla. Tästä voi vetää mielenkiintoisen yhteyden Stuart Hallin (1999, 119–121) esittämiin halventamisrituaaleihin, joita eurooppalaiset suorittivat uusien, vallattujen alueiden edustajia kohtaan ”me vastaan muut” -diskurssin sisällä: ”Tässä diskurssissa tehtiin häiritseviä nurinkääntämisii. Riippumatoissaan oleilevat viattomat ja ystävälliset ihmiset saattoivat olla myös tavattoman epäystävällisiä ja jopa vihamielisiä.” Näin

jääkiekkofanit rinnastuvat FF2:lla vieraisiin kansoihin, joilla Hallin sanojen mukaan ajateltiin olevan ”barbaarinen ja turmeltunut luonne”. Voidaan ajatella, että (suomalaiset) jääkiekkofanit ovat samaa suomalaista kansaa eli samassa yhteisössä jalkapallofanien kanssa, ja joissakin toisissa konteksteissa (esimerkiksi juhlistaessa suomalaista kestävyysjuoksun olympiakultaa) heitä voidaan pitää ”viattomina ja ystävällisinä”.

Silloin, kun kyse on vastakkainasettelun diskurssista, on kuitenkin suoritettava tietynlaisia halventamisrituaaleja – esimerkiksi osoitettava jääkiekkofanin turmeltunut luonne esittämällä kuva vaikkapa Tappara-faneista oranssi (ja tietysti ruma sekä junttimainen) peruukki päässään. Hallin (1999, 119–121) mukaan yhteenkuuluvuuden ja vastakkainasettelun diskurssit saman yhteisön sisällä tarvitsevat toisiaan ja ovat systemaattisessa suhteessa toisiinsa, mutta myös täysin vastakkaisia.

Esimerkki 18.



Nimimerkki ”Golden Arms” lähetti juuri tällaisen kuvan (esimerkki 18) 9.11.2014 FF2:n kuvafoorumilla sijaitsevaan topiciin, jonka nimi on ”jää kiekkofaneja vol. 2”. Siellä tarkoituksena on linkittää kuvia jääkiekkofaneista, minkä jälkeen niille voidaan avoimesti naureskella. Jälleen on huomattava se, että jo viestiketjun nimi sisältää pilkan, koska se on tahallaan kirjoitettu täysin väärin. ”vol. 2” tulee puolestaan siitä, että edellinen vastaava topic oli jo niin täynnä, että selkeämpää oli avata uusi ketju.

Jääkiekko on Suomessa niin valtavirtaa, että kansallista identiteettiä voidaan Harri Heinosen mukaan rakentaa suoraan sen pohjalta. Tämän voi nähdä esimerkiksi jokaisten MM-kilpailujen yhteydessä. Jalkapallo toimii Suomessa sen sijaan kulttuurisena

erotteluna. Futisfanien identiteetit ja uskollisuus ovat paljon monimutkaisempia ja kerrostuneempia alakulttuureineen verrattuna jääkiekkoon. Täältä pohjalta voidaan Harri Heinosen mukaan todeta, että jalkapallofaniksi identifioituminen Suomessa vaatii enemmän asiantuntemusta ja kulttuurista kompetenssia kuin jääkiekkofaniksi identifioituminen. Näin jalkapallofanit voivat pitää itseään perustellusti jääkiekkofaneja innokkaampina ja omistautuneempina. (Heinonen 2002, 39.)

Esimerkkinä tästä voi pitää jokakeväisten jääkiekon MM-kisojen aikaan FF2:lla tapahtuvaa päivittelyä siitä, että kisoihin matkanneet suomalaisturistit käyttäytyvät ”junttimaisesti” ja edustavat siten suomalaista yhtenäiskulttuuria, josta FF2:n käyttäjät haluavat sanoutua irti. Vertailuketjusta kevään 2015 jääkiekon MM-kilpailujen aikaan napatussa esimerkissä 19 naureskellaan jääkiekko-ottelun televisiolähetyksessä näkyneiden suomalaisfanien rekvisiitille ja sille, että katsomossa esiinnyttään päihtyneenä.

FF2:lla kaikki suomalaiset jääkiekkofanit luetaan yleisesti ottaen kategoriaan, joka luo ja ylläpitää kansallista identiteettiä ”junttimaisista” jääkiekkofaneista. He eivät myöskään ole niin omistautuneita, koska he toimivat katsomossa samalla tavalla kuin muut kaltaisensa, eli pukeutuvat Suomi-asusteisiin ja juovat olutta. Voikin kysyä, olisiko fanien käyttäytyminen sitten paljoakaan erilaista, jos Suomi sattuisi pääsemään jalkapallon arvokisoihin. Kuten topicin luonteeseen kuuluu, on myös tämän esimerkin viestit kirjoitettu tahallaan väärin, jotta tehtäisiin selväksi se, että ”jää kiakko fanit” kuuluvat alempaan kastiin kuin jalkapallofanit.

Esimerkki 19.

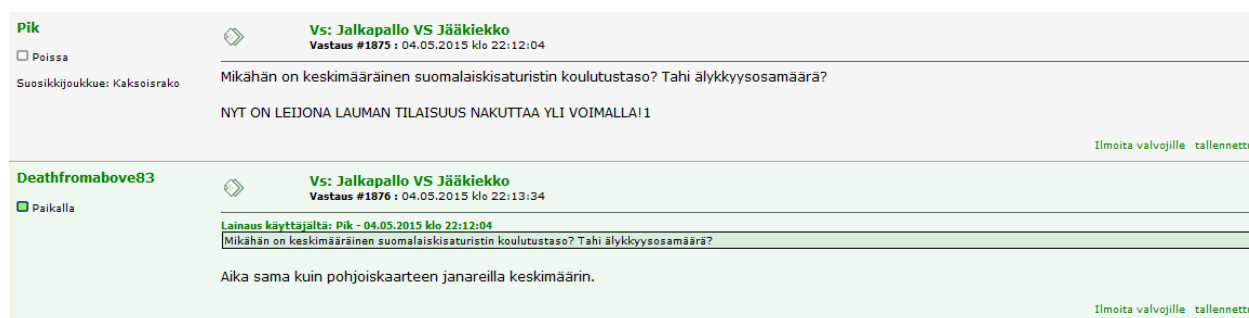
haravanvarsi <input type="checkbox"/> Poissa Suosikkijoukkue: Pohjoiskaarre	Vs: Jalkapallo VS Jääkiekko Vastaus #1837 : 03.05.2015 klo 23:32:40 Lopussa näytetyt leionien jää kiakko fanit 😊 hassuhattujen ja kasvomaalausten luvattu kansa vuodesta toiseen. Kajlaa konee seen!!1
Pebeto <input type="checkbox"/> Poissa Suosikkijoukkue: Jalakapallo	Vs: Jalkapallo VS Jääkiekko Vastaus #1836 : 03.05.2015 klo 23:34:30 Lainaus käyttäjältä: haravanvarsi - 03.05.2015 klo 23:32:40 Lopussa näytetyt leionien jää kiakko fanit 😊 hassuhattujen ja kasvomaalausten luvattu kansa vuodesta toiseen. Kajlaa konee seen!!1 maamme laulukin kajahti niin kauniisti.

On kuitenkin sinänsä erikoista, että FF2:lla rakennetaan vastakkainasettelua eri lajien fanien välille haukkumalla jääkiekkofaneja junttimaisiksi. Harri Heinosen (2002, 31) mukaan suomalaiset jalkapallofanit nimittäin omaksuivat fanikäyttäytymiseensä piirteitä

tavasta, jolla suomalaiset juhlivat jääkiekon maailmanmestaruutta vuonna 1995 – eli iloisesti, riehakkaasti ja äänekkäästi. Juhlinta nähtiin uudenlaisena nationalismina, jossa ilmaistaan voimakkaasti tunteita, mutta tehdään se hilpeissä tunnelmissa.

FF2:n yleinen konsensus sai tukea jalkapallotoimittaja Timo Innaselta, kun hän totesi suomalaisten jalkapallofanien olevan ”fiksumpia” kuin jääkiekkofanien (Urheilulehden U-Studio 2010). Vertailuketjussa (esimerkki 20) oli kevään 2015 jääkiekkokisojen aikana myös yllättävä soraääni, kun nimimerkki ”Deathfromabove83” kuittasi nimimerkki ”Pik”in arvelut jääkiekkofanien alhaisesta koulutustasosta ja älykkyyssosamäärästä sanoen näiden olevan ”Aika sama kuin pohjoiskaarten janareilla keskimäärin”. Pohjoiskaarre viittaa Suomen jalkapallomaajoukkueen kannattajakatsomon sijaintiin Helsingin olympiastadionilla. Kukaan ei tarttunut tähän kuittaukseen, ja herääkin kysymys, että hyväksyttiinkö se muiden käyttäjien keskuudessa vai jätettiinkö se huomiotta ja ylläpidettiin FF2:n yhteisöllisyyttä sulkemalla erottava tekijä pois, kuten esimerkissä suomalaisista Everton-faneista aiemmin?

Esimerkki 20.



The screenshot shows a forum thread with two posts. The first post is by user 'Pik' and the second is by 'Deathfromabove83'. Both posts are replies to a question about the average education level of Finnish ice hockey fans.

Pik
 Poissa
Suosikkijoukkue: Kaksoisrako

Vs: Jalkapallo VS Jääkiekko
Vastaus #1875 : 04.05.2015 klo 22:12:04

Mikähän on keskimääräinen suomalaiskisaturistin koulutustaso? Tahi älykkyyssosamäärä?

NYT ON LEIJONA LAUMAN TILAISUUS NAKUTTAA YLI VOIMALLA!1

[Ilmoita valvojille](#) [tallennettu](#)

Deathfromabove83
 Paikalla

Vs: Jalkapallo VS Jääkiekko
Vastaus #1876 : 04.05.2015 klo 22:13:34

Lainaus käyttäjältä: Pik - 04.05.2015 klo 22:12:04

Mikähän on keskimääräinen suomalaiskisaturistin koulutustaso? Tahi älykkyyssosamäärä?

Aika sama kuin pohjoiskaarten janareilla keskimäärin.

[Ilmoita valvojille](#) [tallennettu](#)

Jalkapallofanien suuremmasta omistautuneisuudesta verrattuna jääkiekkofaneihin kertoo heidän itsensä mielestä myös jääkiekon fanittamisen ”helppous” Suomessa. Jääkiekon MM-kisojen Suomessa saama huomio kertoo kolumnisti Lasse Leipolan (2013) mielestä vain alemmuudentuntoisen kansan yrityksestä parantaa itsetuntoaan hakemalla menestystä siitä kilpailusta, jossa Suomella on mahdollisuuksia. Koska Leipola ei seuraa jääkiekkoa vaan on jalkapallofani, hän pitää itseään ”jonkin sortin masokistina”. Tämä viittaa siihen, että faniuden ”pikavoittoja” eli menestystä on suomalaisena jalkapallofanina melko turha odottaa, mutta jos sen jaksat tehdä, olet omistautuneempi kuin jääkiekkofani masokismisi takia.

Vertailuketjussa nimimerkki ”nozick” päättikin viestinsä (esimerkki 21) pohdiskeltuaan ensin jalkapallon ja jääkiekon asemaa Suomessa sanoihin ”jääkiekossa voittoja tulee useammin kuin jalkapallossa, joten perussohvaperunalle joka katsoo urheilua, jääkiekko on palkitsevampaa kuin jalkapallo”. Muutenkin kyseinen viesti onnistuu tiivistämään yhden vallitsevan käsityksen FF2:lla: jääkiekko on marginaalilaji, mutta se saa enemmän katsojia, rahaa ja huomiota kuin jalkapallo, koska suomalaiset ovat menestyshullua kansaa, kuten luvussa 5.1. totesin. Menestys puolestaan luo kulttuuria, jossa jääkiekon seuraaminen siirtyy sukupolvelta toiselle helpommin kuin suomalaisen jalkapallon menestymättömyyden kulttuurissa.

Esimerkki 21.

nozick
□ Poissa

Vs: Jalkapallo VS Jääkiekko
Vastaus #35 · 25.03.2013 klo 14:15:23

Innostuin Googlettamaan hakutermillä ”biggest sport”. Eihän tuo hockeykään mikään ihan pikkulaji nähtävästi ole. Maailman kolmanneksi seuratuin urheilulaji heti jalkapallon ja kriketin jälkeen. Tässä tosin on kysymys tuosta nurmialustalla pelattavasta alkuperäisversiosta. Jäällä pelattava pohjoinen marginaalilaji ei mahtunut kärkikymppiin. Koripallo on listalla kymmenentenä. Näin laskien joku koripallon em-lopputurnauspaikka saattaa olla maailman urheilufanikollektiivin näkökulmasta selvästi isompi juttu kuin jääkiekon maailmanmestaruus.

Tuolareiden fanittamien jääkiekon MM-kisojen statushan on Pohjois-Amerikassa erittäin matala. Kyseessä on on pudotuspeleistä syrjään jääneiden pelaajien vierotusoireiden hoitoon tarkoitettu kesähöntsäturnausta. Suomen selkeästi kovimmat saavutukset maajoukkuejääkiekossa on olympiamitalit kaikista muista NHL-kauden olympialaisista paitsi Salt Lake Citystä. Se on oikeasti kova suoritus!

Mutta, kuten sanottu, voittaminen on kivaa ja tieto lisää tuskaa. Jääkiekossa voittoja tulee useammin kuin jalkapallossa, joten perussohvaperunalle joka katsoo urheilua, jääkiekko on palkitsevampi laji kuin jalkapallo.

6. Yhteenveto ja loppupäätelmät

Olen tässä tutkielmassa tarkastellut sitä, miten suomalaiset jalkapallofanit rakentavat ja ylläpitävät yhteisöllisyyttään ja identiteettiään FutisForum²-keskustelupalstalla internetissä. Ensin tutkin asiaa jalkapallofaniuden näkökulmasta ja liitin siihen FF2:lta löytyviä sisäisiä ristiriitoja, joilla yhteisö vahvistaa itseään ja samalla sulkee toisia ulommalle kehälle. Seuraavaksi otin esille FF2:lla käytetyn kielen ja oman slangin, jota käyttämällä ja ymmärtämällä yhteisön rajat pysyvät tietynlaisina. Lopuksi käsitelin ”foorumistien” suhdetta muuhun urheiluun ja erityisesti jääkiekkoon sekä sen faneihin.

Tutkimuskysymyksiäni olivat: *miten jalkapalloa ja sen faneja vertaillaan muihin urheilulajeihin? Miten jalkapallofanius itsessään ilmenee FF2:lla ja miten sitä representoidaan? Miten sisäiset ristiriidat vahvistavat palstalta löytyviä alakulttuureja? Millaisia ovat FF2:n kielelliset erikoisuudet ja meemit ja miten niitä käytetään?* Näihin kaikkiin kysymyksiin sisältyi laajempaan kysymyksenä se, miten mikäkin asia lopulta vaikuttaa suomalaisten jalkapallofanien identiteettiin ja yhteisöllisyyteen FF2:lla.

Luvussa kolme käsitelin jalkapallofaniutta ja FF2:n sisäisiä ristiriitoja. Aineistoesimerkkeini pohjalta voi todeta, että vaikka palstalta löytyy kaikenlaisia jalkapalloihmisiä, on siellä tietty vahvemman yhteisöllisyyden sisäpiiri, joita voi nimittää FF2:n käyttäjien omien sanojen mukaisesti ”oikeinkannattajiksi”. Jalkapallofaniutta voi siis ilmentää monella tapaa, mutta vain tietynlainen representaatio on sallittua näiden oikeinkannattajien mielestä: ulkomaisten seurajoukkueiden kannattaminen ei ole suotavaa suomalaiselle jalkapallofanille, jos hän haluaa saada laajemman yhteisön hyväksyntää FF2:lla – muuten hänet leimataan ”mieshuoraksi”.

Palstalla on kuitenkin erittäin vahva käyttäjäpohja myös juuri ulkomaisten seurajoukkueiden kannattamiselle, ja sitä varten FF2:lta löytyy myös kokonaan oma osio. Oikeinkannattajien suorittama diskriminointi vahvistaa näin FF2:n alakulttuuria, jossa kannatetaan jotain ulkomaista seurajoukkuetta. Tämä porukka vaikuttaisi kuitenkin olevan hajanaisempi, ja se määrittellään usein ulkopuolisten eli oikeinkannattajien taholta. Viimeksi mainitut siis sekä määrittelevät oman FF2:n sisäisen yhteisön rajat että samalla lokeroivat ne, jotka eivät tuohon muottiin mahdu. Nähdäkseni palstan valtakulttuuri on kuitenkin juuri oikeinkannattajien hallussa, mikä näkyy myös aineistoesimerkeissäni,

sillä ulkomaisilla seurajoukkueilla hekumoivat käyttäjät saavat usein halveksivan ryöpyn niskaansa.

Luvussa neljä käsittelin palstan kielenkäyttöä ja etenkin sen erikoisuuksia. FF2:lta löytyy useita omanlaisiaan slangisanoja tai -ilmaisuja, jotka ovat vakiintuneet yleiseen käyttöön. Aineistoesimerkeistäni käy ilmi, että monet näistä ovat sellaisia, ettei ulkopuoliset tai juuri palstalle liittyneet voi ymmärtää ilman taustatietoja, mistä on kyse. Myös kierrätettäviä meemejä löytyy FF2:lta. Nämä kielelliset erikoisuudet ovat omiaan luomaan palstan yhteisöllisyyttä ja identiteettiä sekä ylläpitämään niitä jatkuvan käytön ansiosta. Kielellisiä erikoisuuksia käytetäänkin nähdäkseni osoittamaan käyttäjän oma asema yhteisön sisällä: näin tapahtuu silloin, kun käyttäjä lähettää slangia tai meemin sisältävän viestin, ja myös silloin, kun käyttäjä lukee ja ymmärtää sellaisen palstalla. Näin yhteisö vahvistuu myös silloin, kun yhtään viestiä ei kirjoiteta: käyttäjät voivat vain lukea palstaa ja huomata ymmärtävänsä erikoisia sanoja, jolloin he oletettavasti kokevat kuuluvansa FF2:n yhteisöön.

Juuri kielelliset erikoisuudet ovat tutkimistani aihealueista se, joka on kaikkein tärkein asia FF2:n yhteisölle, sillä niitä ymmärtävät sekä oikeinkannattajat että mieshuorat, jolloin toisaalla muodostuneet rajanvedot ja alakulttuurit ainakin hetkellisesti pirstoutuvat ja mahdollisimman moni voi tuntea kuuluvansa samaan yhteisöön.

Luvussa viisi käsittelin suomalaista menestyshullua urheilumaisemaa ja FF2:n ”me vastaan muut” -ajattelutapaa, joka on perinteisesti ollut varsin iso asia juuri jalkapallon ja jääkiekon välillä. Tämä osa-alue on erityisen tärkeä FF2:n identiteetille, sillä sen kautta rakennetaan ja ylläpidetään negaation kautta sitä, millaisen yhteisön palstan käyttäjät muodostavat. Aineistoesimerkeissäni käy vahvasti ilmi se, että jääkiekkoa lajina sekä sen faneja halveksutaan tai väheksytään. Näin toimimalla FF2:n käyttäjät kertovat, mitä he eivät ainakaan ole, eli jääkiekkofaneja.

FF2:lla vaikuttavien jalkapallofanien identiteetti näyttäisikin aineistoesimerkkieni mukaan muodostuvan paljolti siitä, mitä ei olla – ei ainakaan jääkiekkofaneja. Jääkiekon ja sen ilmiöiden demonisointi saa välillä huvittaviakin piirteitä, kun asiat, jotka suomalaiselle jalkapallolle sattuessaan olisivat hyviä, muuttuvatkin pahoiksi, kun kyseessä on jääkiekko: esimerkiksi luvussa 5.3 mainittu ”rahan nyhtäminen venäläisiltäkin”.

Jääkiekkoa koskevissa aineistoesimerkeissä käy muun muassa ilmi se, että jos haluaa osoittaa kuuluvansa vahvasti FF2:n yhteisöön, on jääkiekkoa syytä halveksua esimerkiksi kirjoittamalla sitä koskevat viestit tahallaan väärin. Tähän sisältyy oletus jääkiekkofanien yksinkertaisuudesta ja jopa tyhmyydestä – he kun seuraavat vain muutamassa maassa pelattavaa lajia FF2:n käsityksen mukaan enimmäkseen siksi, että siinä Suomi saa menestystä. FF2:n jalkapallofanit siis pitävät itseään älykkäämpinä ja nostavat itseään jalustalle suhteessa jääkiekkofaneihin. He ovat saaneet tähän käsitykseen vahvistusta myös mediassa, kuten luvuissa 5.2 ja 5.3 kävi ilmi.

Tässä tutkielmassa olen käsitellyt FF2:lla vaikuttavien suomalaisten jalkapallofanien yhteisöllisyyden ja identiteetin rakentamista ja ylläpitämistä monelta eri kantilta. Jos palstan oma kielenkäyttö sekä jalkapallon ja jääkiekon vastakkainasettelu ovatkin melko vahvasti käyttäjiä yhdistäviä tekijöitä, jakaa kolmas käsittelemäni aihe eli jalkapallofanisuus itsessään foorumisteja eri leireihin. Lienee selvää, että valtavalla palstalta löytyisi enemmänkin yhdistäviä ja erottavia tekijöitä, mutta käsittelemäni aiheet vaikuttaisivat sekä tämän tutkimuksen että oman palstahistoriani perusteella olevan varsin vahvasti esiin nousevia koko palstan laajuisesti: kielenkäyttö ei liity vain käsittelemiini viestiketjuihin, ja eri lajien vastakkainasettelukin nousee pintaan eri aihealueilla melko säännöllisesti, kun palstaa selaa.

On kuitenkin muistettava, että tämä tutkimus keskittyi suomalaisiin jalkapallofaneihin vain internetin keskustelupalstalla. Jalkapallo on kuitenkin Suomen harrastetuin laji, ja onkin selvää, ettei FF2:lta voi vetää lopullisia johtopäätöksiä siitä, millainen on tavallinen tai keskimääräinen suomalainen jalkapallofani – heitä kun on varmasti joka lähtöön, kuten on myös FF2:lla.

Tämän tutkimuksen pohjalta voi kuitenkin hahmotella ainakin tietyn tyyppistä kuvaa perusfoorumistista, joka seuraa (tai ainakin väittää tekevänsä niin) enimmäkseen kotimaista jalkapalloa eikä perusta jääkiekosta, koska lajin valta-asema Suomessa ei perustu järkisyihin. Lisäksi perusfoorumisti käyttää palstalla usein erikoista kieltä, jota pystyy ymmärtämään vain asiaan vihkiytynyt henkilö.

Urheilu- ja etenkin jalkapallofanien tutkiminen juuri Suomessa on erityisen mielenkiintoista, koska täällä maailmanlaajuinen ykköslaji jalkapallo ei ole

katsojamäärillä suosituin. Lisäksi Suomessa on pitkät yksilöurheilun perinteet, ja joukkuelajien suosion nousu on vasta muutaman viime vuosikymmenen ilmiö. Keskimääräinen suomalainen jalkapallon seuraaja näyttäytyneekin varsin erilaisena, jos tutkimusaineisto tulisi FF2:n sijaan jostain muualta.

Olisikin mielenkiintoista kehittää jonkinlainen kyselytutkimus, jossa käsiteltäisiin tässä tutkimuksessa esille nostettuja asioita. Tämän kyselyn voisi sitten toteuttaa sekä FF2:lla että esimerkiksi Suomen maajoukkueen ottelun katsojille sopivalla otannalla. Näin voisi mahdollisesti saada hyvän ja vertailevan kuvan siitä, miten FF2:n käyttäjä ja tavallinen maajoukkueen peleissä käyvä katsoja eroavat asenteiltaan esimerkiksi ulkomaisten seurajoukkueiden fanittamisen osalta.

Jalkapallon ja jääkiekon välisen vastakkainasettelun kannalta olisi mielenkiintoista ottaa tutkimukseen mukaan myös vastapuoli, eli *Jatkoaika.comin* keskustelupalsta, joka on suosituin suomalainen jääkiekkofoorumi internetissä. Omien havaintojeni mukaan sama vastakkainasettelu ei ole lainkaan samalla tasolla siellä, kuin mitä se on FF2:lla. Asiaan liittyy toki paljon eri tekijöitä, mutta se saattaa johtua yksinkertaisesti siitä, ettei jääkiekkofanien tarvitse rakentaa ”sotaa”, koska heidän lajinsa on valtakunnan ykkönen, eikä muutosta ole toistaiseksi näköpiirissä.

Yhteisöllisyyden ja identiteetin kannalta mielenkiintoista olisi myös tutkia sitä, miten näiden kahden lajin fanit näkevät oman maajoukkueensa, ja millainen merkitys sillä ylipäättään on fanijoukon yhteisöllisyydelle. Uskon, että jalkapallofaneille Suomen maajoukkueen menestys ja sen merkitys on huomattavan paljon isompi kuin jääkiekkopuolella. Kun jääkiekkomaajoukkueesta tuli kestopuoleksi, oli fanin kenties helpompaa kiintyä enemmän omaan seuraansa. Myös jalkapallomaajoukkue tarvitsisi menestystä, jotta lajikulttuuri nostaisi päätään Suomessa ja muutkin kuin vain foorumistit ”uskaltaisivat” alkaa fanittaa suomalaisia jalkapallon seurajoukkueita tosissaan.

Lähdeluettelo

Kirjallisuus

Arpo, Robert (2005) *Internetin keskustelukulttuurit: tutkimus internet-keskusteluryhmien viesteissä rakentuvista puhetavoista, tulkinnoista ja tulkinnan kehyksistä kommunikaatioyhteiskunnassa*. Joensuu: Joensuun yliopiston humanistisia julkaisuja 39.

Bale, John (1991) Playing at Home: British Football and a Sense of Place. Teoksessa John Williams ja Stephen Wagg (toim.) *British Football and Social Change: Getting into Europe*. Leicester, Lontoo ja New York: Leicester University Press, 130–144.

Brown, Adam & Crabbe, Tim & Mellor, Gavin (2008) Introduction: football and community – practical and theoretical considerations. *Soccer & Society* vol. 9:3, 303–312.

Dixon, Kevin & Gibbons, Tom (2010) “Surf’s up!”: A call to take English soccer fan interactions on the Internet more seriously. *Soccer & Society* vol. 11:5, 599–613

Dixon, Kevin (2013) Learning the game: Football fandom culture and the origins of practice. *International Review for the Sociology of Sport* vol. 48:3, 334–348.

Fiske, John (1992) *Merkkien kieli. Johdatus viestinnän tutkimiseen*. Tampere: Vastapaino.

Foster, Derek (1997) Community and Identity in Electronic Village. Teoksessa David Porter (toim.) *Internet Culture*. New York & London: Routledge, 23–38.

Giulianotti, Richard & Robertson, Ronald (2007) Recovering the social: globalization, football and transnationalism. *Global Networks* vol. 7:2, 166–186.

Godenhjelm, Petri & Heinonen, Harri (2001) *Hakkapeliitat Anfieldilla*. Jyväskylä: Liikunnan kehittämiskeskus.

Hall, Stuart (1999) *Identiteetti*. Tampere: Vastapaino.

Haynes, Richard (1995) *The Football Imagination. The Rise of Football Fanzine Culture. Popular Culture Series*. Aldershot: Arena.

Heinonen, Harri (2002) Finnish Soccer Supporters Away from Home: A Case Study of Finnish National Team Fans at a World Cup Qualifying Match in Liverpool, England. *Soccer & Society* vol. 3:3, 26–50.

Heinonen, Harri (2005) *Jalkapallon lumo. Tutkimus suomalaisesta Everton-faniudesta*. Jyväskylä: Atena.

Heinonen, Ulla (2008) *Sähköinen yhteisöllisyys: Kokemuksia vapaa-ajan, työn ja koulutuksen yhteisöistä verkossa*. Turku: Turun yliopisto.

Herring, Susan C. (2004) Computer-mediated discourse analysis: An approach to researching online behavior. Teoksessa Barab, Kling ja Grey (toim.) *Designing for Virtual Communities in the Service of Learning*. New York: Cambridge University Press, 338–376.

Hietala, Veijo (1996) *Ruudun hurma. Johdatus tv-kulttuuriin*. YLE-opetuspalvelut, Jyväskylä.

Joinson, Adam N. (2003) *Understanding the Psychology of Internet Behaviour. Virtual Worlds, Real Lives*. New York: Palgrave MacMillan.

Jokinen, Kimmo & Saaristo, Kimmo (2004) *Sosiologia*. Helsinki: WSOY.

Jones, Steven G. (1995) “Understanding Community in the Information Age”. Teoksessa Steven G. Jones (toim.) *CyberSociety: Computer-Mediated Communication and Community*. Thousand Oaks: Sage Publications, 10–35.

Järvinen, Aki & Sotamaa, Olli (2006) Monikulttuurinen jalkapallofanius. Teoksessa Herkman, Hiidenmaa, Kivimäki ja Löytty (toim.) *Tutkimusten maailma. Suomalaista kulttuurintutkimusta kartoittamassa*. Vaajakoski: Gummerus, 284–295.

Kopra, Sari (2004) *Mäntyrannan tahrasta Lahden skandaaliin: urheilu ja suomalainen identiteetti vuosina 1972–2001 doping-tapausten valossa*. Helsinki: Liikuntatieteellinen seura.

Kozinets, Robert V. (2010) *Netnography. Doing Ethnographic Research Online*. London: Sage.

Kuula, Arja (2006) *Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys*. Tampere: Vastapaino.

Kytölä, Samu (2013) *Multilingual language use and metapragmatic reflexivity in Finnish internet football forums: a study in the sociolinguistics of globalization*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Laukkanen, Marjo (2007) *Sähköinen seksuaalisuus. Tutkimus tyttödestä nettikeskusteluissa*. Tampere: Juvenes Print.

Lehtonen, Heikki (1990) *Yhteisö*. Tampere: Vastapaino.

Nikunen, Kaarina (2005) *Faniuden aika. Kolme tapausta tv-ohjelmien faniudesta vuosituhatteen taitteen Suomessa*. Tampere: Tampere University Press.

Nikunen, Kaarina (2008) Uusia katseita faniudesta faniuksiin. Teoksessa Kaarina Nikunen (toim.) *Fanikirja. Tutkimuksia nykykulttuurin fani-ilmiöistä*. Vaajakoski: Bookwell, 7–14.

Rheingold, Howard (1993) *The Virtual Community: Homesteading on the Electronic Frontier*. MIT Press: Cambridge.

Roivas, Marianne (2004) Jalkapallo ja sen katsojat mediassa. Teoksessa Jari Kupiainen & Katja Laitinen (toim.) *Kulttuurinen sisältötuotanto?* Helsinki: Edita, 137–151.

Ruddock, Andy (2010) Contradictions in media sport culture: The reinscription of football supporter traditions through online media. *European Journal of Cultural Studies* 13:3, 323–339.

Ruonavaara, Hannu (2001) Jääkiekko ja paikallinen identiteetti. Teoreettisia lähtökohtia ja empiirisiä havaintoja. Teoksessa Anttila & Ruonavaara (toim.) *Jääkiekkoilta Turussa. Tutkielmia kiekkoyleisöstä*. Turun yliopisto: Sosiologian laitos, 16–41.

Saanilahti, Marja & Nahkola, Kari (2000) Suomalainen slangi kielellisenä ja sosiaalisena ilmiönä. *Sananjalka* vol. 42, 87–113.

Shifman, Limor (2014) *Memes in Digital Culture*. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.

Stone, Chris (2007) The Role of Football in Everyday Life. *Soccer & Society* vol. 8:2-3, 169–184.

Sveningsson Elm, Malin (2009) Question three: How Do Various Notions of Privacy Influence Decisions in Qualitative Internet Research? Teoksessa Markham, Annette N. & Baym, Nancy K. (toim.) *Internet Inquiry: Conversations About Method*. Sage, 69–87.

Sveningsson, Malin, Lövheim, Mia & Berquist, Magnus (2003) *Att fånga nätet. Kvalitativa metoder för Internetforskning*. Lund: Studentlitteratur.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2002) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.

Turtiainen, Riikka (2005) *Penkkiurheilijasta virtuaaliurheilijaksi: digitalisoitua urheilun kuluttaminen*. Pori: Turun yliopisto.

Turtiainen, Riikka (2008) ”Aktiivisen urheilun kantapäällä. Fanaattisia mediaurheilun kuluttajia kategorisoimassa”. Teoksessa Nikunen, Kaarina (toim.): *Fanikirja. Tutkimuksia nykykulttuurin fani-ilmiöistä*. Vaajakoski: Bookwell, 43–71.

Turtiainen, Riikka (2012) *Nopeammin, laajemmalle, monipuolisemmin: digitalisoituminen mediaurheilun seuraamisen muutoksessa*. Turku: Turun yliopisto.

van Dijk, Jan (2006) *The Network Society: social aspects of new media*. Lontoo: SAGE Publications.

Varjus, Kati (2008) *Hyvän äitiyden tulkintoja. Analyysi Vauva-lehden verkkokeskustelusta*. Pro gradu -tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto.

Williams, J. Patrick (2011) *Subcultural Theory: Traditions and Concepts*. Cambridge: Polity.

Muut lähteet

Alivalotus. Urheilulehti 30.10.2008. 110. vuosikerta, sivut 10–11.

@eeromarkkanen (30.3.2015) Kendofanit flippaa ihan täysin kun joku arvostelee kisoja joista Suomella on 2 voittoa. Twitter-päivitys.

https://twitter.com/eeromarkkanen/status/582515766660083712?ref_src=twsrc^tfw.

Linkki tarkistettu 28.12.2015.

FF 1996–2002 – Vaikka minä spämmäisin tuhansilla nikeillä. Nimimerkki ex_deBoerin FutisForum-historiikki.

<http://suomifutisnet.adv1.nebula.fi/phpBB2/viewtopic.php?t=15946&postdays=0&postorder=asc&start=0>. Linkki tarkistettu 28.7.2015.

Helsingin Sanomien Nyt-liite (2010) FF-sanasto. <http://www.hs.fi/nyt/artikkeli/FF-sanasto/1135257454557>. Linkki tarkistettu 13.11.2013.

FutisForum:n verkkosivut. <http://www.futisforum.fi/>. Linkki tarkistettu 28.12.2015.

FutisForum²:n verkkosivut. <http://futisforum2.org/>. Linkki tarkistettu 28.12.2015.

FutisForum² (2009) Mieshuoraus on jalkapallon syöpä.

<http://futisforum2.org/index.php?topic=88823.msg9865453#new>. Linkki tarkistettu 28.12.2015.

FutisForum² (2014a) Jättiläiset kohtaavat – HJK vs FC Barcelona 9.8.2014 @ Stadikka.

<http://futisforum2.org/index.php?topic=167206.0>. Linkki tarkistettu 28.12.2015.

FutisForum² (2014b) Vuoden Foorumilainen² 2014 Gaala – Lue ohjeet ennen

äänestämistä! <http://futisforum2.org/index.php?topic=177280.0>. Linkki tarkistettu 28.12.2015.

FutisForum² (2015) FC Astana - HJK | UCL (Q3 2. osa) ke 5.8.2015 klo 17.00.

<http://futisforum2.org/index.php?topic=184942.0>. Linkki tarkistettu 28.12.2015.

Hirvonen, Antti (2012) Uutinen on terve kun se leikkii – nämä meemit muistetaan. Ylen internetsivut. http://yle.fi/uutiset/uutinen_on_terve_kun_se_leikkii_-_nama_meemit_muistetaan/6429619.

Linkki tarkistetty 29.7.2015.

Julkisen sanan neuvoston langettava päätös 4431/SL/10 (2010). JSN:n internetsivut

16.12.2010. <http://www.jsn.fi/paatokset/4431-sl-10/?year=2010>. Linkki tarkistettu 16.10.2015.

Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU: Huippu-urheilun faktapankki (2010).

KIHU:n internetsivut. <http://www.kihu.fi/faktapankki/lisenssit/>. Linkki tarkistettu 29.7.2015.

Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU: Huippu-urheilun faktapankki (2011).

KIHU:n internetsivut.

<http://www.kihu.fi/faktapankki/faktaalueet/tulostus.php?id=124&otsikko=Tapahtumat>.

Linkki tarkistettu 29.7.2015.

Lahti, Petri & Knuuttila, Mikko (2008) Nigerian pahin kiroilija. Ilta-Sanomien IS Futis - liite 5.5.2008.

Leipola, Lasse (2013) Kendo vastaan potkupallo. Vihreä lanka 17.5.2013.
<http://www.vihrealanka.fi/muut/kendo-vastaan-potkupallo>. Linkki tarkistettu 10.11.2014.

Peltonen, Antti J. (2010) Futiksen verkoissa. Helsingin Sanomien Nyt-liite.
<http://www.hs.fi/nyt/artikkeli/Futiksen+verkoissa/1135257454555>. Linkki tarkistettu 13.11.2013.

Seppänen, Esko (2012) Erikoinen muutos – ”Miksi jalkapallo tekee suomalaisista aikuisia ja jääkiekko räkänokkia?” Urheilulehden internetsivut 15.6.2012.
<http://www.urheilulehti.fi/jalkapallo/erikoinen-muutos-miksi-jalkapallo-tekee-suomalaisista-aikuisia-ja-jaakiekkorakanokkia>. Linkki tarkistettu 6.8.2015.

Soini, Timo (31.5.2010). Kuningas jalkapallo. <http://timosoini.fi/2010/05/kuningas-jalkapallo/>. Linkki tarkistettu 6.8.2015.

Sundelin, Saku-Pekka (2015) Tässä on HJK:n yksinäisin kannattaja – vastassa 30 000 Astanan fania. Ilta-Sanomien internetsivut 6.8.2015.
<http://www.iltasanomat.fi/mestarienliiga/art-1438676628511.html>. Linkki tarkistettu 6.8.2015

Tilastokeskus (2014) 15 vuotta täyttänyt väestö koulutusasteen ja sukupuolen mukaan 2013. http://tilastokeskus.fi/til/vkour/2013/vkour_2013_2014-11-06_tau_001_fi.html. Linkki tarkistettu 16.10.2015.

Tuisku, Rami (2015) Huuhkajien hyökkääjä herätti jääkiekon ja jalkapallon vastakkainasettelun – ”Kendofanit flippaa ihan täysin”. Ilta-Sanomien internetsivut 30.3.2015. <http://www.iltasanomat.fi/huuhkajat/art-1427687741971.html>. Linkki tarkistettu 17.8.2015.

Urheilulehden U-Studio (2010) Innanen: Suomalaiset fudisfanit lätkäfaneja fiksumpia. Urheilulehden internetsivut 11.11.2010. <http://www.urheilulehti.fi/jalkapallo/innanen-suomalaiset-fudisfanit-latkafaneja-fiksumpia>. Linkki tarkistettu 6.8.2015.

Valioliiga.fi (2011) Liverpool lähtee ensi kesänä Aasian kiertueelle. Valioliiga.fi:n internetsivut 7.4.2011. <http://www.valioliiga.fi/uutiset/liverpool/liverpool-lahtee-ensi-kesana-aasian-kiertueelle.html>. Linkki tarkistettu 15.9.2015.